З А Т В Е Р Д Ж Е Н О
Директор Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти

_____ Марина БРИЛЬ

«__» _____ 2022 р.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ДВАДЦЯТЕ СТОЛІТТЯ ЗАХОПЛЮЄ!

Збірник навчального репертуару
(п'єси для саксофону-альта в супроводі фортепіано)
для елементарного та базового підрівнів початкової мистецької освіти

Київ – 2022

Укладачі:

С. Є. Новаковський — викладач, завідувач народного відділу (язичкові) Броварської міської дитячої музичної школи, спеціаліст вищої категорії

Н. П. Більська — викладач, концертмейстер Броварської міської дитячої музичної школи, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Рецензенти:

К. Р. Шевлякова — викладач, заступник директора з навчальної роботи Комунального закладу спеціалізованої мистецької освіти «Школа мистецтв № 2» (м. Кривий Ріг), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

І. М. Шелюк — викладач, завідувач відділу оркестрових інструментів Комунального початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу «Дитяча музична школа № 14» (м. Харків), спеціаліст вищої категорії

Відповідальна
за випуск А. Г. Полещук

Рекомендовано
на засіданні педагогічної ради
Броварської міської дитячої музичної школи
(протокол № 3 від 10 січня 2022 р.)
© Новаковський С. Є., Більська Н. П., 2022 р.
© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2022 р.

Зміст

Від авторів ……..…..4

Методичні рекомендації ……..……...……...5

П’єси та сюїта:

1. «Пісня таємного саду» Р. Ловланд…..……...……...9

2. «Місячна ріка» Г. Манчіні……..……..……12

3. «Замок на Хелловін» Й. Йохов…….……15

4. «Одного разу у грудні» Ст. Флаєрті…..……..……21

5. «Дві теми із к/ф «Зоряні війни» Дж. Вільямс……..……...……27

6. «Пам'ять» Е. Л. Веббер……..……...…31

7. «Танго «Por Una Cabeza» К. Гардель, аранжування І. Лазарева……...…37

8. «Мелодія» М. Скорик…….……..43

9. «Пуаро Агати Крісті» К. Ганнінг ……...……....48

10. Сюїта «Пірати карибського моря» Кл. Бадельт……...……..…52

Від авторів

Робота у класі саксофона – це симбіоз щоденної копіткої праці учня, викладача та концертмейстера. Проте, лише за наявності творчої складової та наполегливості в роботі кожного учасника навчального процесу результат буде дивовижний!

Наш творчий тандем, як викладача (Станіслава Новаковського) і концертмейстера (Наталії Більської) склався ще у 2011 році, і з того часу ми працюємо разом над вихованням майбутніх саксофоністів.

У своїй педагогічній практиці ми зіткнулися з проблемою навчального репертуару для саксофона, а саме, браком сучасних творів, які були б цікаві учням, сприяли розв'язанню різноманітних цікавих технічних та художніх завдань. Адже саме цікавий і сучасний репертуар мотивує учня старанно займатися і досягати гарного результату.

Більшість сучасних творів для саксофона, ноти яких можна знайти, розраховані для гри під аудіо запис з акомпанементом, а повноцінного клавіру не мають. То ж ми створили цю збірку саме з метою підвищення зацікавленості учнів на уроках саксофону, де вони можуть співпрацювати з живим виконанням концертмейстера.

В збірці запропоновані твори закордонних та українських композиторів XX та початку XXI століття. Багато з них отримали нагороди у найвідоміших світових мистецьких преміях, таких як «Оскар», «Греммі», «BAFTA».

В збірку входять наші перекладення та один авторський твір Крістофера Ганіннга. Усі твори були апробовані з учнями нашого класу та мали великий успіх у дітей.

Бажаємо Вам та вашим учням наснаги та творчого зростання!

Методичні рекомендації до творів

Пісня таємного саду. Твір норвезького композитора Рольфа Ловланда, був написаний у 1996 році та увійшов в дебютний альбом норвезько - ірландського гурту "Secret Garden". Під час роботи над твором слід звернути увагу учня на правильне виконання перекреслених мордентів (граються з нижньої ноти) та штрихів, адже вони наближують нотний текст до виразної, мовної інтонації. Тембр саксофону повинен бути ніжний, а інтонація стійкою в усіх регістрах. У 37-43 тактах ноту «до» слід грати трелевою аплікатурою для поліпшення плавності штриха legato. Твір рекомендований для елементарного підрівня початкової мистецької освіти.

Місячна ріка. Пісня американського композитора Генрі Манчіні була написана у 1961 році спеціально для фільму «Сніданок у Тіффані». Пісня була відзначена премією «Оскар» у номінації «Найкраща пісня до фільму» (1962), премією «Греммі» за найкращий запис року (1962) і премією «Греммі» за найкращу пісню року (1962). У цьому творі велике значення відіграє динаміка та філірування звуку на довгих нотах. Варто наголосити учню, що рух музики відбувається внаслідок мікро динаміки, а не шляхом прискорення темпу. У 32-38 тактах дихання слід брати у вказаних місцях, адже воно слугує для підкреслення виразності музики та підсилює відчуття мовної інтонації у слухача. Твір рекомендований для елементарного підрівня початкової мистецької освіти.

Замок на Хелловін. Твір німецького композитора Йоахіма Йохова написаний у 2020 році для флейти. Композитор за допомогою дисонансів та хроматичних гам змальовує в уяві слухача картину старого замку з привидами. Слід звернути увагу учня на точність виконання коротких форшлагів та штриху стакато. У тактах 29-32 та 43-46 учень повинен розуміти, що він виступає у ролі акомпаніатора, оскільки тема проходить у партії фортепіано. Твір рекомендований для елементарного підрівня початкової мистецької освіти.

Одного разу у грудні. Пісня американського композитора Стівена Флаерті написана в 1996 році для мультфільму «Анастасія». Цей твір був номінований на премію «Золотий глобус» у категорії «Краща пісня». В першу чергу треба пояснити учню, що ця пісня написана на основі вальсу, отже треба пульсувати тактами

Пульсація тактами відбувається за наступною схемою: перший такт - сильний, другий такт - слабкий, третій такт - порівняно сильний, четвертий такт - найслабший. Під час першого програвання твору слід звернути увагу на зміни тональностей та темпу. Твір рекомендований для елементарного підрівня початкової мистецької освіти.

Дві теми із к/ф «Зоряні війни». Ці симфонічні твори були написані американським композитором Джоном Вільямсом у 1977-1980 роках для трилогії фільмів «Зоряні війни». Слід пояснити учню, що, не зважаючи на спільну жанрову основу (марш), вони зовсім різні за художніми образами.

«Імперський марш» звучить у фільмах під час появи антагоністів. Штрих marcato та акценти підкреслюють рішучу та непереборну силу. Учень повинен контролювати чіткість виконання штрихів та точність пунктирного ритму. У 1,3,20,22 тактах під час виконання однакових нот, рух музики відбувається за рахунок мікро динаміки (невеликого крещендо).

«Марш повстанців» звучить у фільмах як лейтмотив сил Добра. Учню треба слідкувати за точністю виконання штрихів та тріольного ритму. Слід звернути увагу учня на те, що в оригінальному виконанні це твір для симфонічного оркестру. У 1-9 та 18-28 тактах в оркестровому виконанні переважно звучать мідні духові інструменти, одже учень повинен грати дзвінким, яскравим звуком, імітуючи звучання труб. А в 10-17 тактах звучать переважно струнні. В цій частині твору учень повинен грати м’яким протяжним звуком, початки ліг граються на складі «то». Твір рекомендований для елементарного підрівня початкової мистецької освіти.

Пам'ять. Це головна тема з мюзиклу «Коти» англійського композитора Ендрю Ллойд Веббера написана у 1981 році. При виконанні твору, слід звернути увагу на стабільність інтонації та філірування звуку на довгих тривалостях. У 6,14,50 тактах варто уважно слідкувати за переходом з тріолей на дуолі дотримуючись пульсації четвертними тривалостями. Працюючи над твором учень повинен бачити, що у кожному наступному проведенні теми змінюється динаміка і штрихи, що відповідно впливає на зміну настрою музики. Твір

рекомендований для елементарного та базового підрівня початкової мистецької освіти.

Танго «Por Una Cabeza». Пісня аргентинського співака і композитора Карлоса Гарделя написана у 1935 році. Назва походить від іспанської кінноспортивної фрази, що перекладається «На голову» і стосується коня, який виграв перегони, випередивши суперників на голову. На початковому етапі роботи над твором, радимо грати цей твір під метроном пульсуючи половинними тривалостями. Після того як в учня склалося чітке відчуття сильної долі, то можна грати цей твір більш яскраво вираженою агогікою. Також слід наголосити учню, що у 32-48 тактах головна тема проходить в партії фортепіано. Твір рекомендований для базового підрівня початкової мистецької освіти.

Мелодія. Твір українського композитора Мирослава Скорика, написаний ним до фільму «Високий перевал» на прохання кінорежисера Володимира Денисенка у 1980-1981-х роках. Твір має багато агогічних відхилень тому значення темпу за метрономом не проставлене і його слід виконувати у характері Adagio. Під час роботи над твором слід звернути особливу увагу на 17-24 та 33-40 такти, оскільки велика кількість випадкових знаків може бути складною для учня. У тактах 17 та 33 під час переходу до#-ре#, для полегшення виконання, радимо не відпускати клапан до#. У 43 такті ноти фа# та мі третьої октави слід грати допоміжною (прямою) аплікатурою, а у 45-46 тактах ноти мі# та фа# граються основною (боковою) аплікатурою. Твір рекомендований для базового підрівня початкової мистецької освіти.

Пуаро Агати Крісті. Твір англійського композитора Крістофера Ганнінга написаний в 1989 році для телевізійного серіалу «Пуаро Агати Крісті». В цьому ж році цей твір перемагає у номінації «Краща оригінальна музика в телешоу» в Премії BAFTA. Під час розбору треба звернути увагу учня на те, що у 7, 20, 27, 40 тактах у сусідніх мотивах ритм різний. Також варто звернути особливу увагу на 35-36 такти оскільки пунктирний ритм та велика кількість ключових та випадкових знаків може викликати технічні складнощі під час виконання. 37 такт слід грати основною (боковою) аплікатурою. Твір рекомендований для базового підрівня початкової мистецької освіти.

Сюїта «Пірати карибського моря». Твір написаний у 2003 році німецьким композитором Клаусом Бадельтом для кінофільму «Пірати Карибського моря. Прокляття Чорної Перлини». При розборі твору слід вказати учню, що 6\8 це дводольний розмір і його слід пульсувати четвертними с крапкою. Під час виконання важливо точно виконувати вказані штрихи. У 106-120 тактах на початкових етапах роботи над ритмом рекомендуємо пульсувати восьмими тривалостями, а після того, як цей ритм стане звичний для учня перейти на пульсацію четвертними с крапкою. Потрібно слідкувати, щоб учень під час виконання твору вчасно переходив між частинами сюїти початок яких позначений подвійною тактовою рискою, реагував на зміни розмірів, темпів та тональностей. Твір рекомендований для базового підрівня початкової мистецької освіти.

Умовні позначення.

- \V - брати дихання обов'язково.
- (V) - брати дихання при потребі.
- ^ - так званий «дашок» або «шапка» - скорочує ноту на третину її звучання. При грі ноти з цим штрихом треба ніби промовляти склад «дат», де «д» - це початок звуку, а «т» - його закінчення. Язик бере участь на початку і в закінченні звуку, торкаючись тростини.

Пісня таємного саду

Рольф Ловланд
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

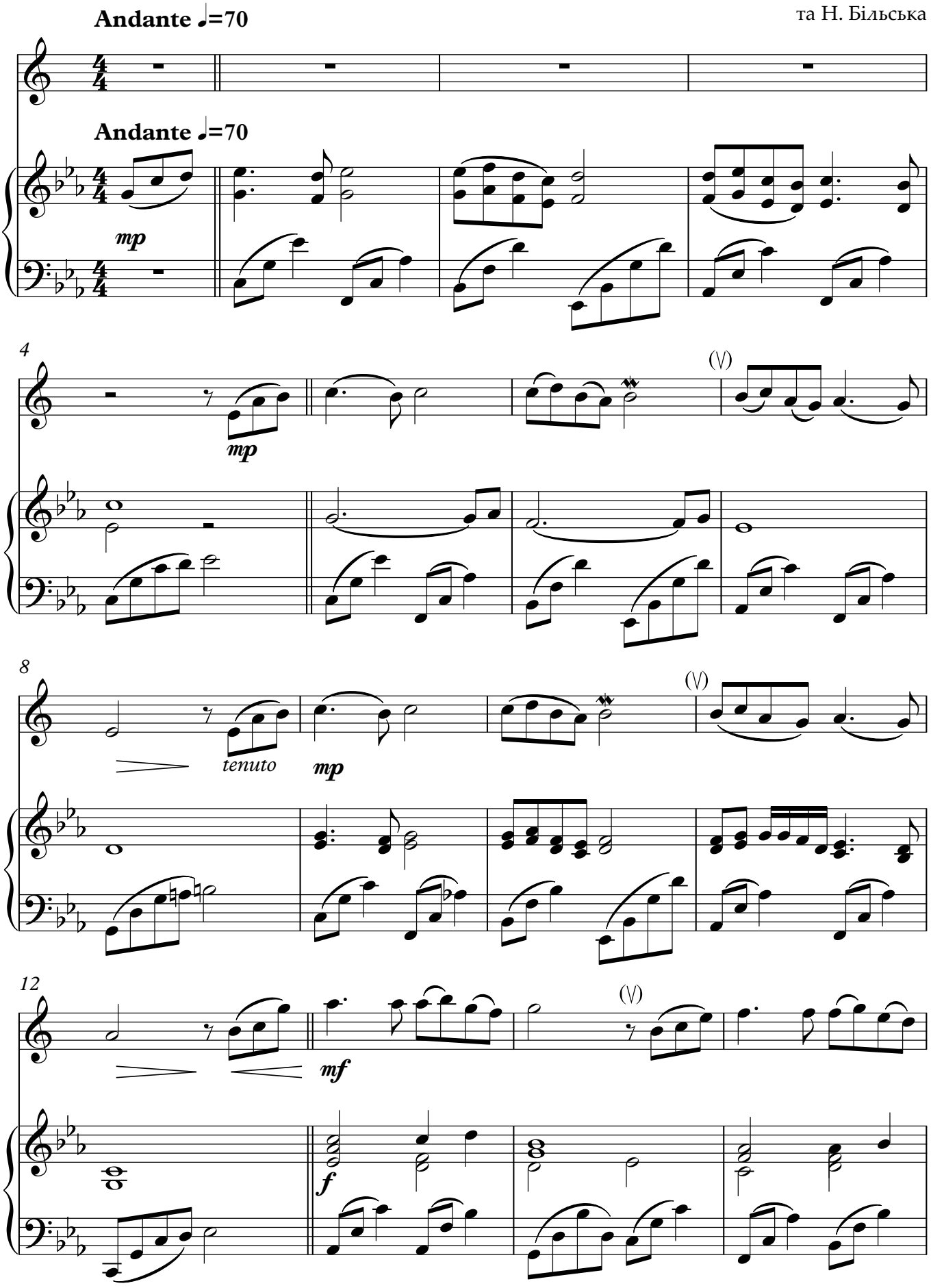

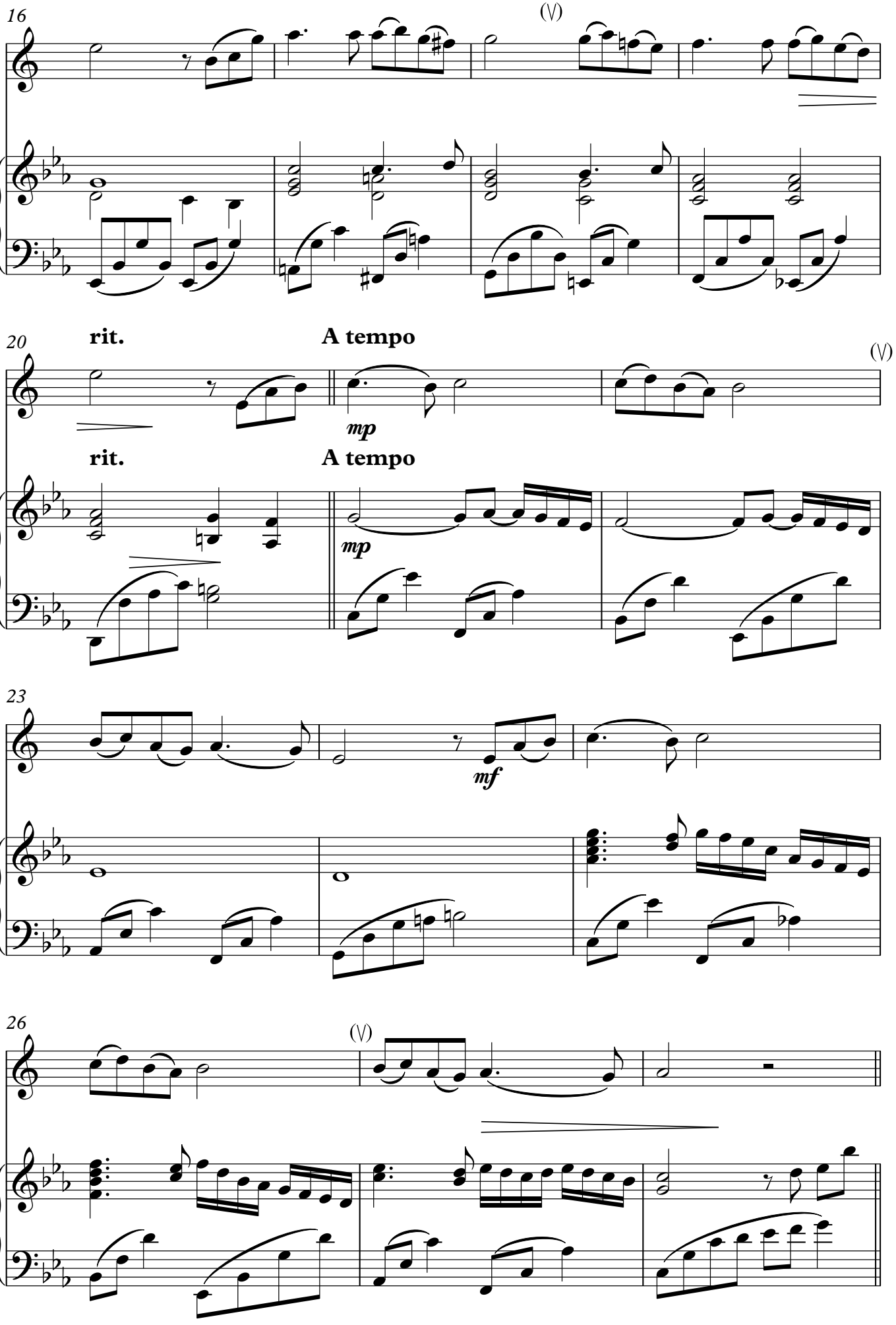
16
(V)
20
rit.
A tempo
mp
(V)
rit.
A tempo
mp
23
mf
26
(V)

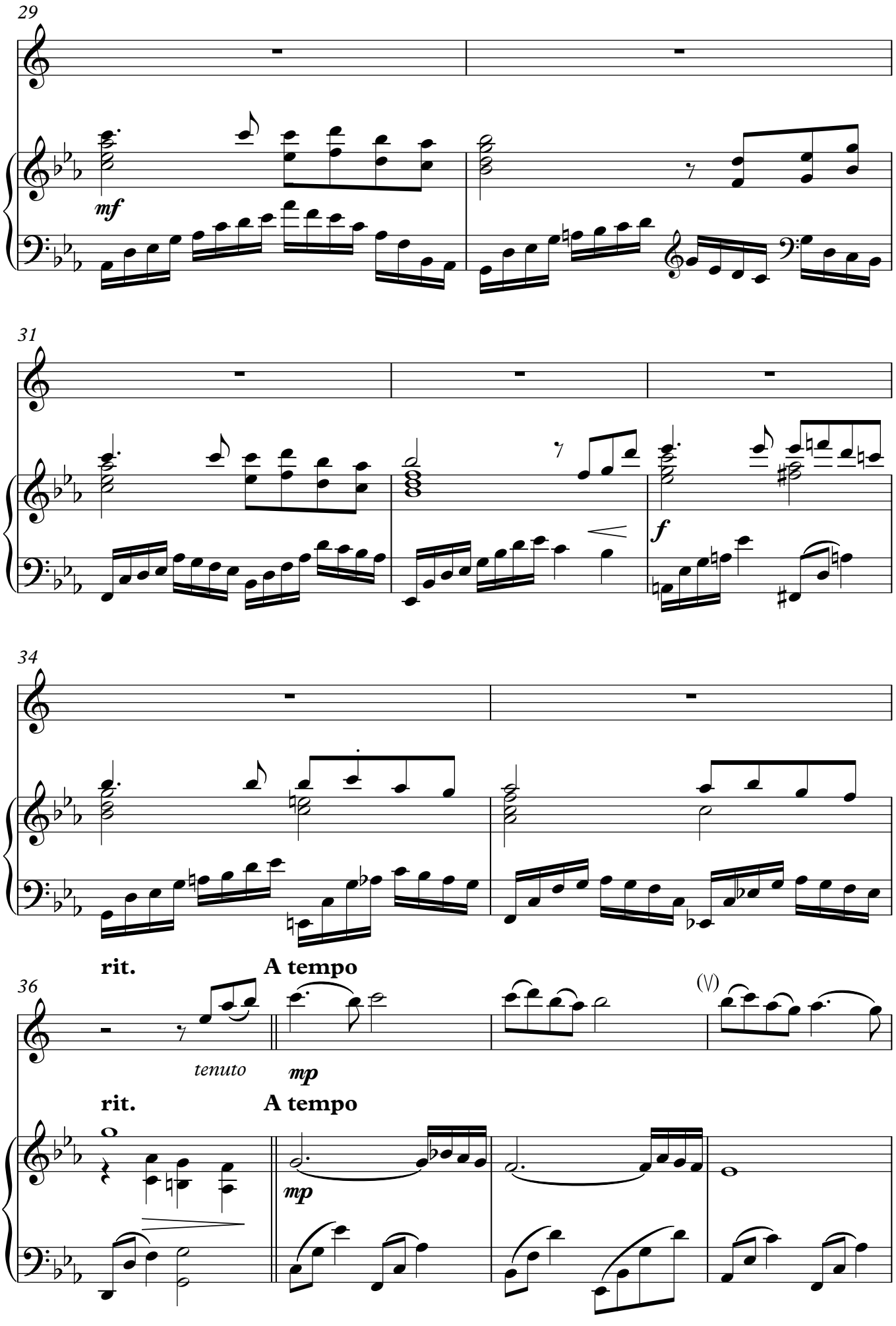
29
mf
31
f
34
rit.
A tempo
36
tenuto
mp
rit.
A tempo
mp
(V)

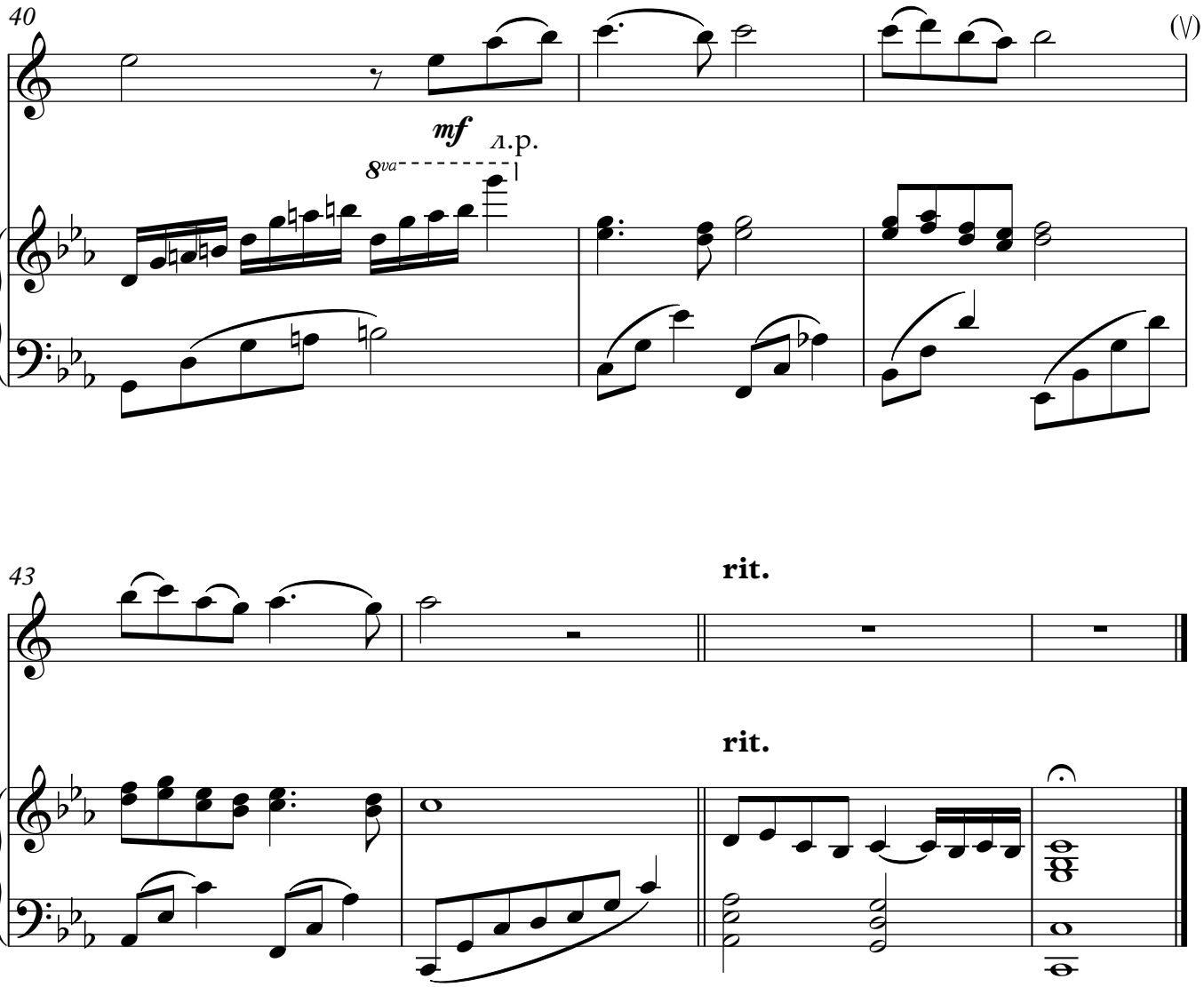

Місячна ріка

Генрі Манчіні
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

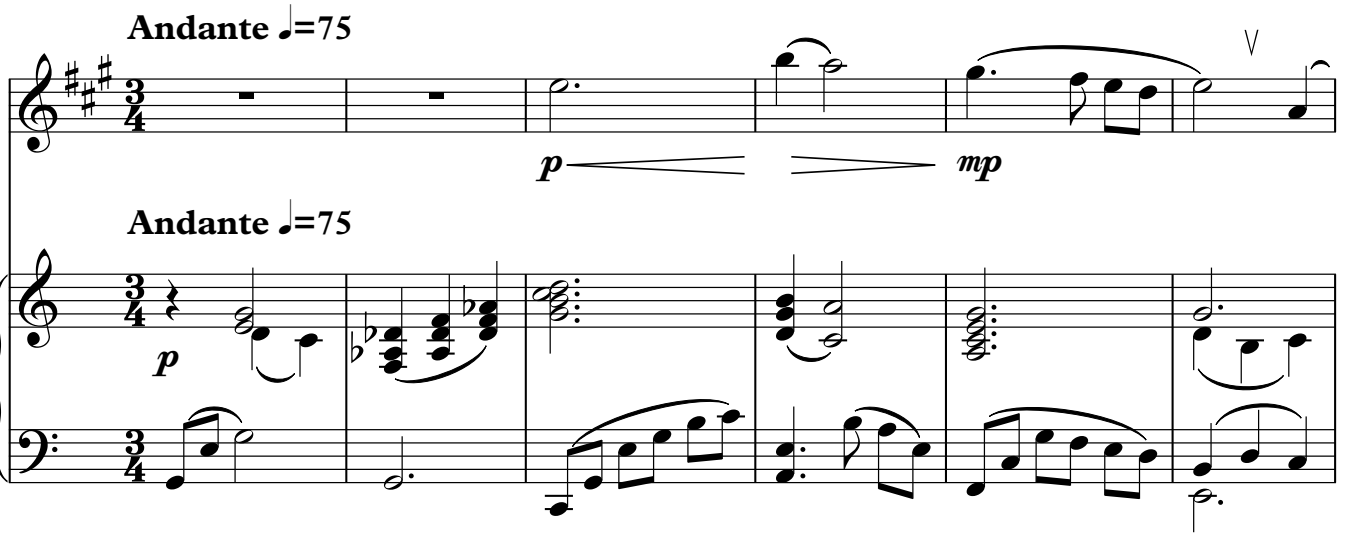

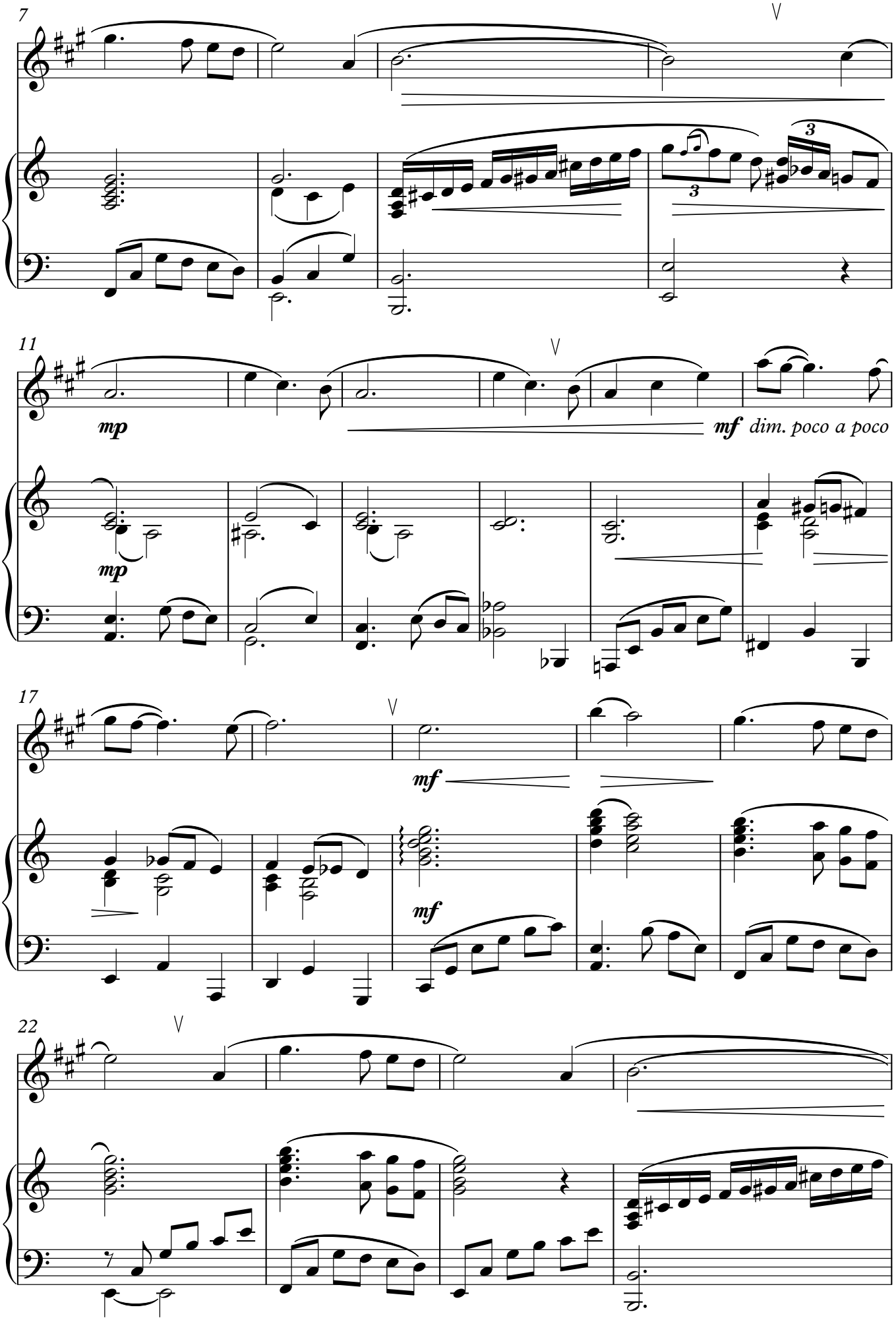
7
11
mp
mp
mf dim. poco a poco
17
mf
mf
22

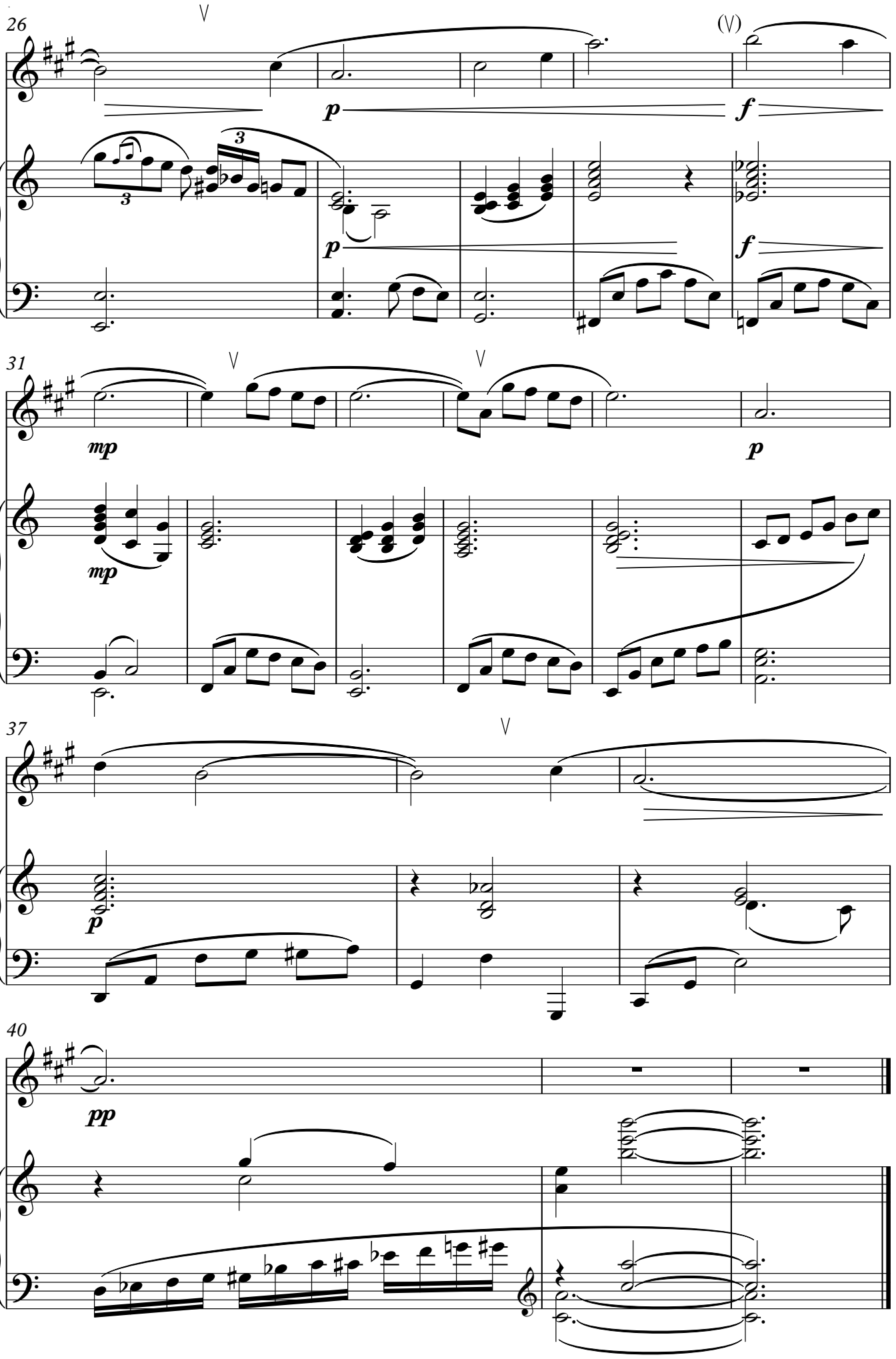
26
V
(V)
p
f
p
f
31
V
V
mp
p
mp
37
V
p
40
pp

Замок на Хелловін

Йоахім Йохов
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

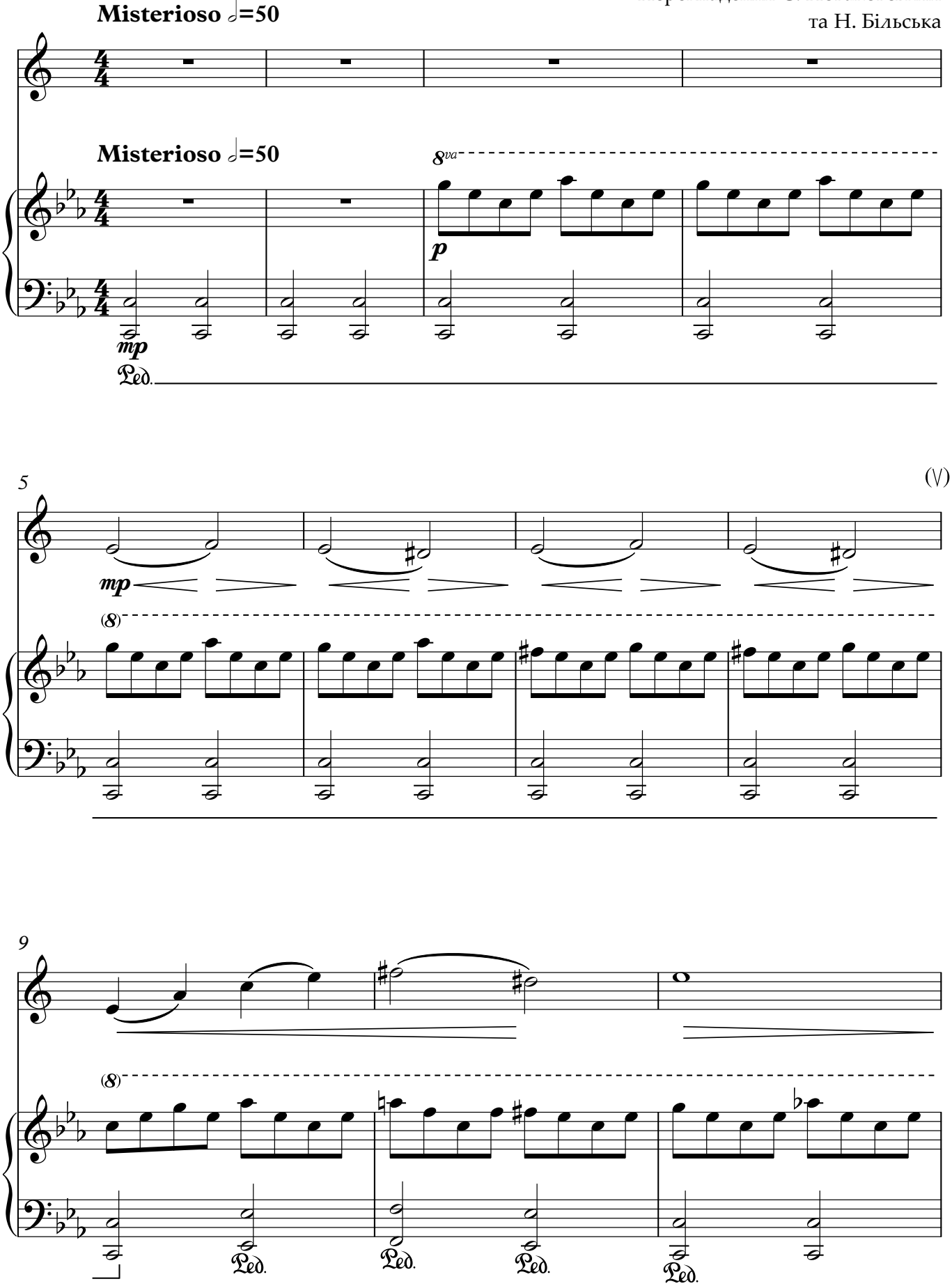

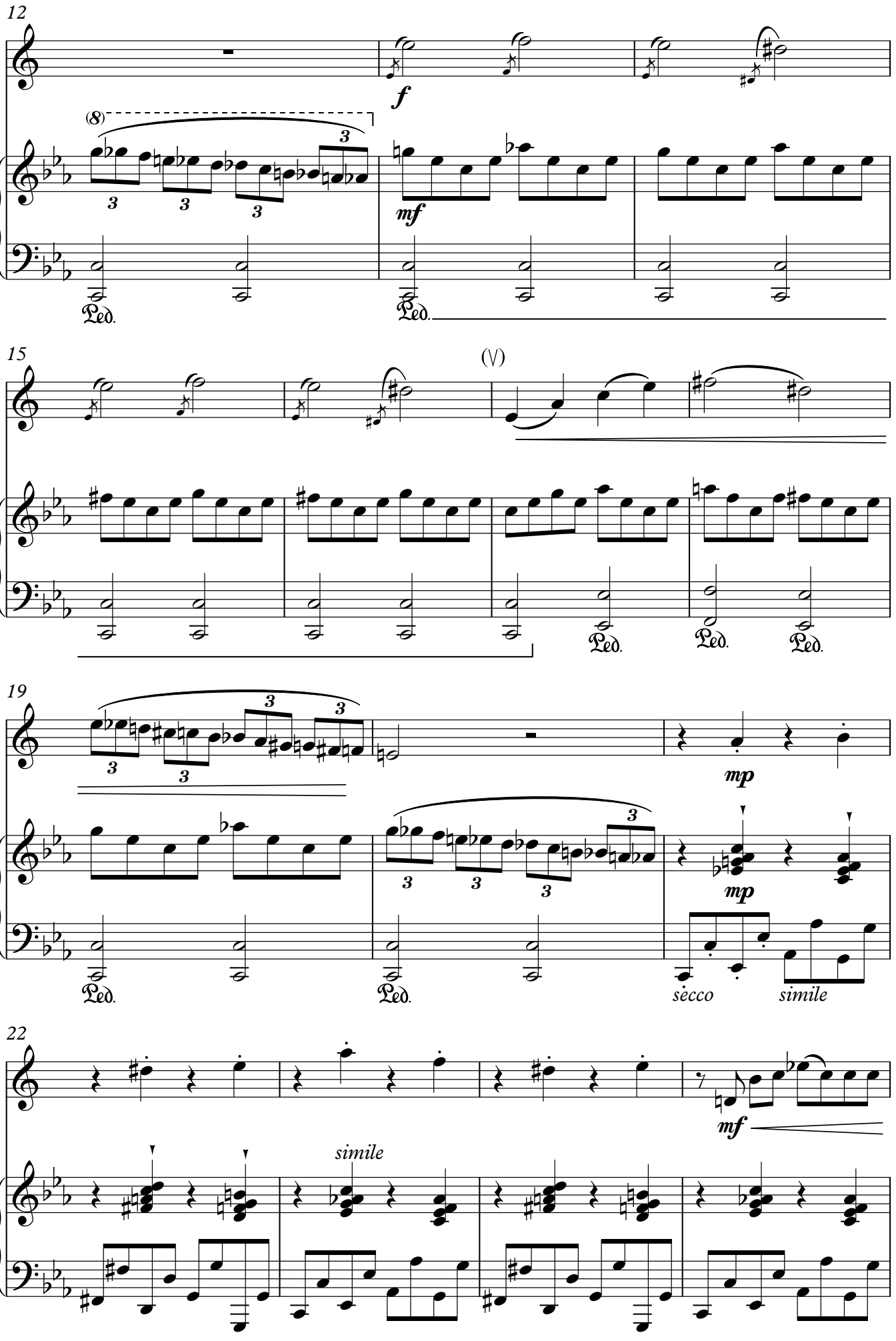
12
(8)
f
mf
Ped.
15
(V)
19
mp
sècco
simile
22
mf
simile

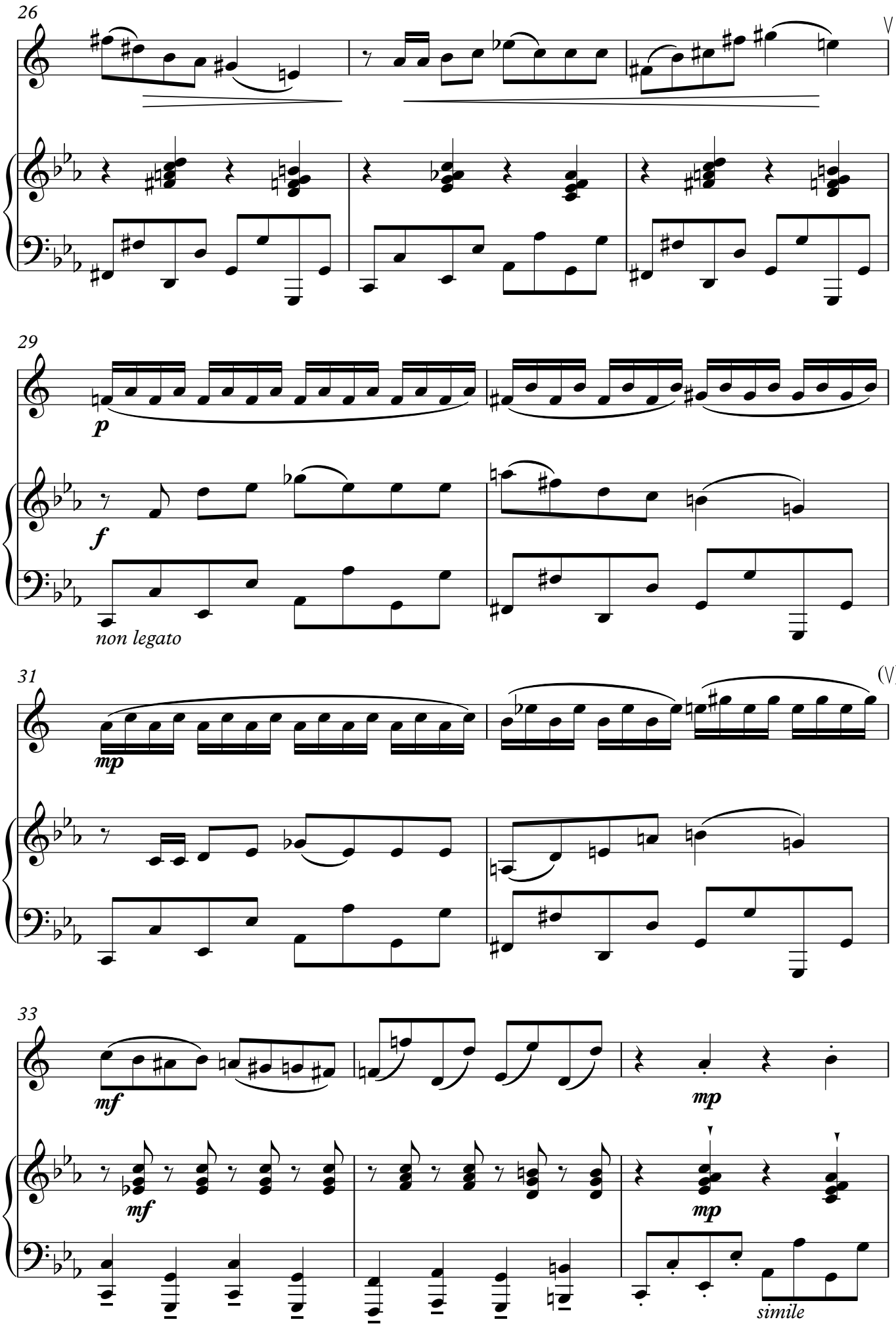
26
V
29
p
f
non legato
31
mp
(V)
33
mf
mp
mf
mp
simile

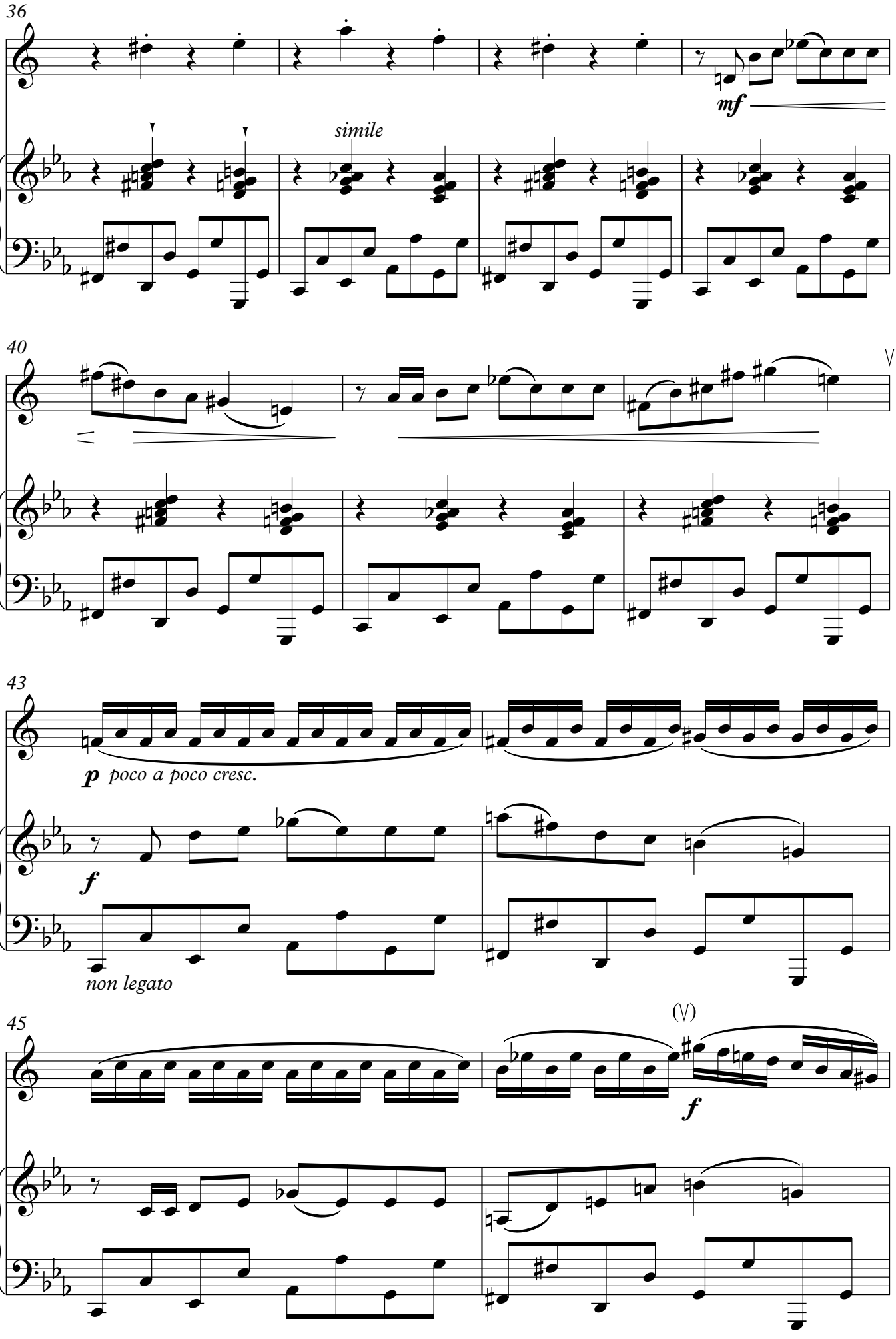
36
mf
simile
40
V
43
p poco a poco cresc.
f
non legato
45
(V)
f

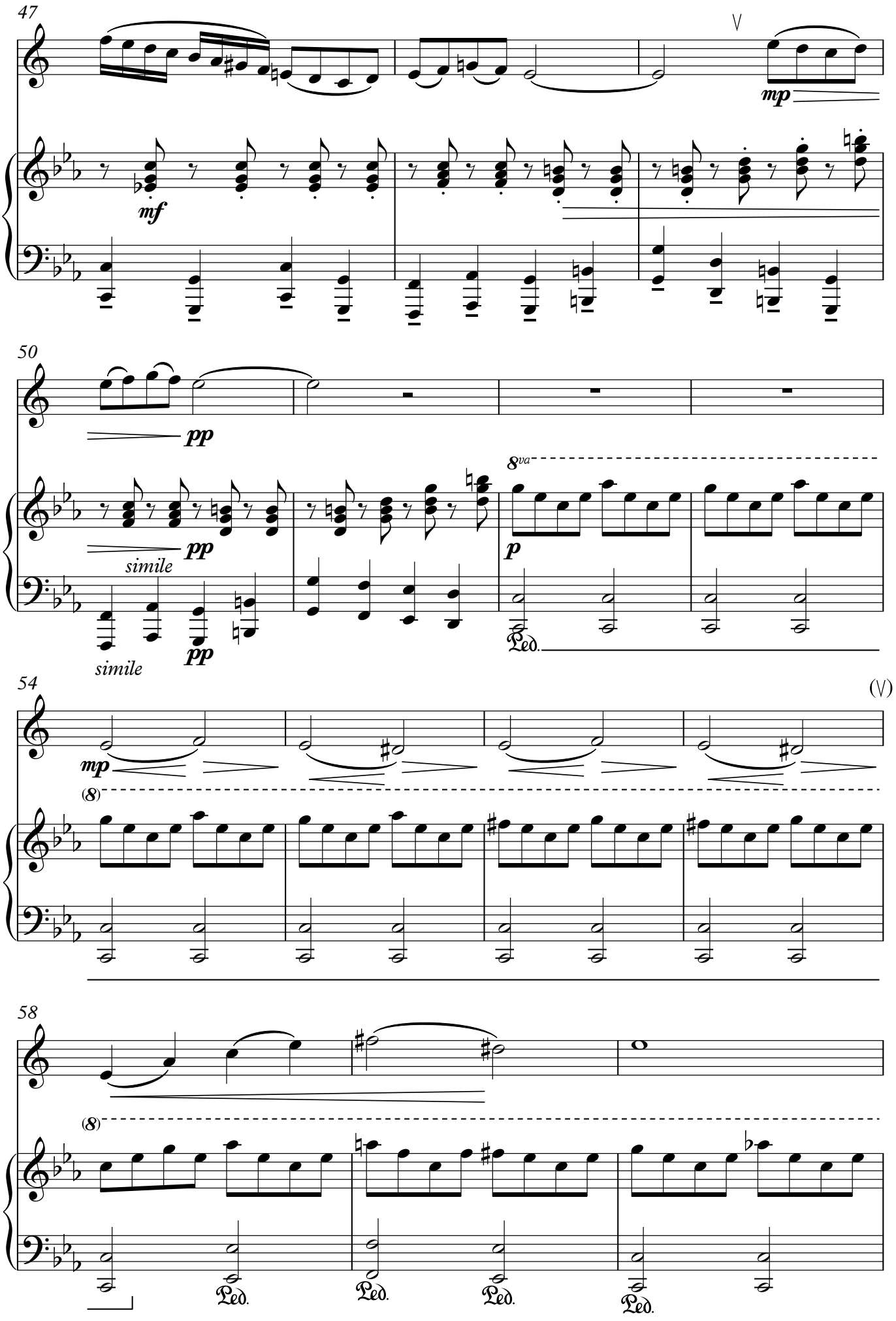
47
V
mp
mf
50
pp
pp
simile
simile
8va
p
Ped.
54
(V)
mp
(8)
58
(8)
Ped.
Ped.
Ped.
Ped.

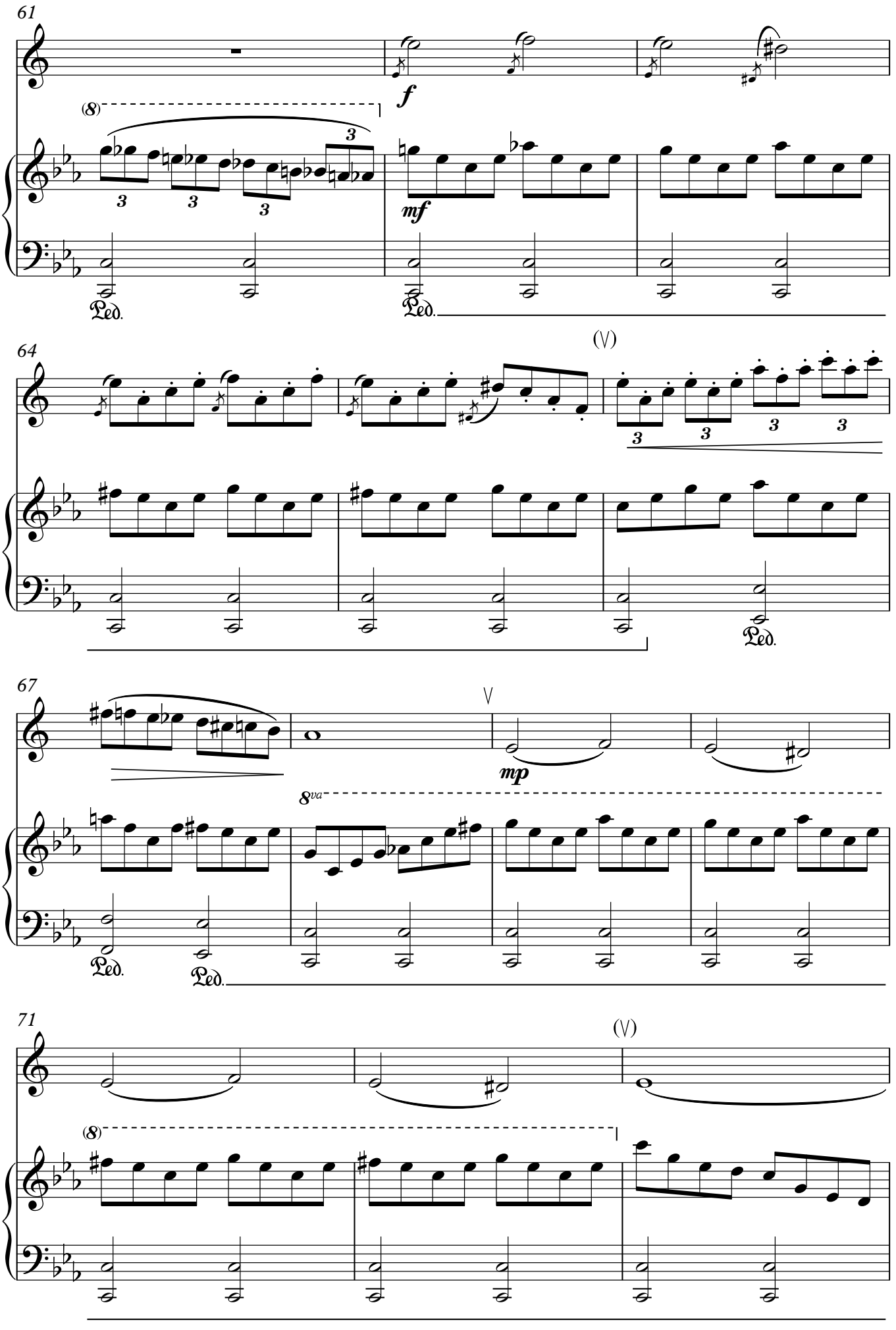
61
f
(8)
3
3
3
3
mf
Ped.
Ped.
64
(V)
3
3
3
3
Ped.
67
V
mp
8va
Ped.
Ped.
71
(V)
(8)

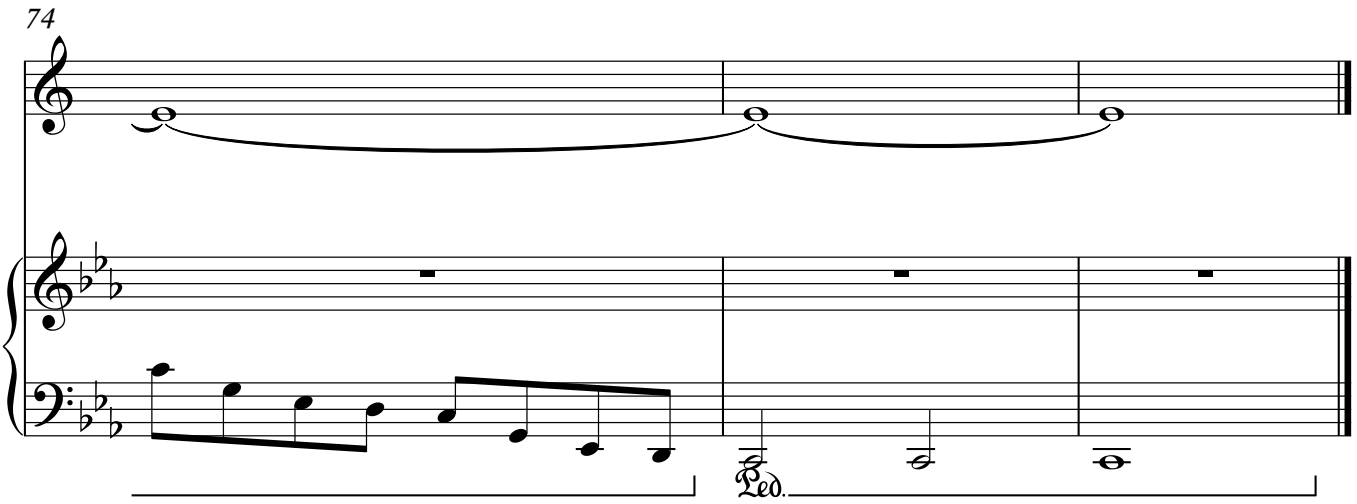

Одного разу у грудні

З мультфільму "Анастасія"

Стівен Флаерті
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

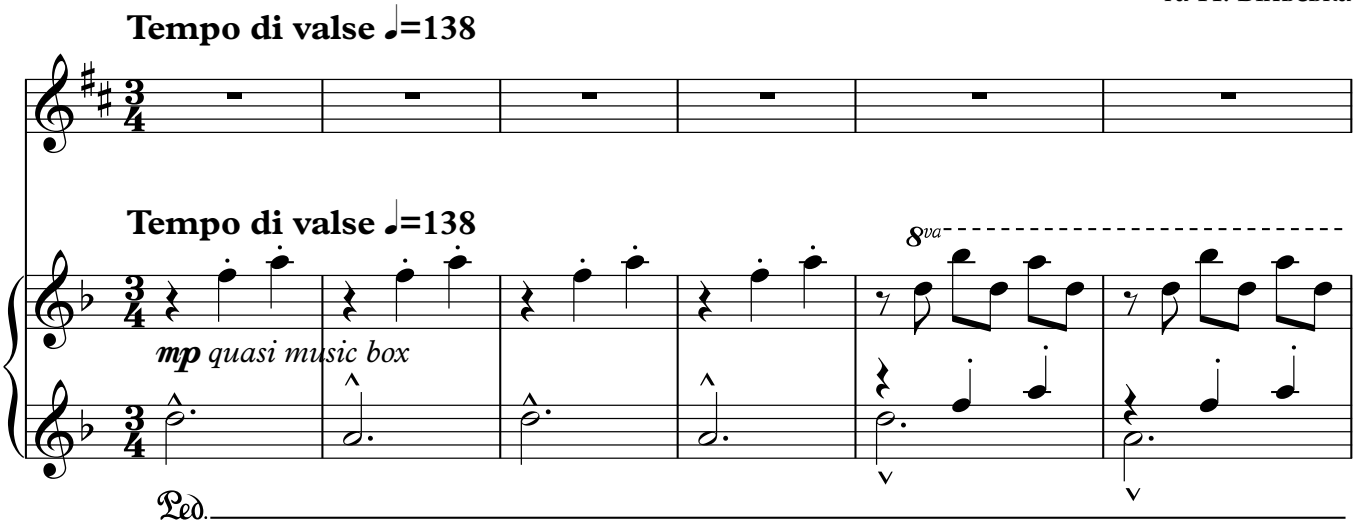

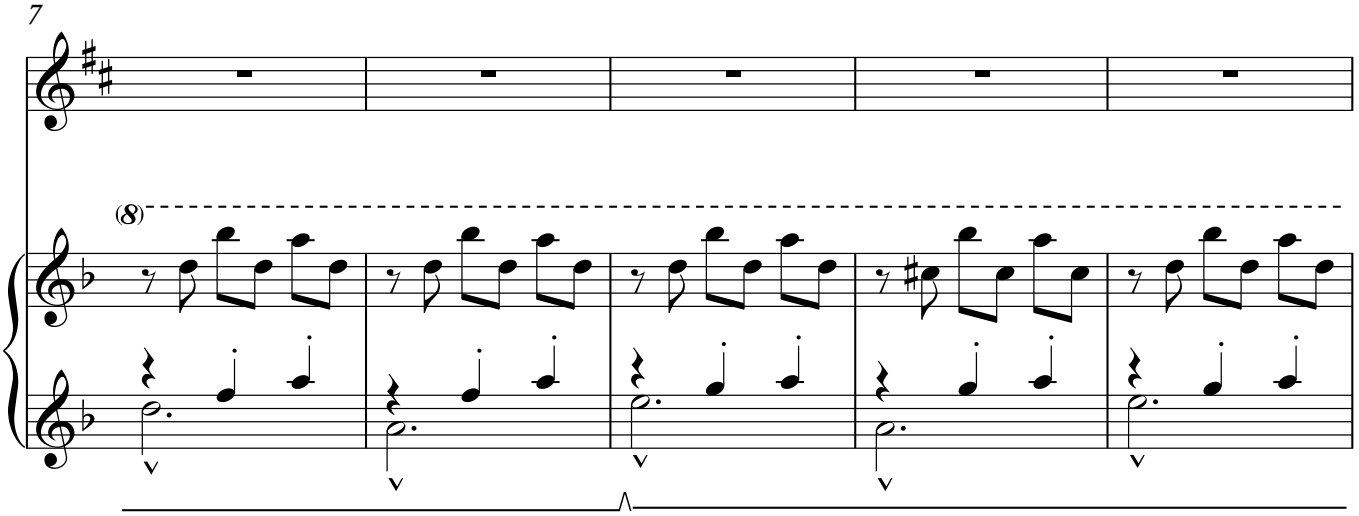

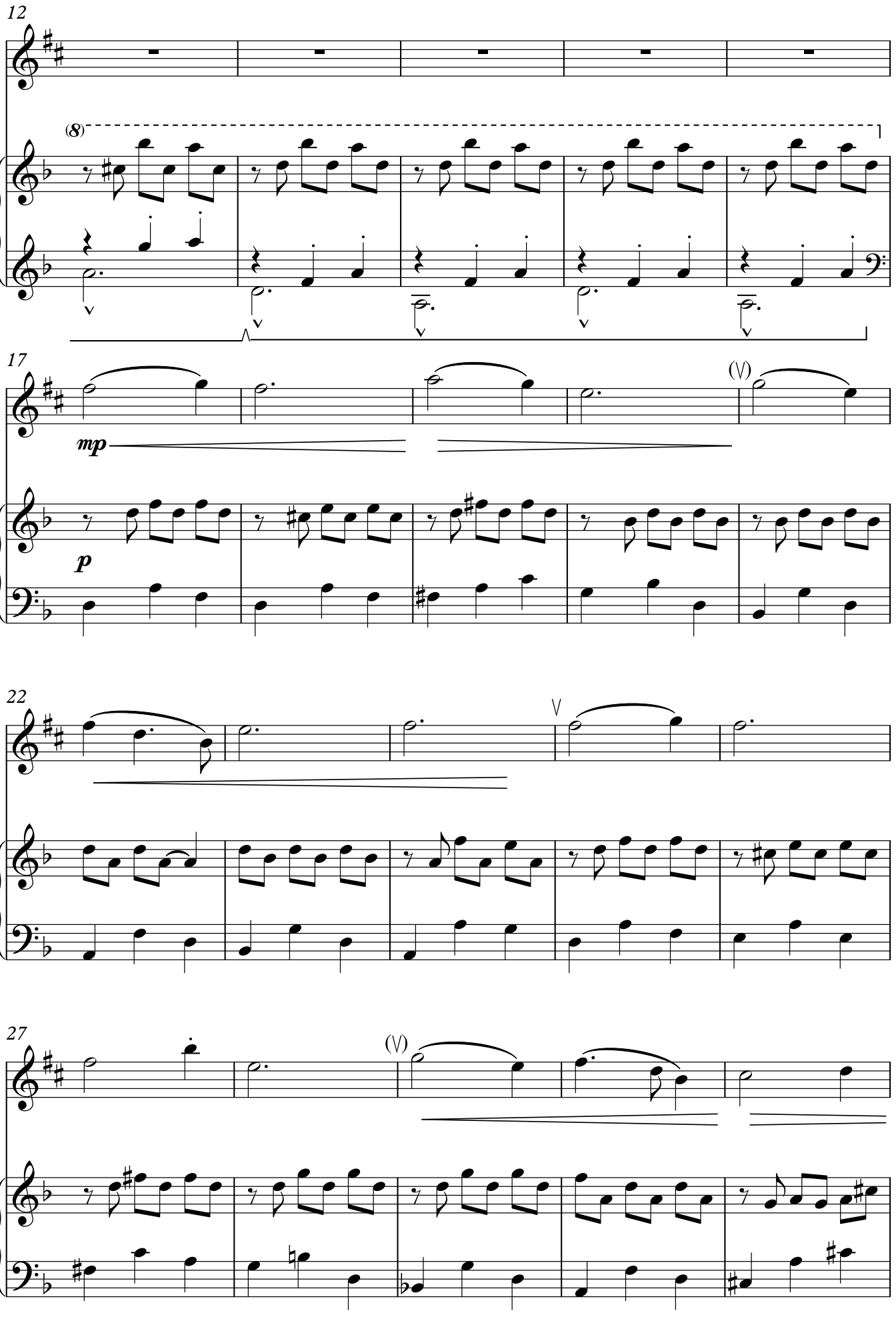
12
(8)
17
mp
p
(V)
22
V
27
(V)

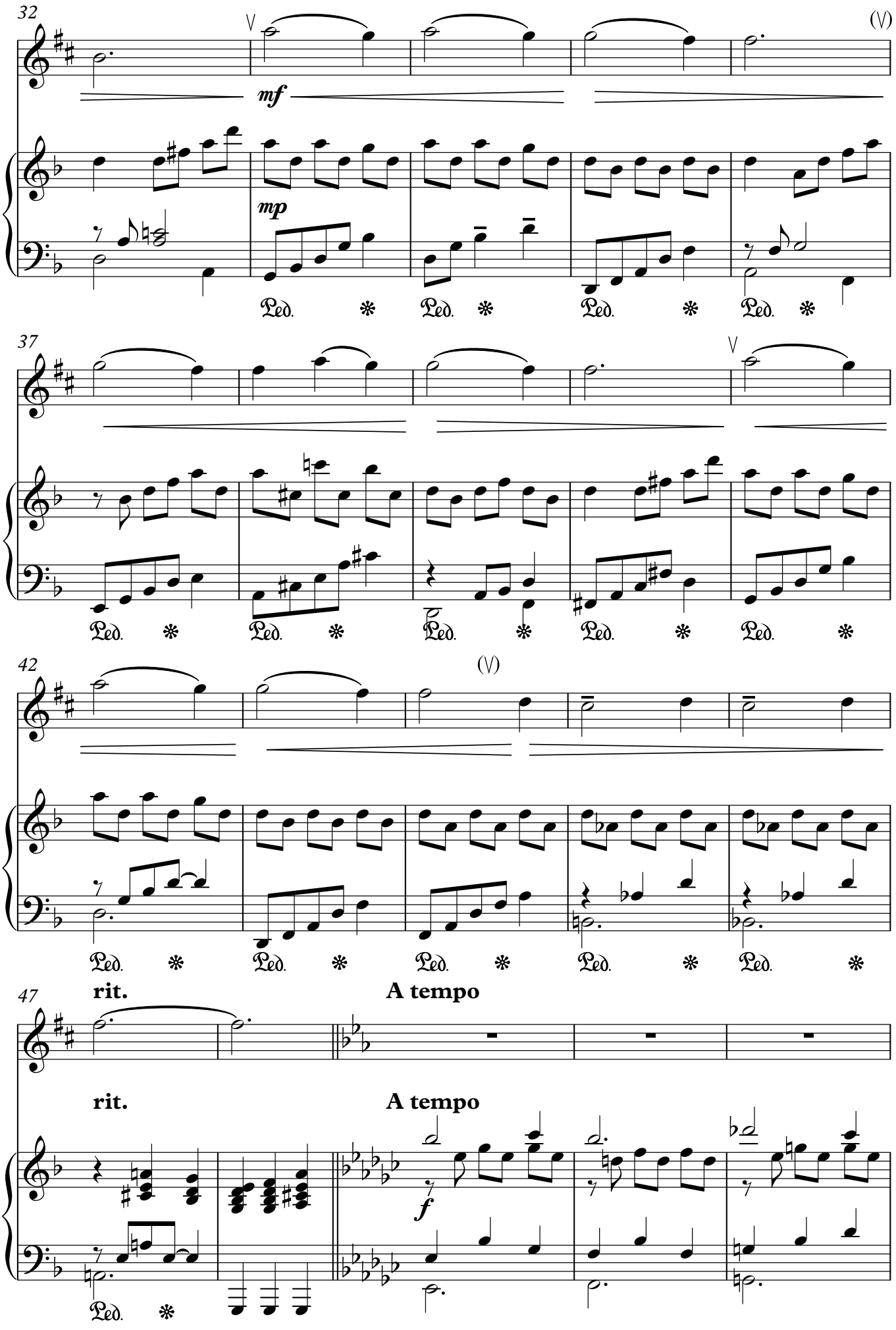
32
mf
mp
Ped.
37
42
(V)
47
rit.
A tempo
f

52

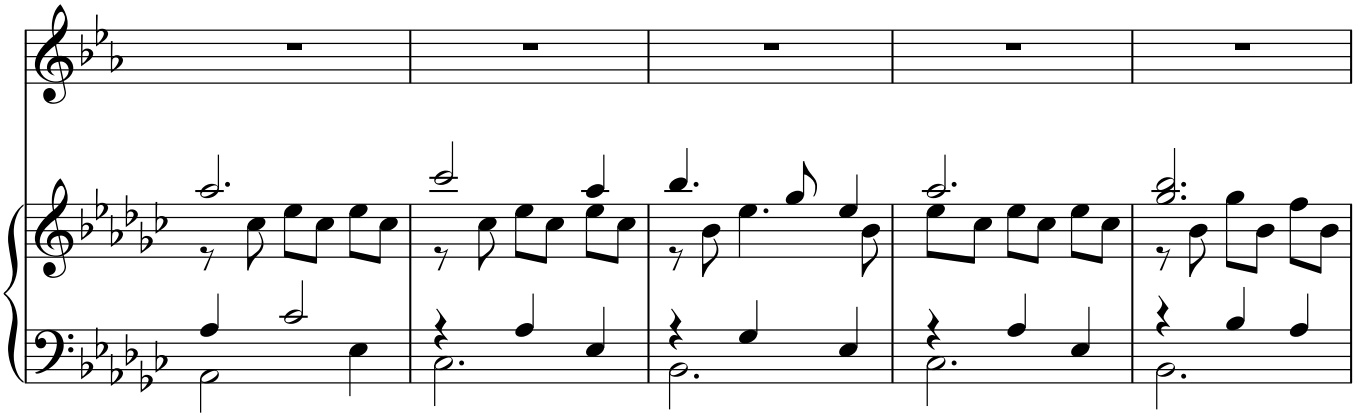

57

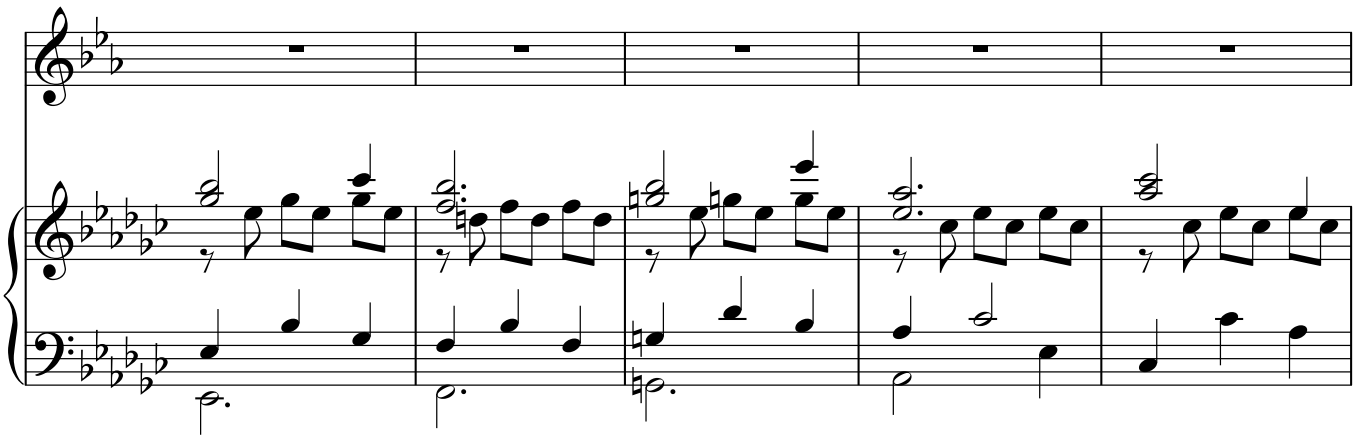

62

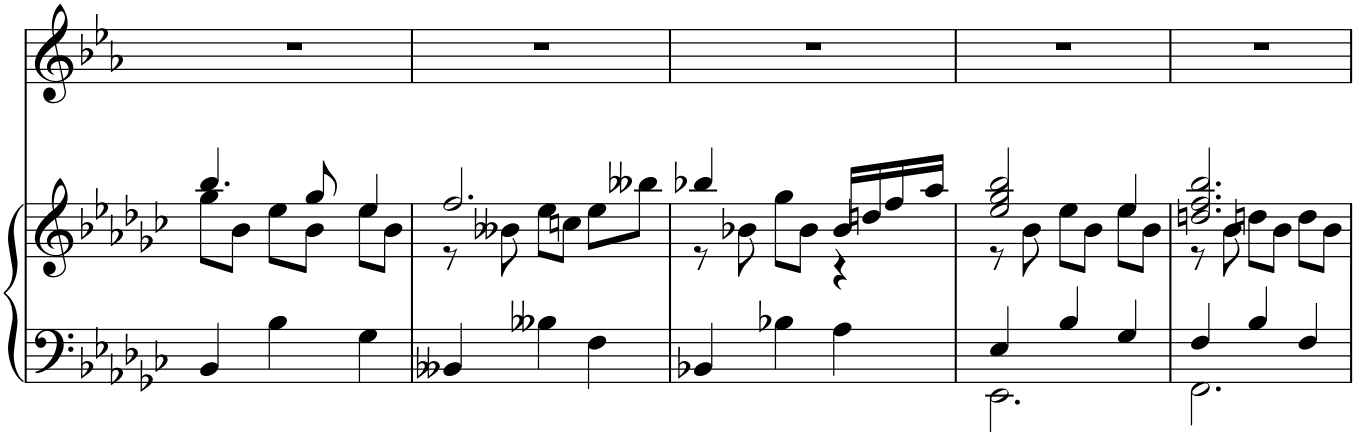

67

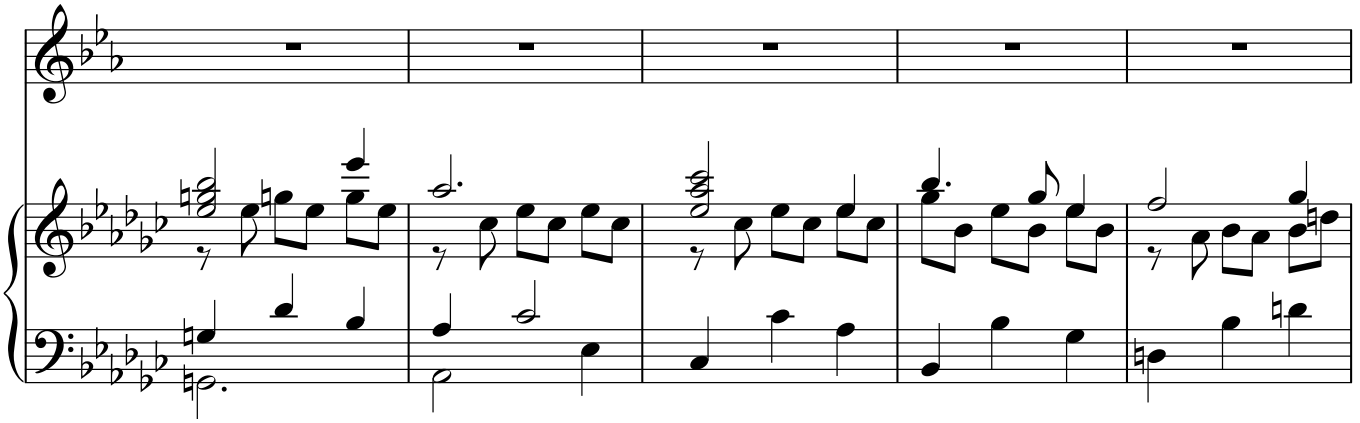

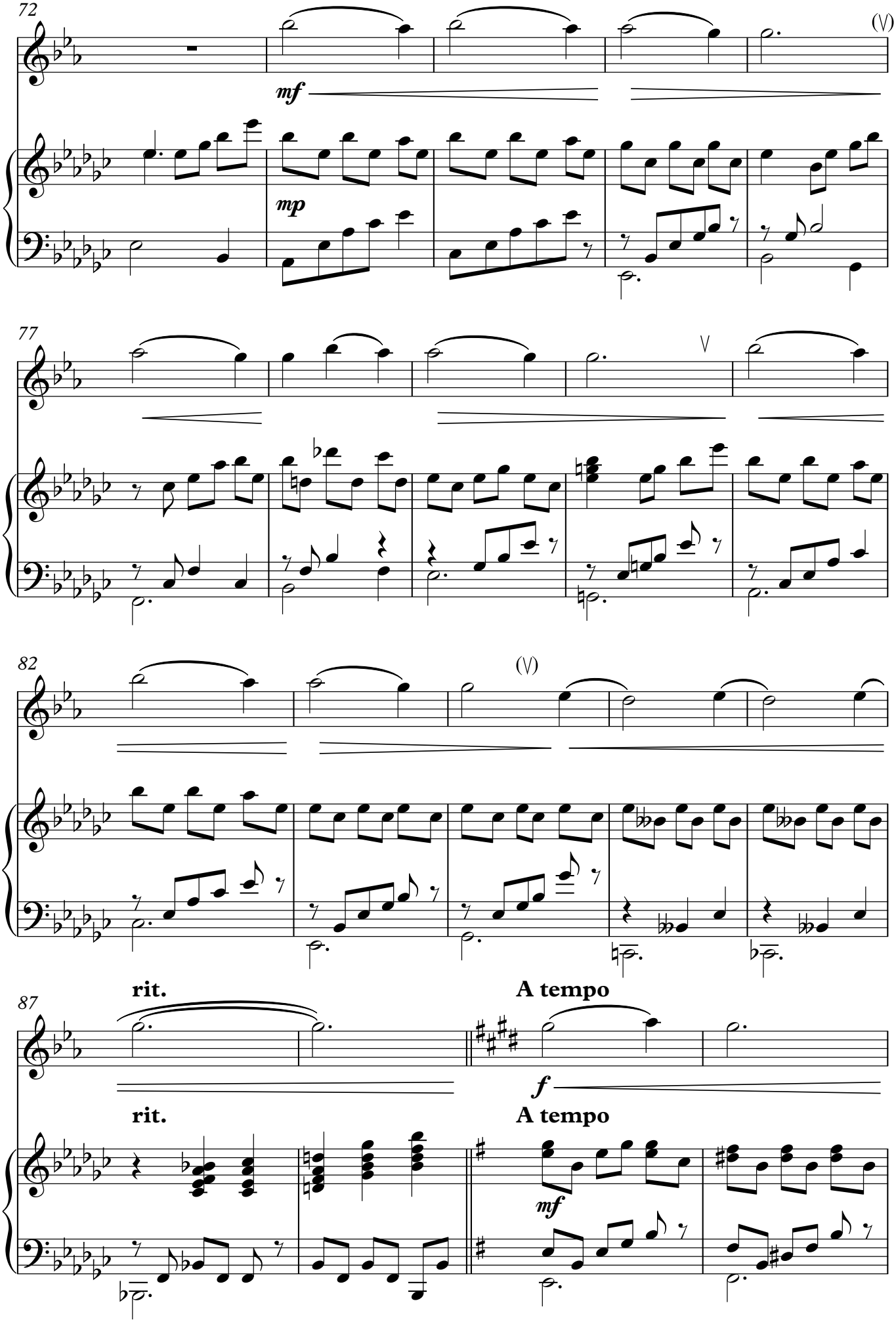
72
(V)
mf
mp
77
V
82
(V)
87
rit.
A tempo
rit.
A tempo
f
mf

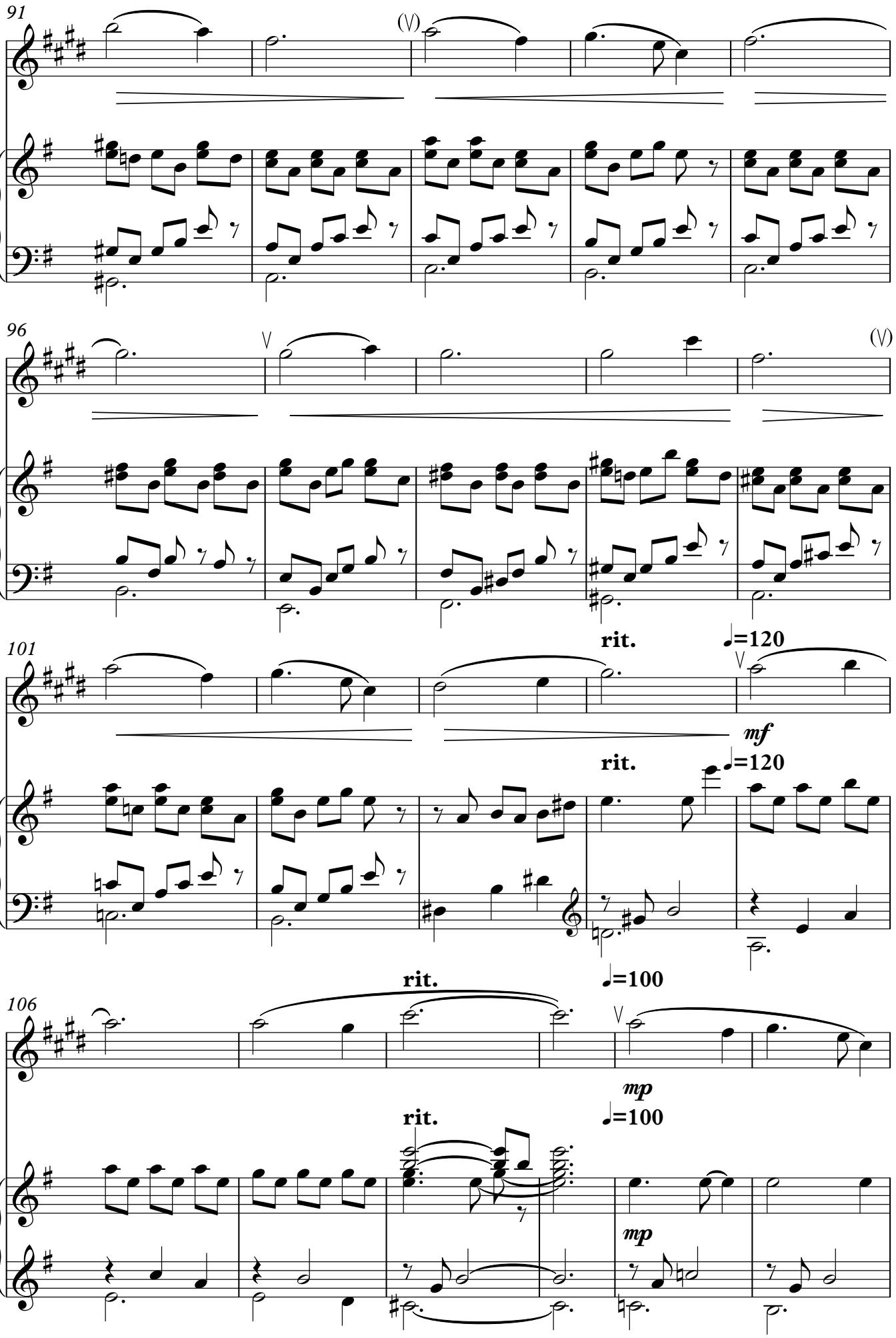
91
(V)
96
V
(V)
101
rit.
♩=120
V
mf
rit.
♩=120
106
rit.
♩=100
V
mp
rit.
♩=100
mp

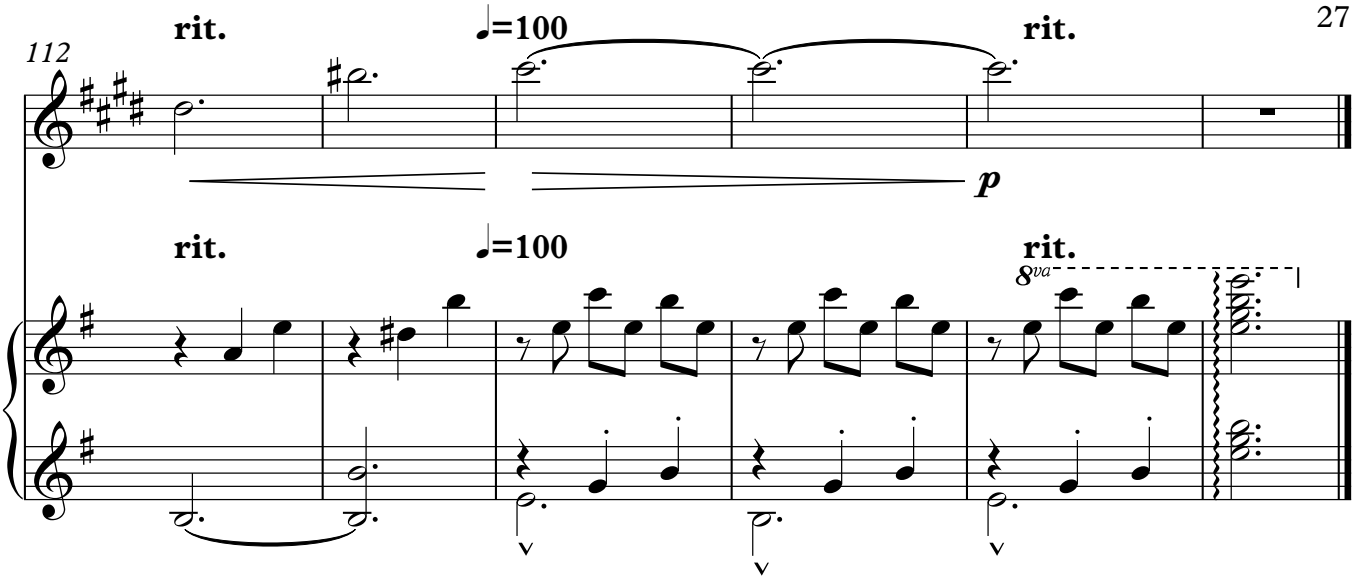

Дві теми із к/ф "Зоряні війни"

Імперський марш

Джон Вільямс
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

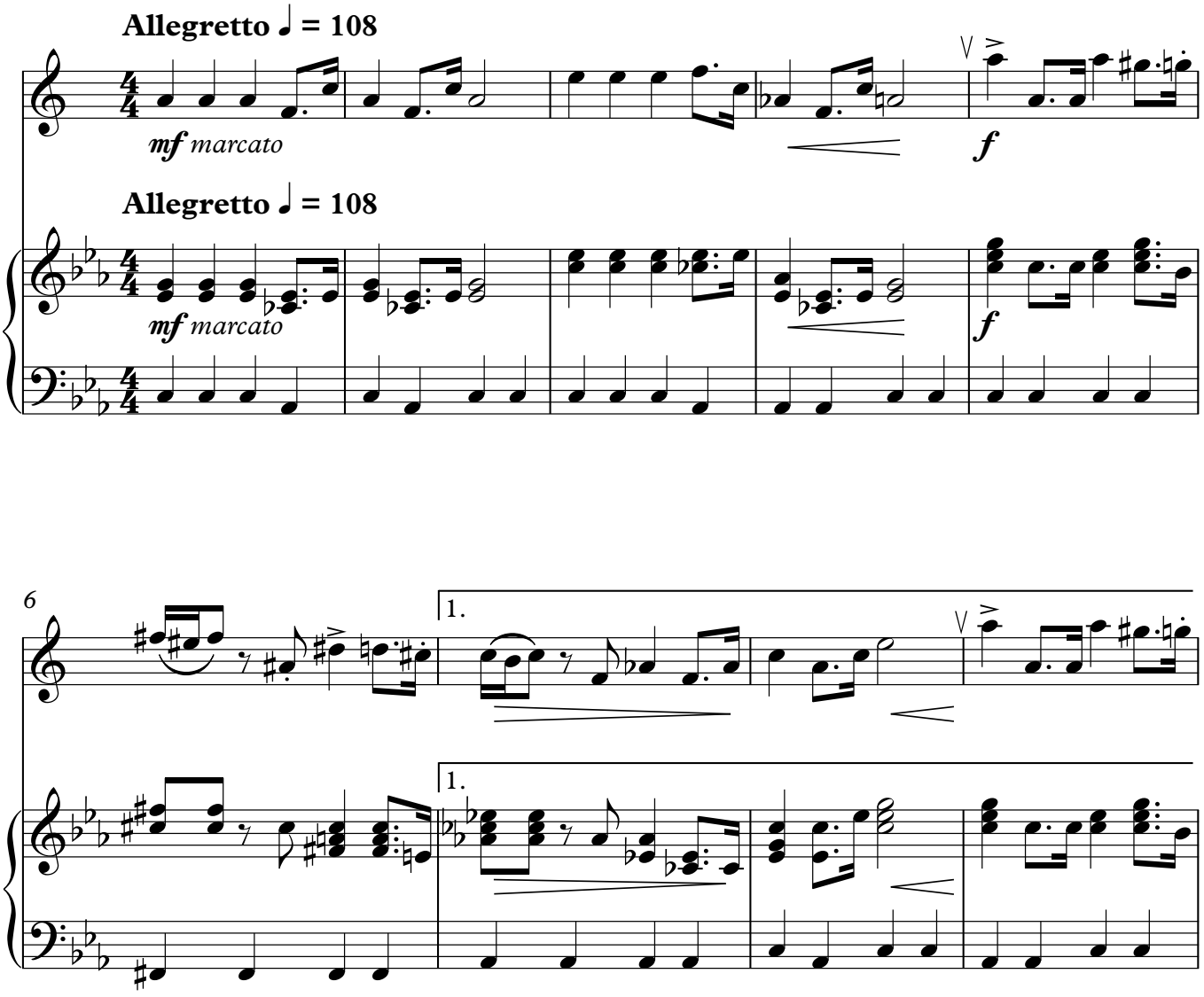

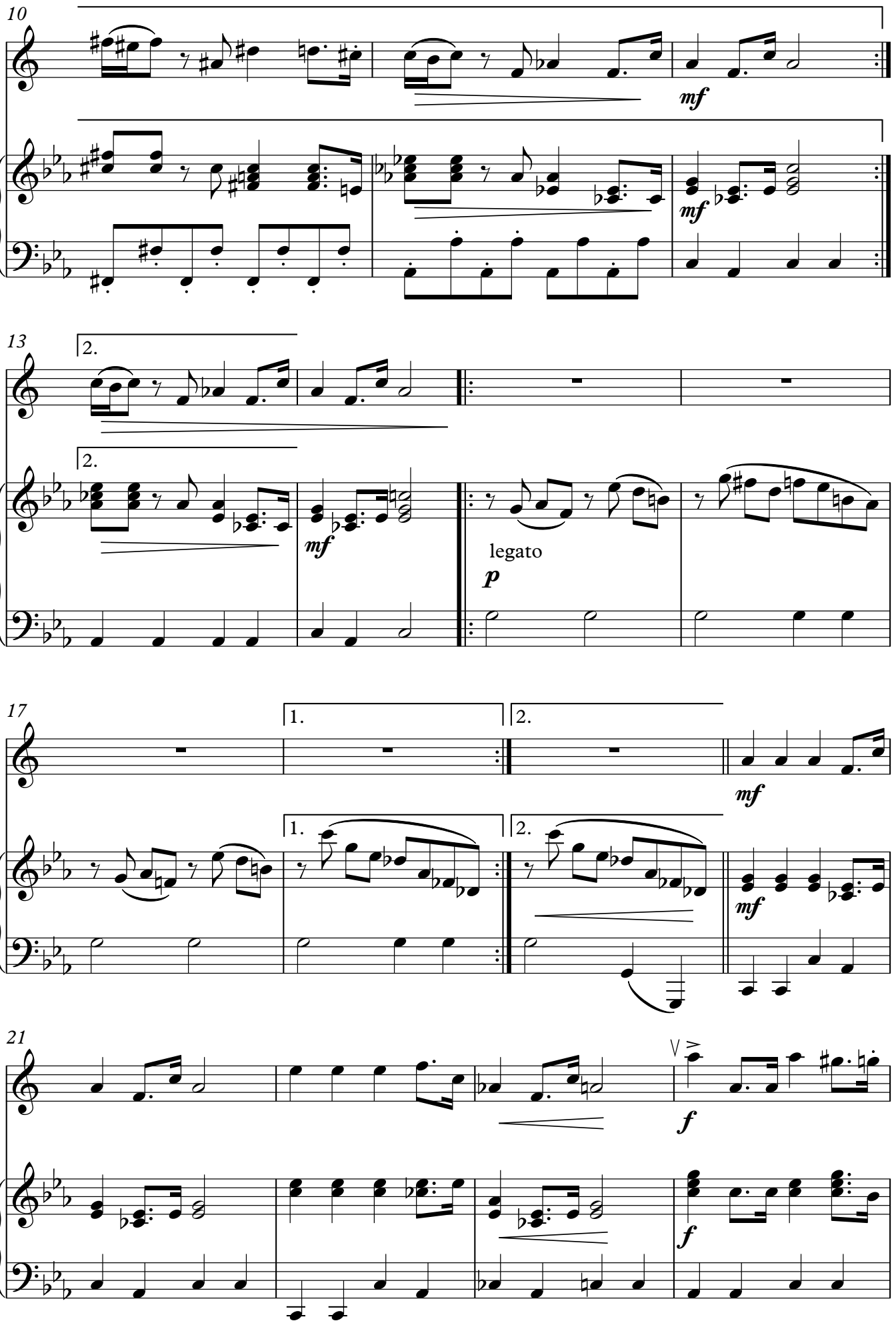
10
mf
13
2.
mf
legato
p
17
1.
2.
mf
21
f

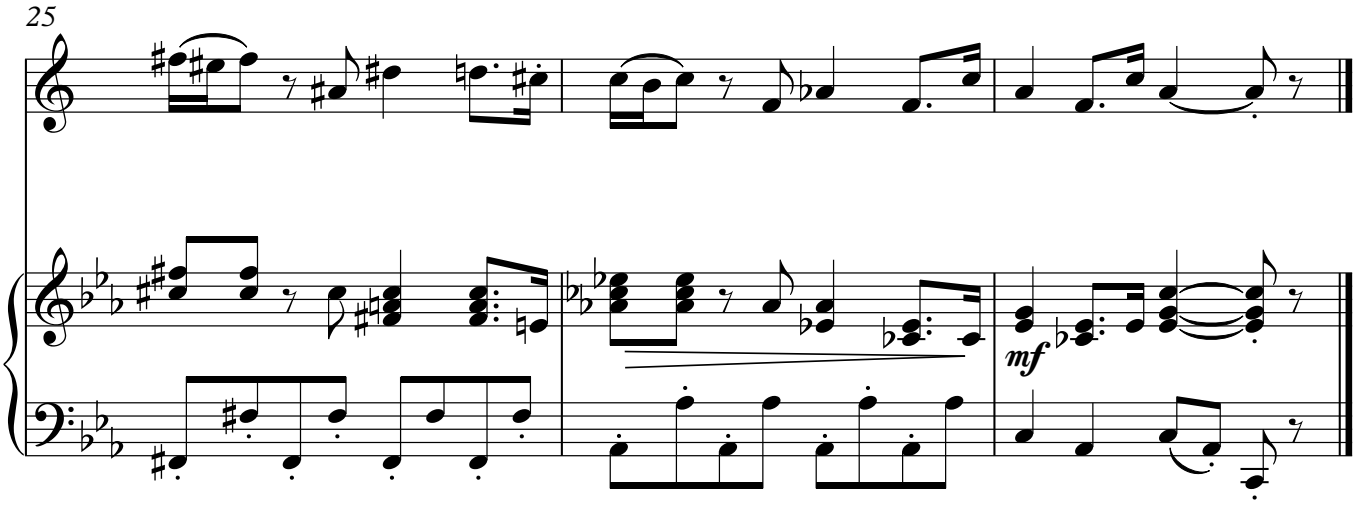

Марш повстанців

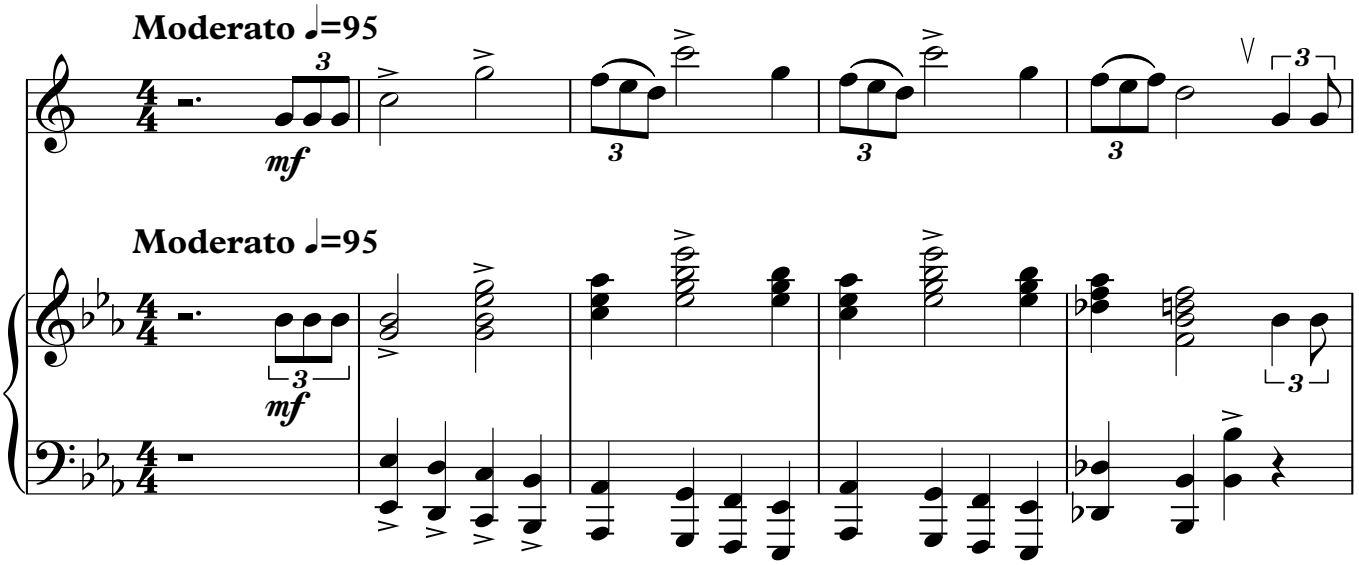

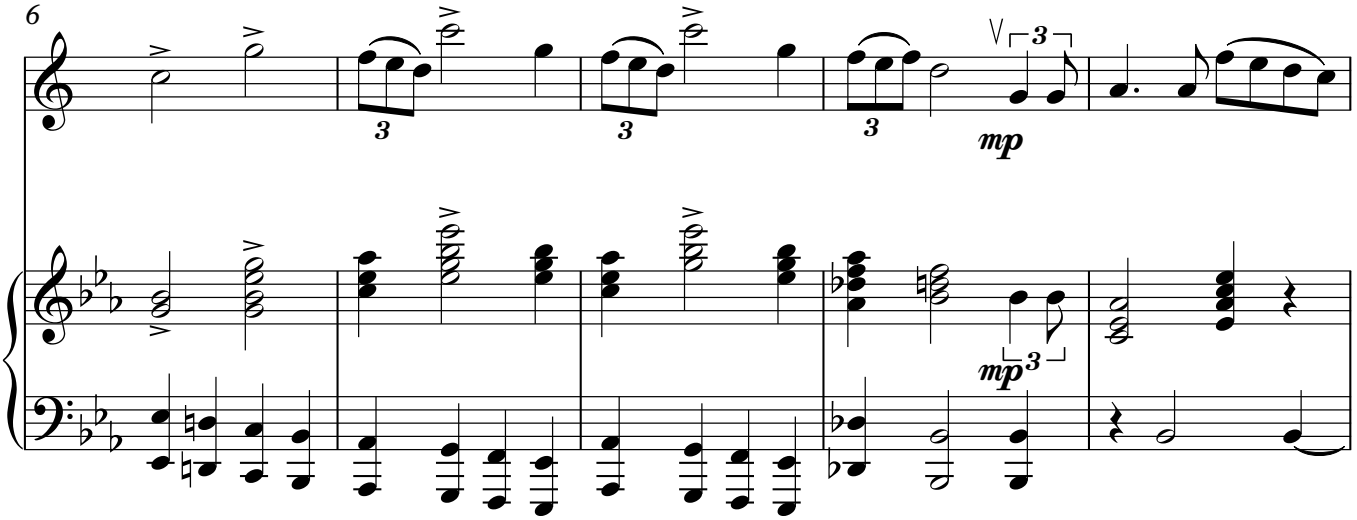

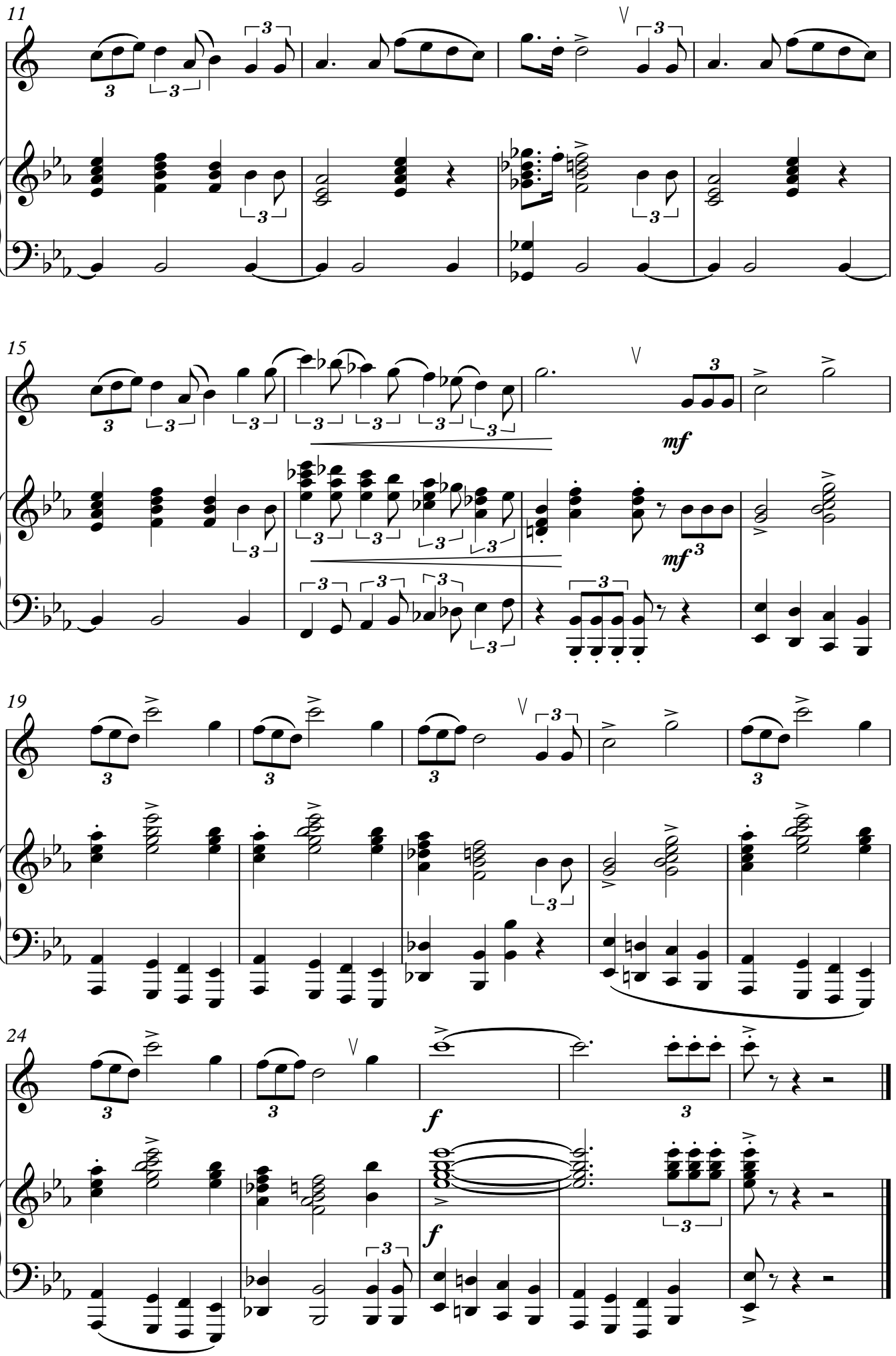
11
15
mf
mf
19
24
f
f

Пам'ять

З мюзіклу "Коти"

Ендрю Ллойд Веббер
Перекладення С. Новаковський
Н. Більська

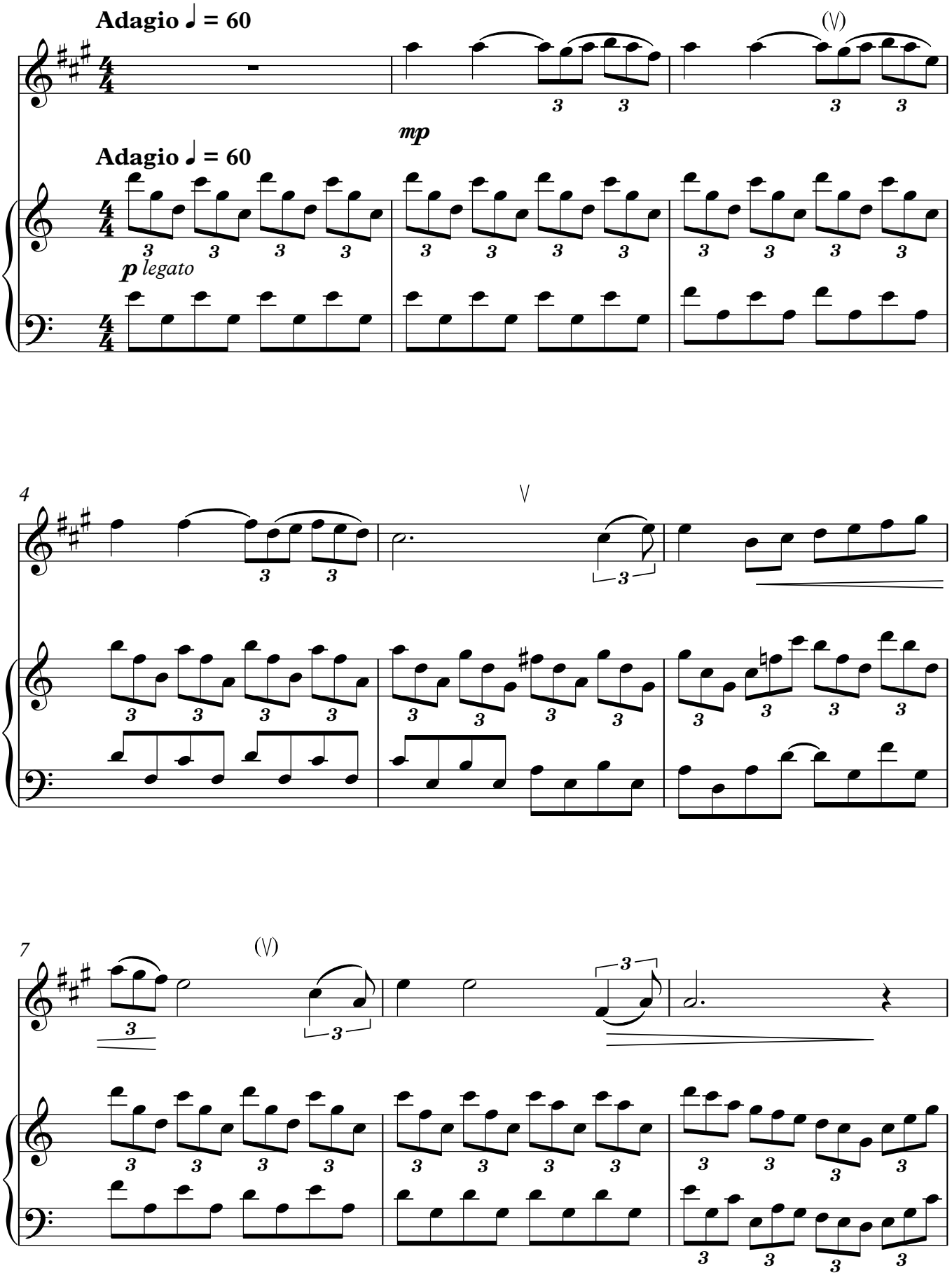

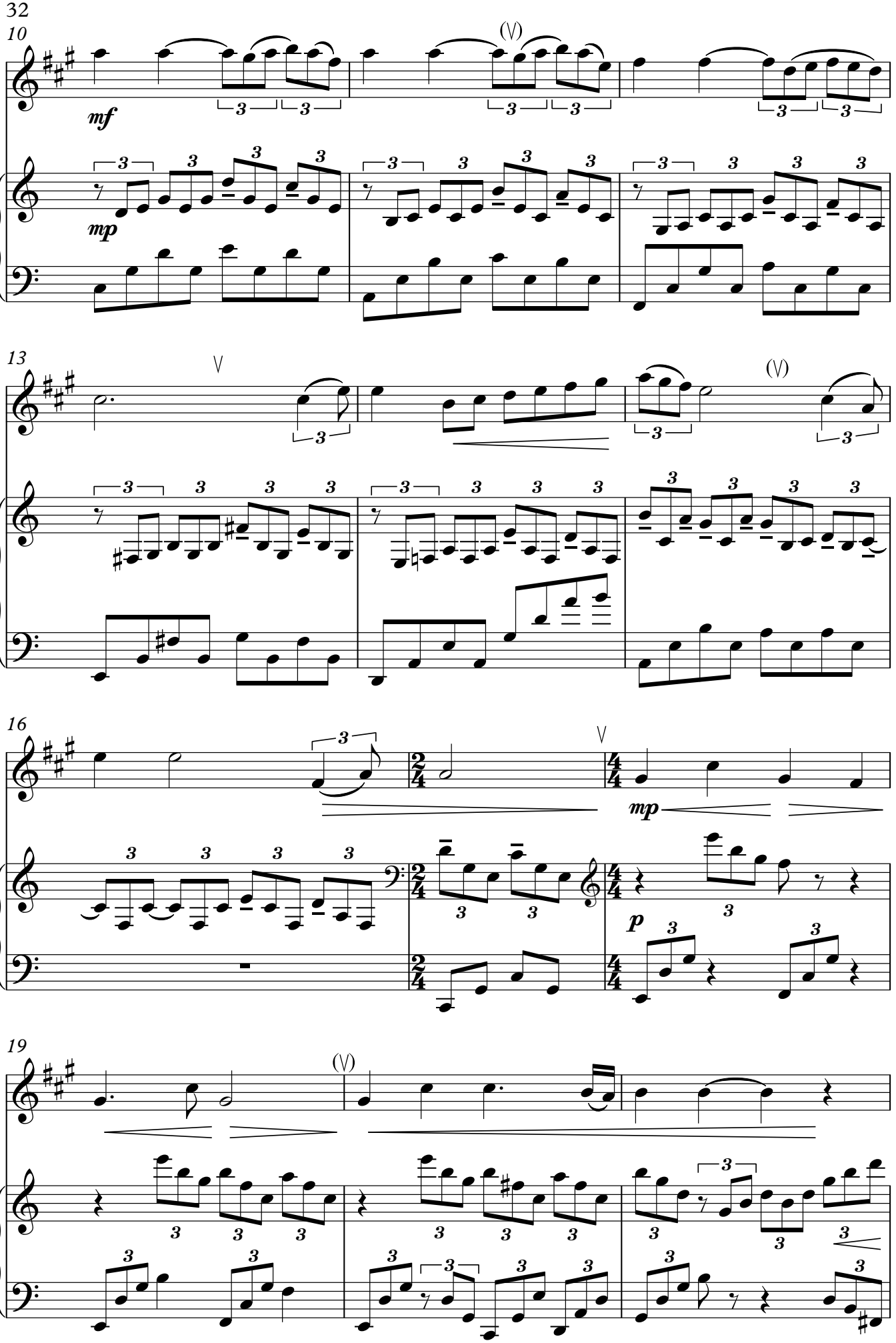
32
10
mf
mp
13
16
mp
p
19

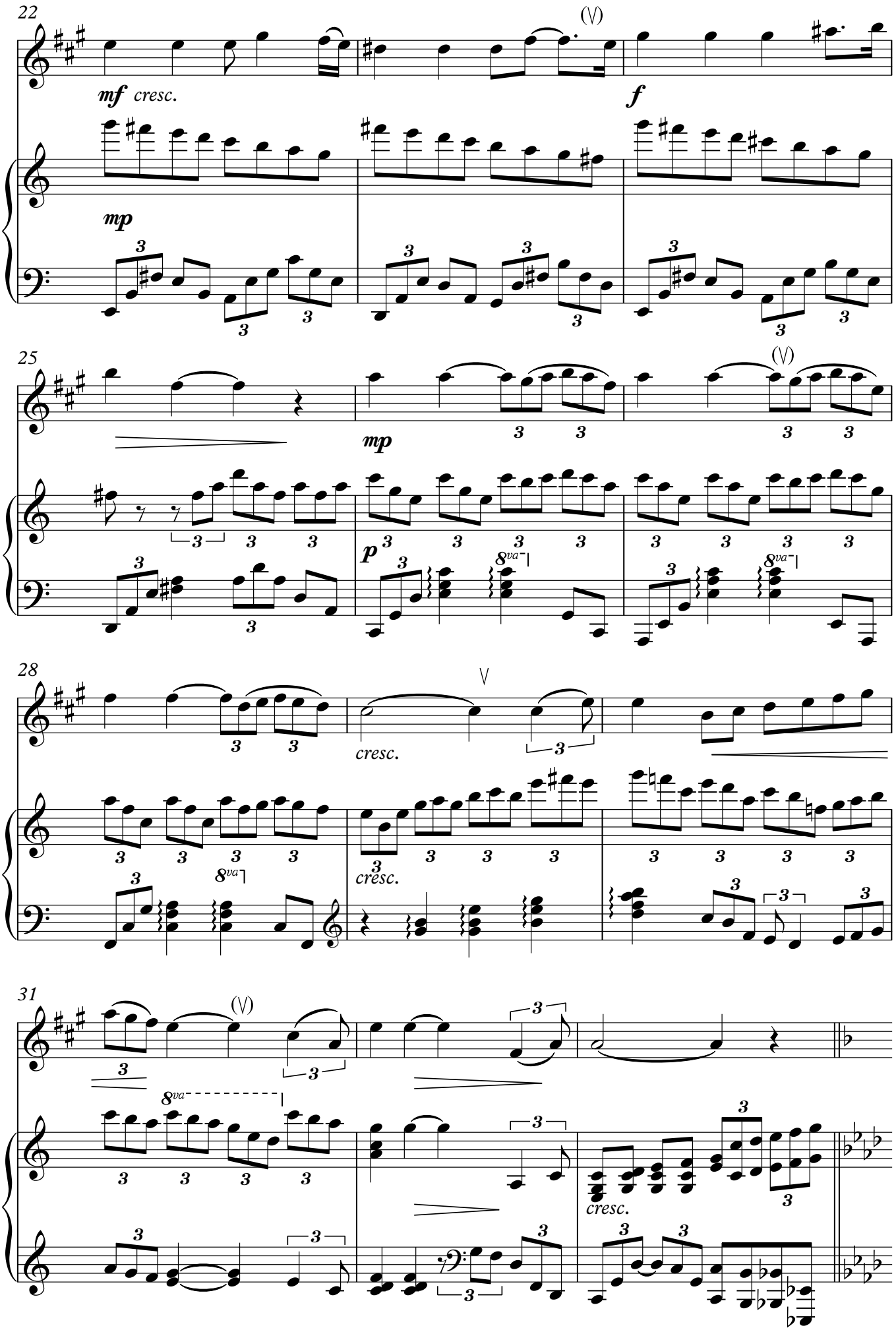
22
(V)
mf cresc.
f
mp
25
(V)
mp
p
8va
28
V
cresc.
8va
cresc.
31
(V)
8va
cresc.

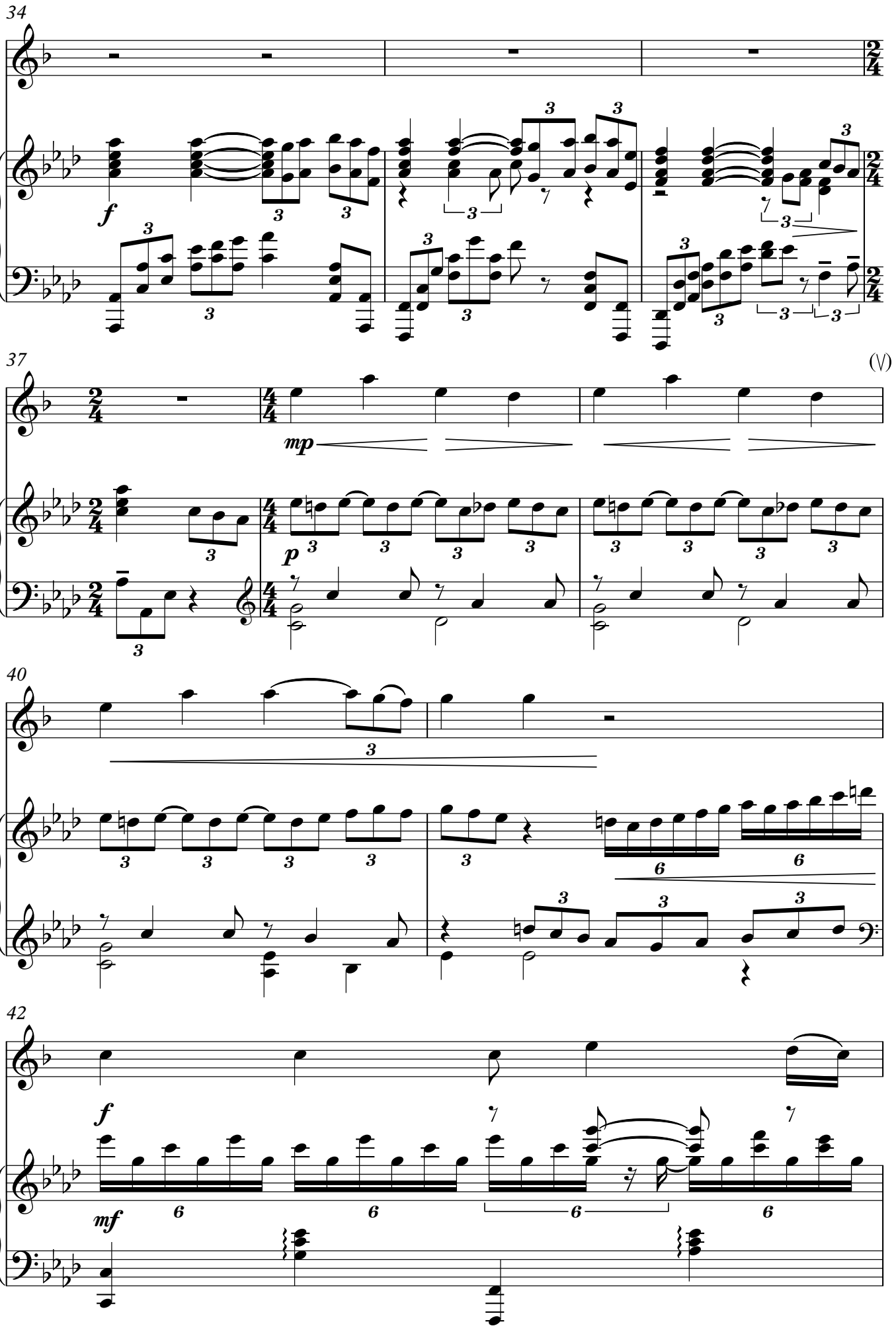
34
f
37
mp
p
(V)
40
42
f
mf

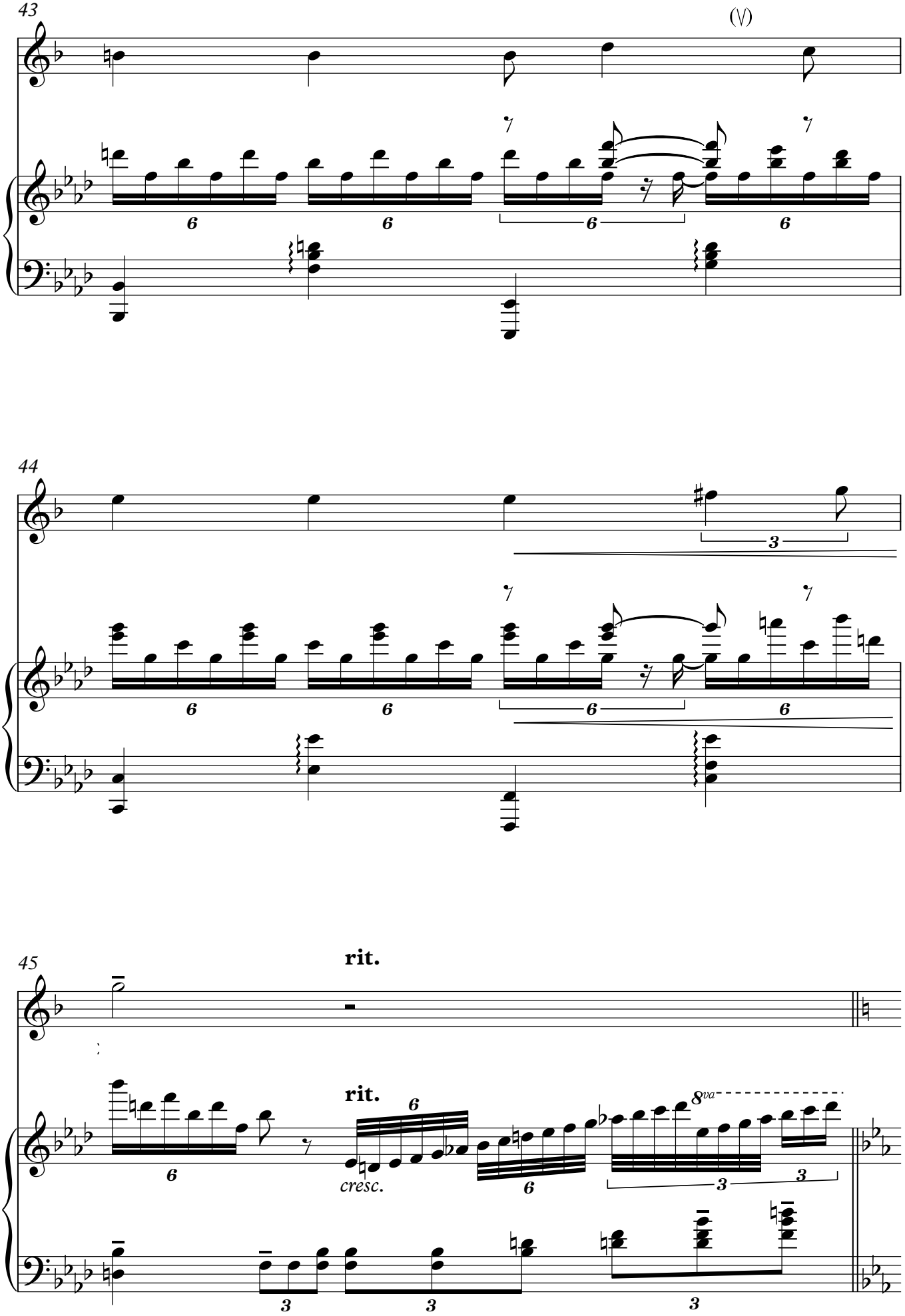
43
(V)
44
45
rit.
rit.
cresc.
8va

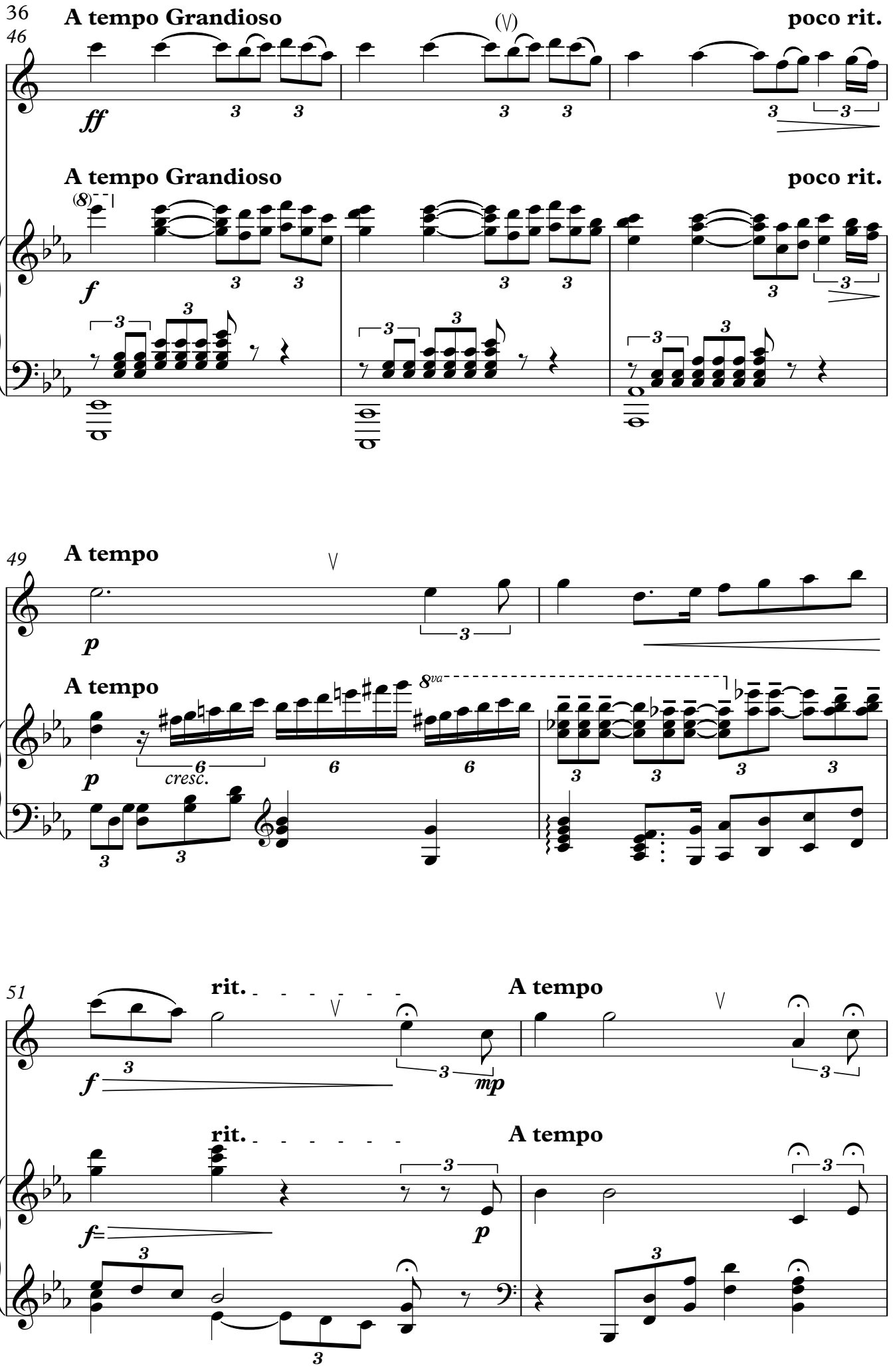
36
46
A tempo Grandioso
poco rit.
ff
A tempo Grandioso
poco rit.
f
49
A tempo
p
A tempo
8va
p
cresc.
51
rit.
A tempo
f
mp
rit.
A tempo
f
p

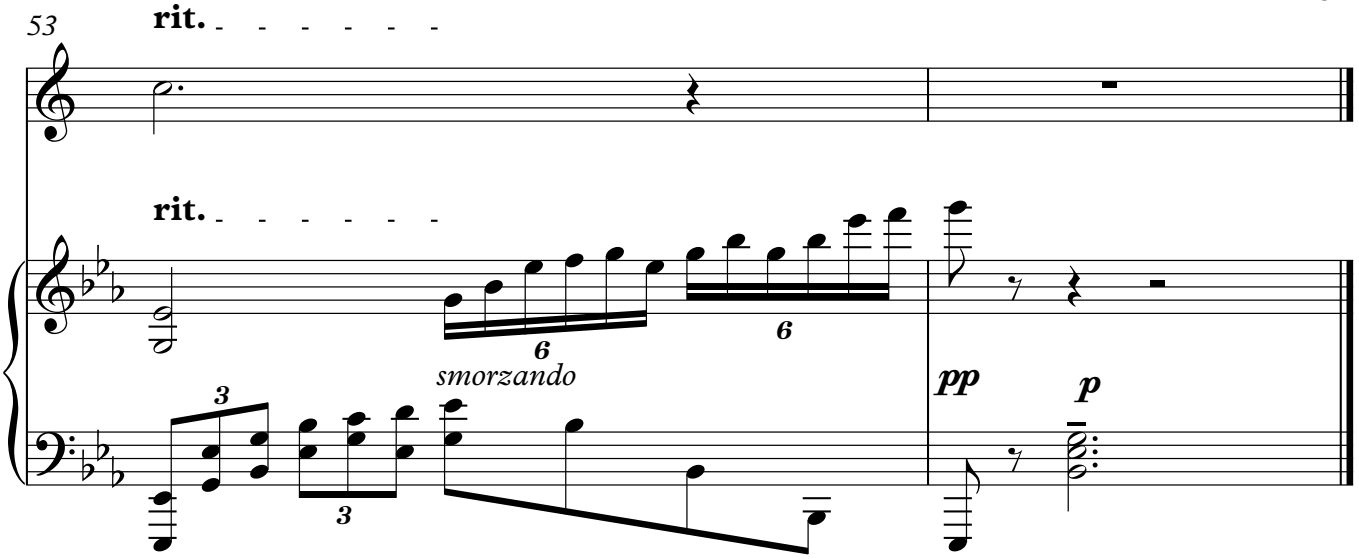

Танго
"Por Una Cabeza"

Карлос Гардель
Аранжування І. Лазарева
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

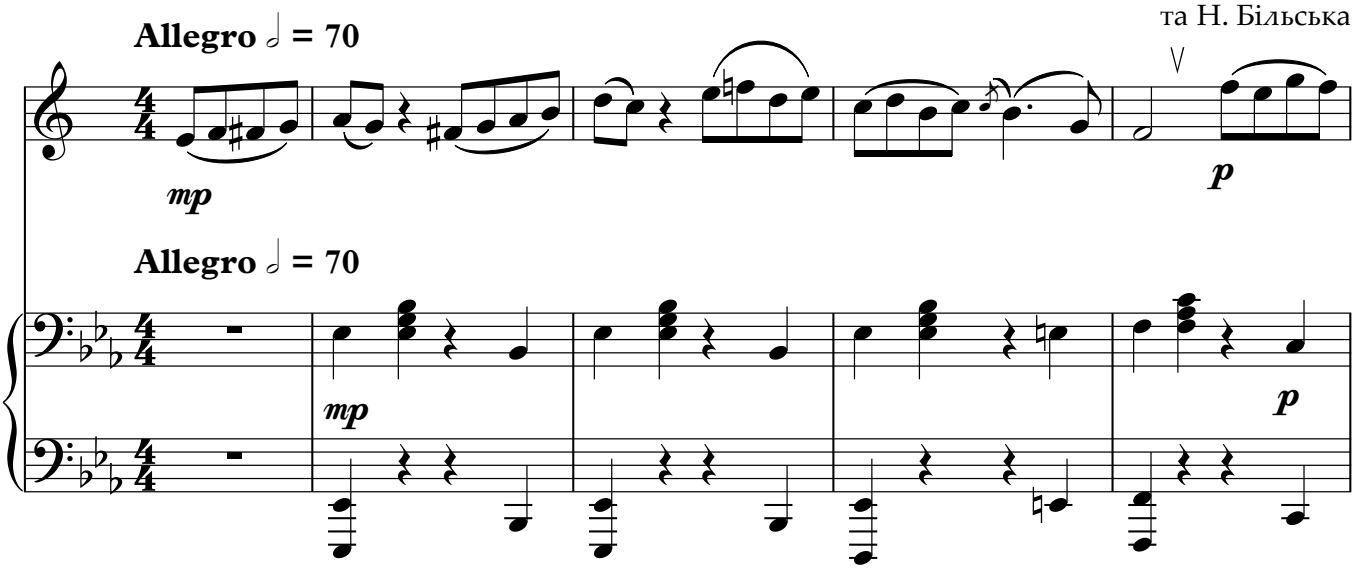

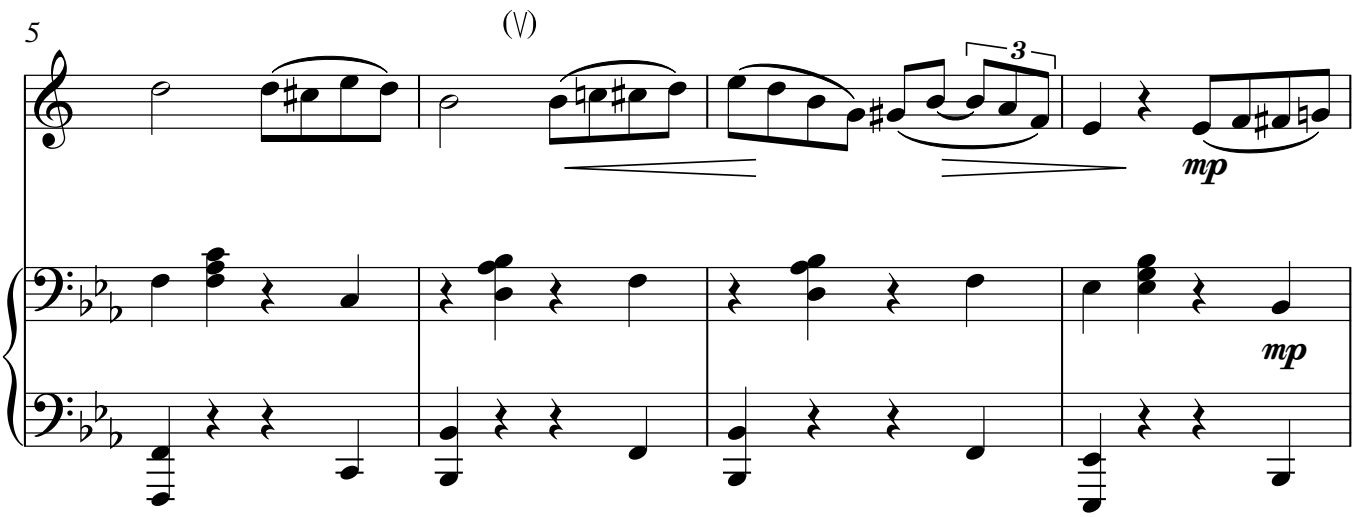

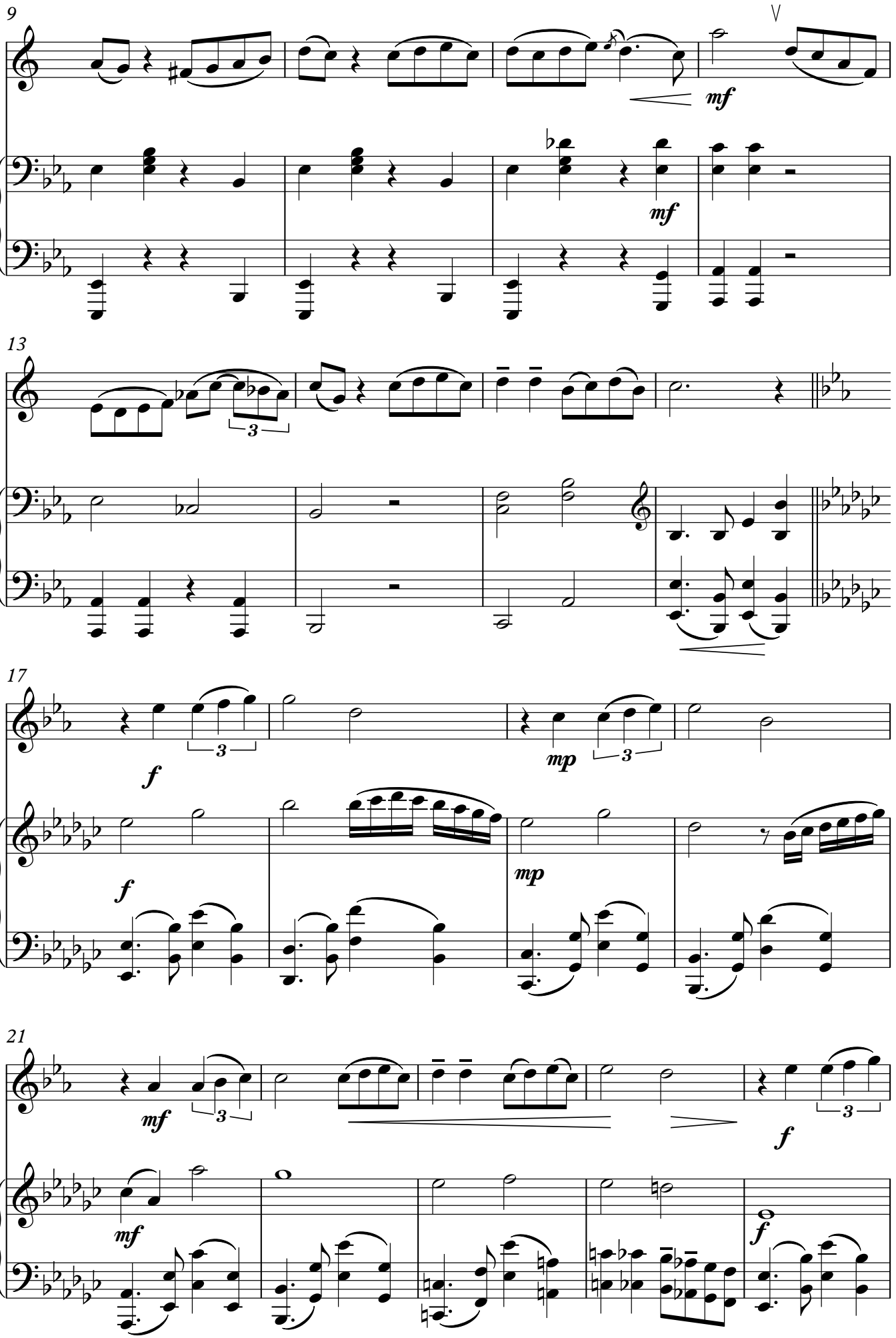
9
mf
mf
13
3
17
f
3
mp
3
f
mp
21
mf
3
3
f
mf
f

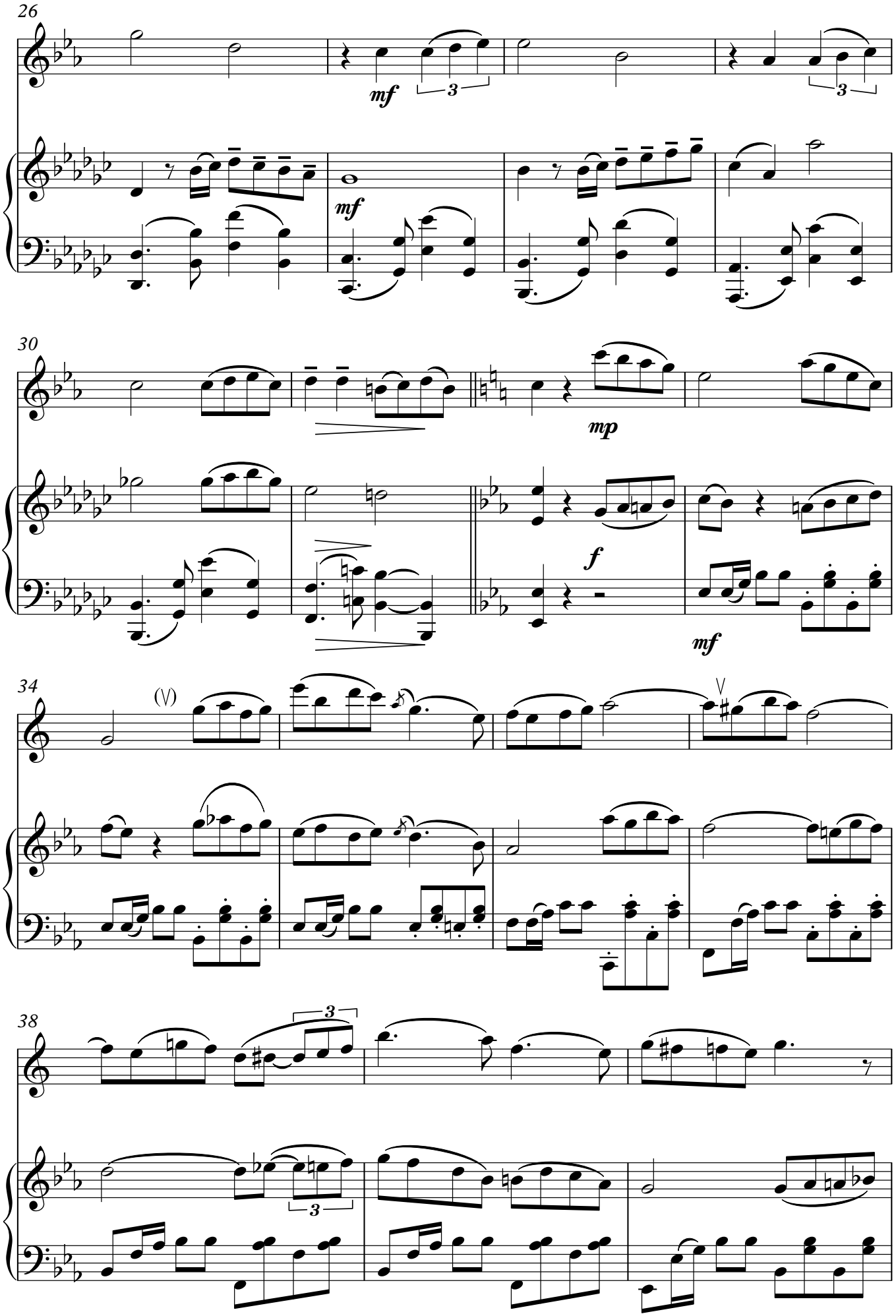
26
mf
3
mf
3
30
mp
f
mf
34
(V)
V
38
3
3

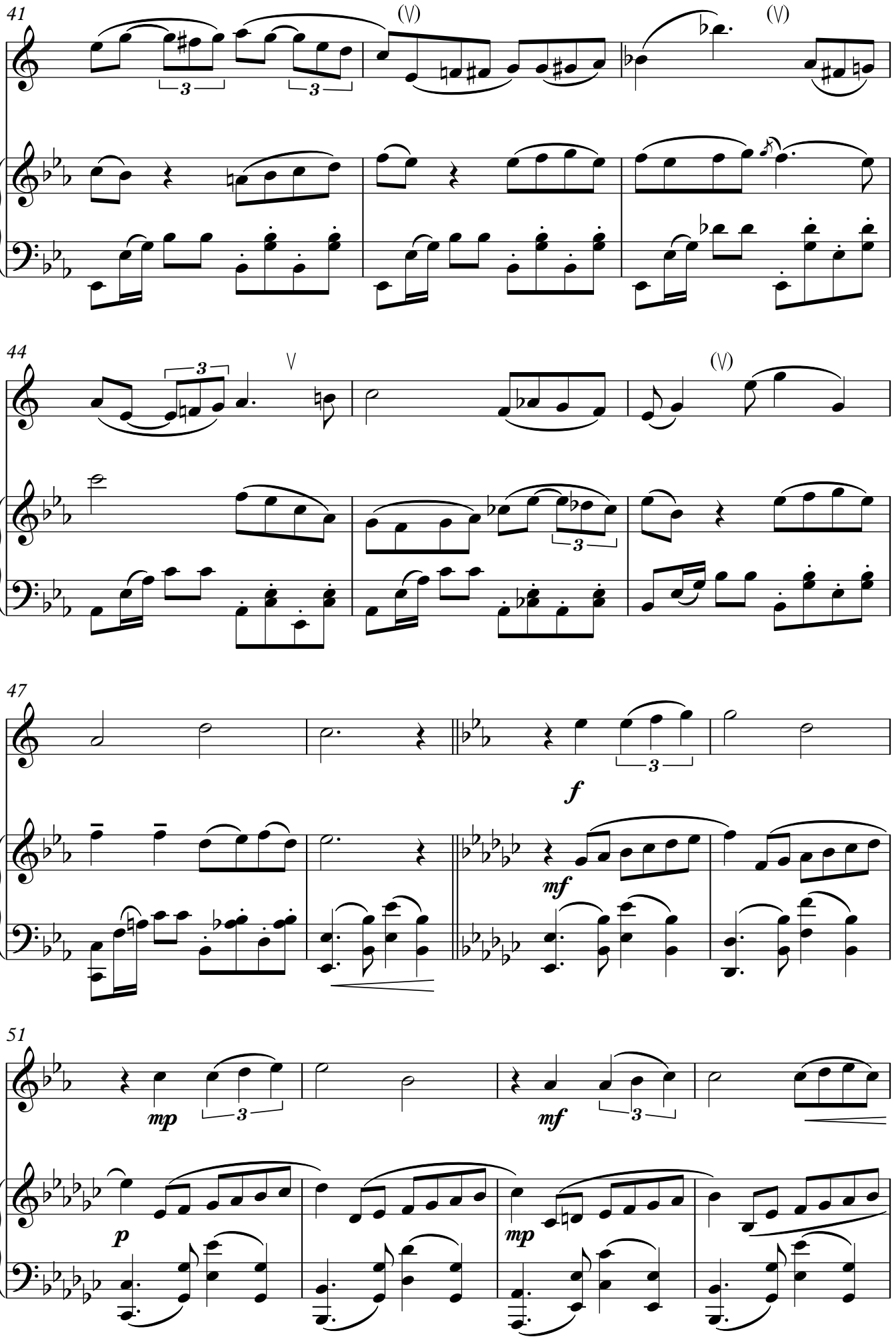
41
(V)
(V)
44
V
(V)
47
f
mf
51
mp
mf
p
mp

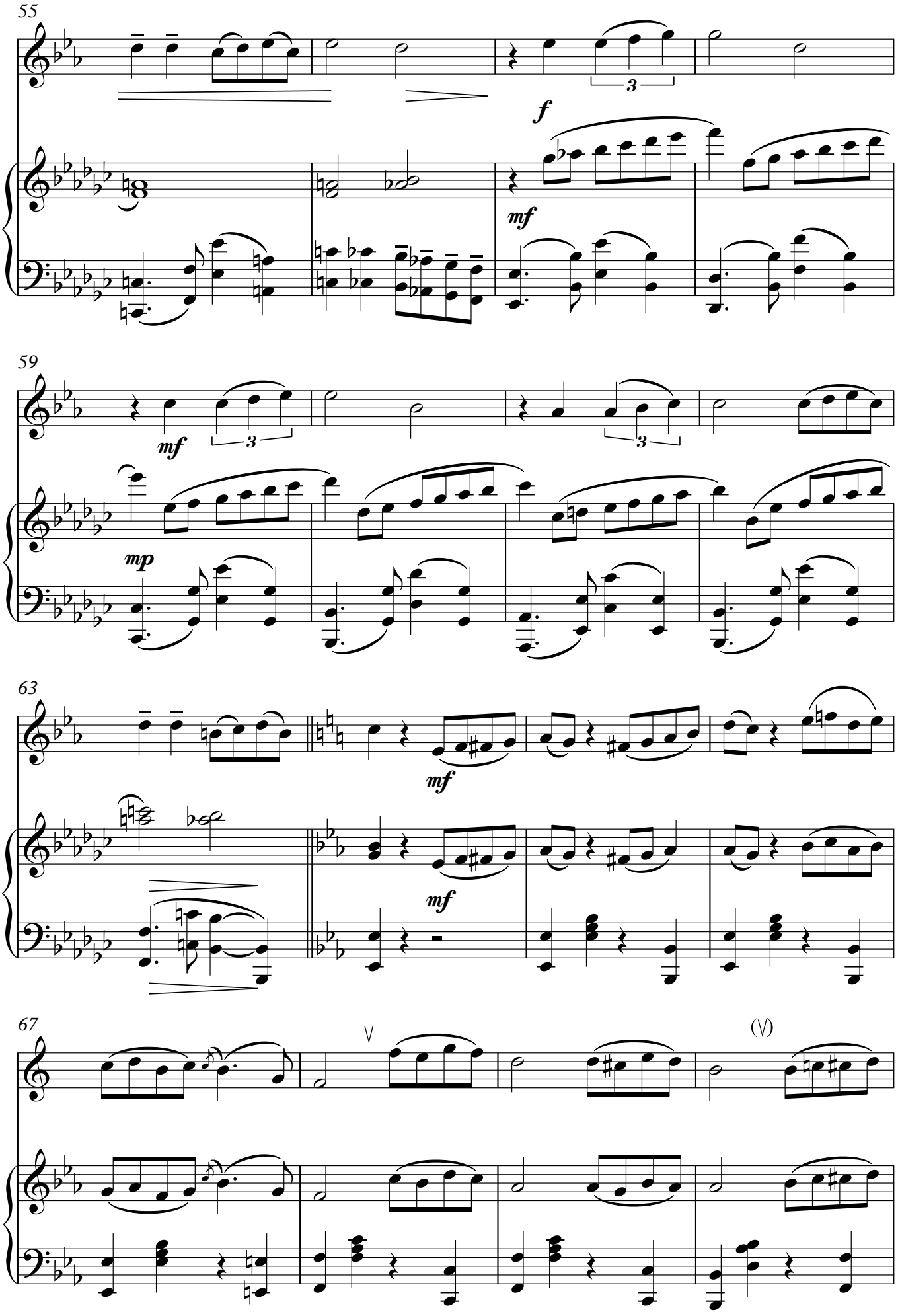
55
f
mf
59
mf
3
3
mp
63
mf
mf
67
V
(V)

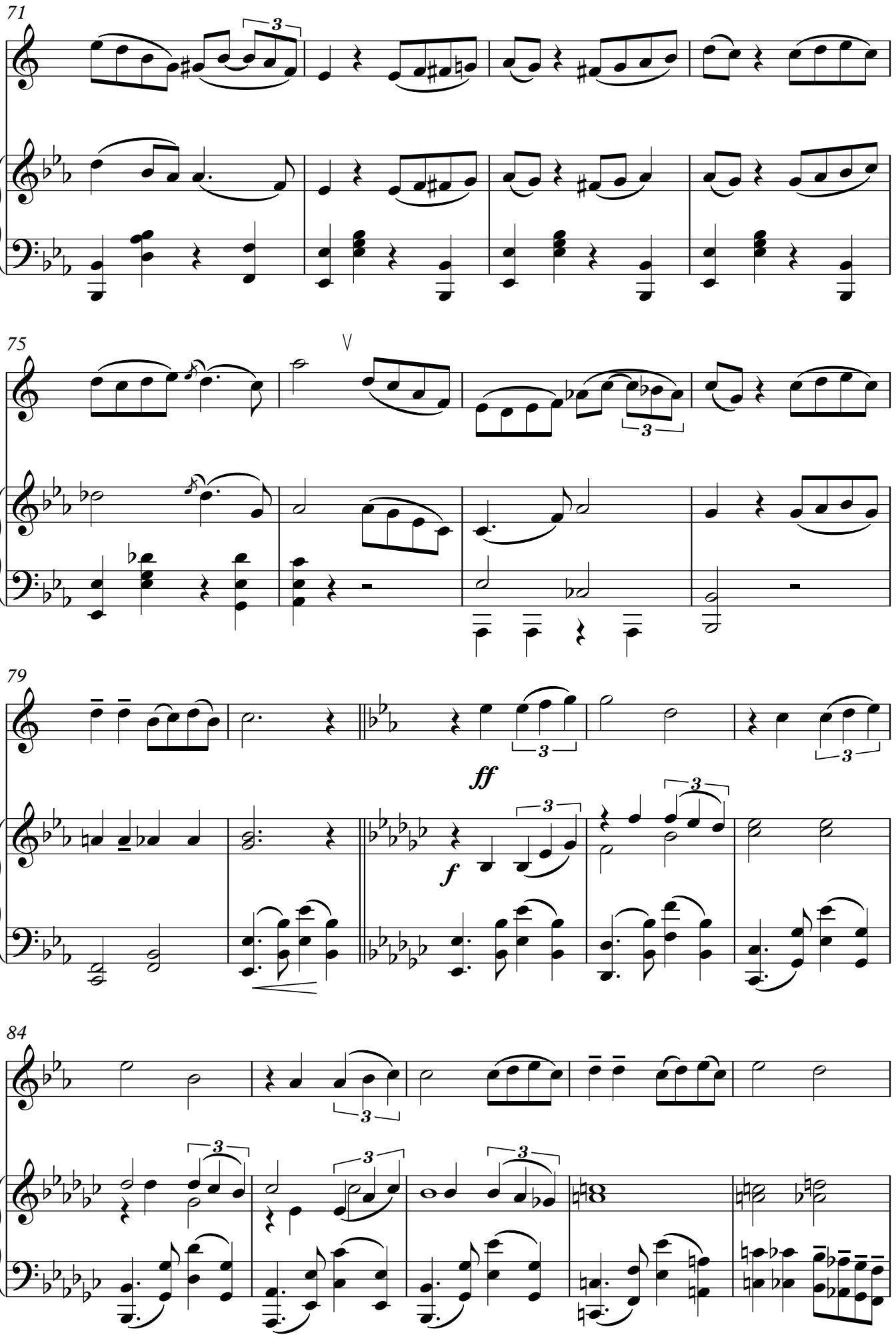
71
75
79
ff
f
84

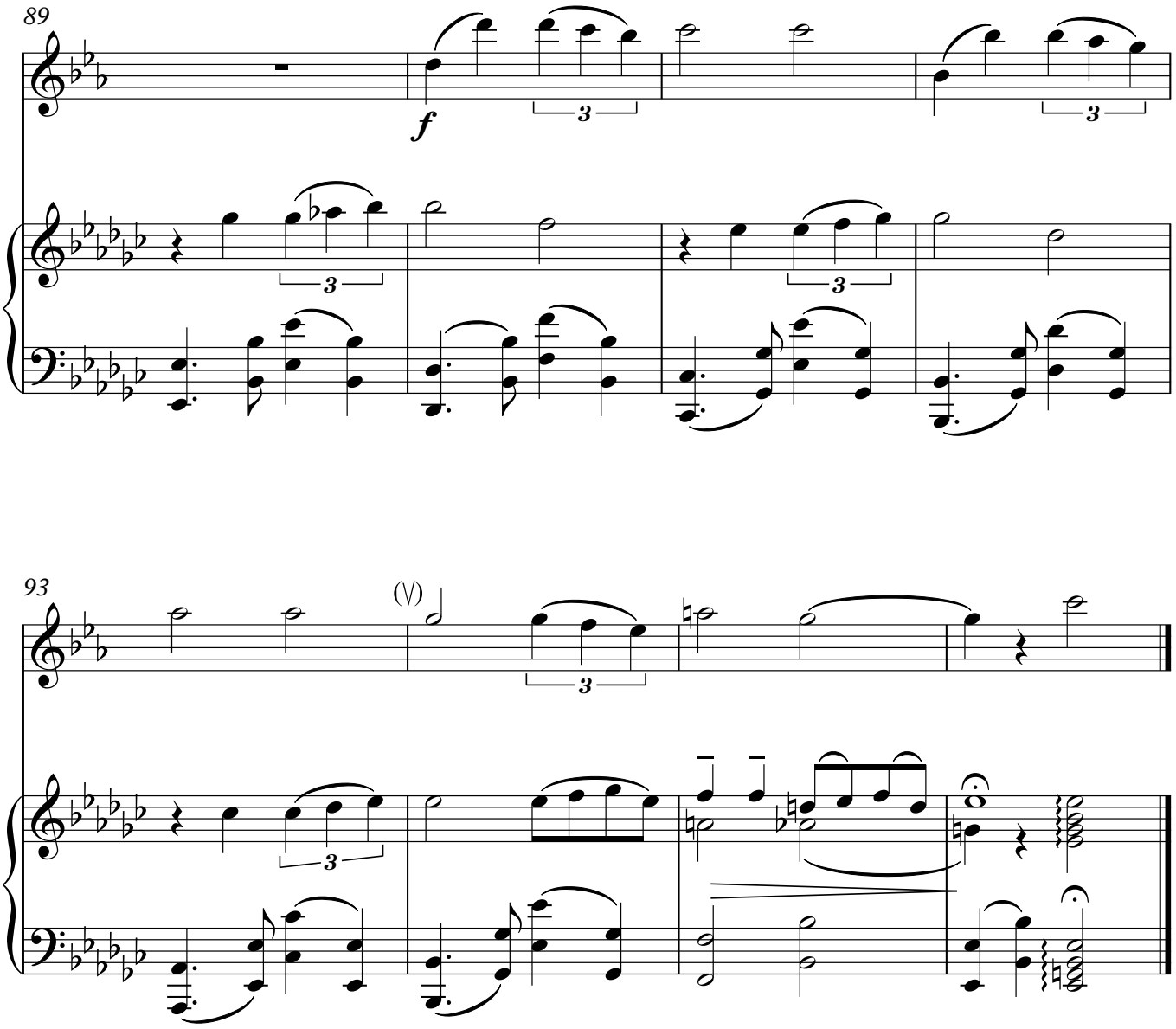

Мелодія

Мирослав Скорик
Перекладення С. Новаковський

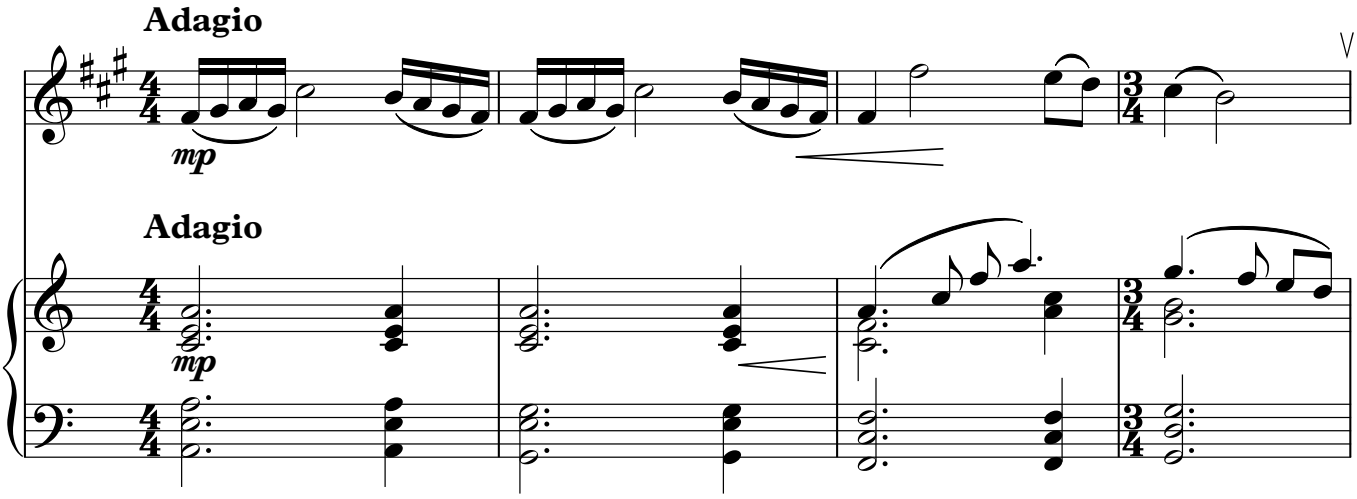

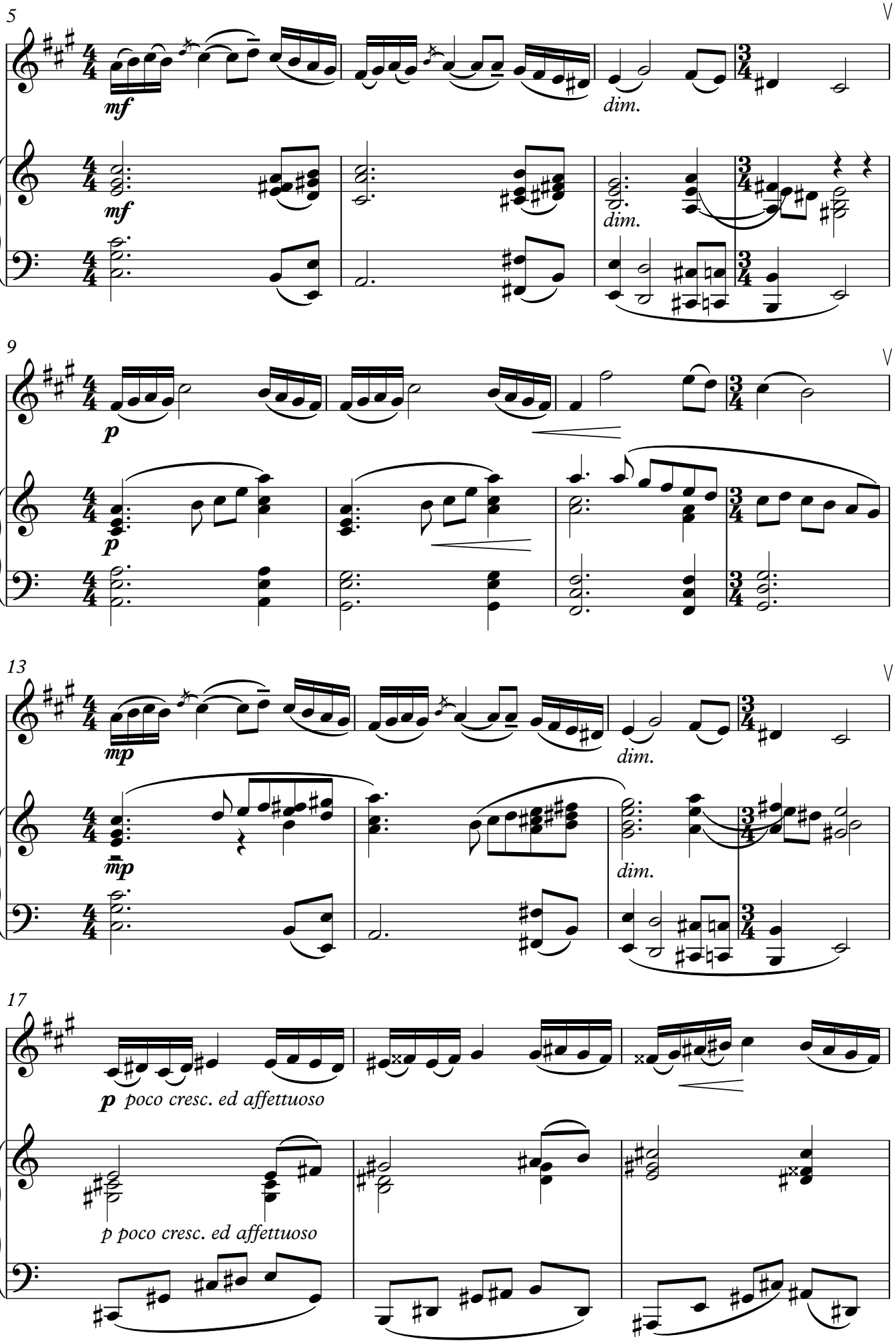
5
mf
dim.
9
p
13
mp
17
p poco cresc. ed affettuoso
p poco cresc. ed affettuoso

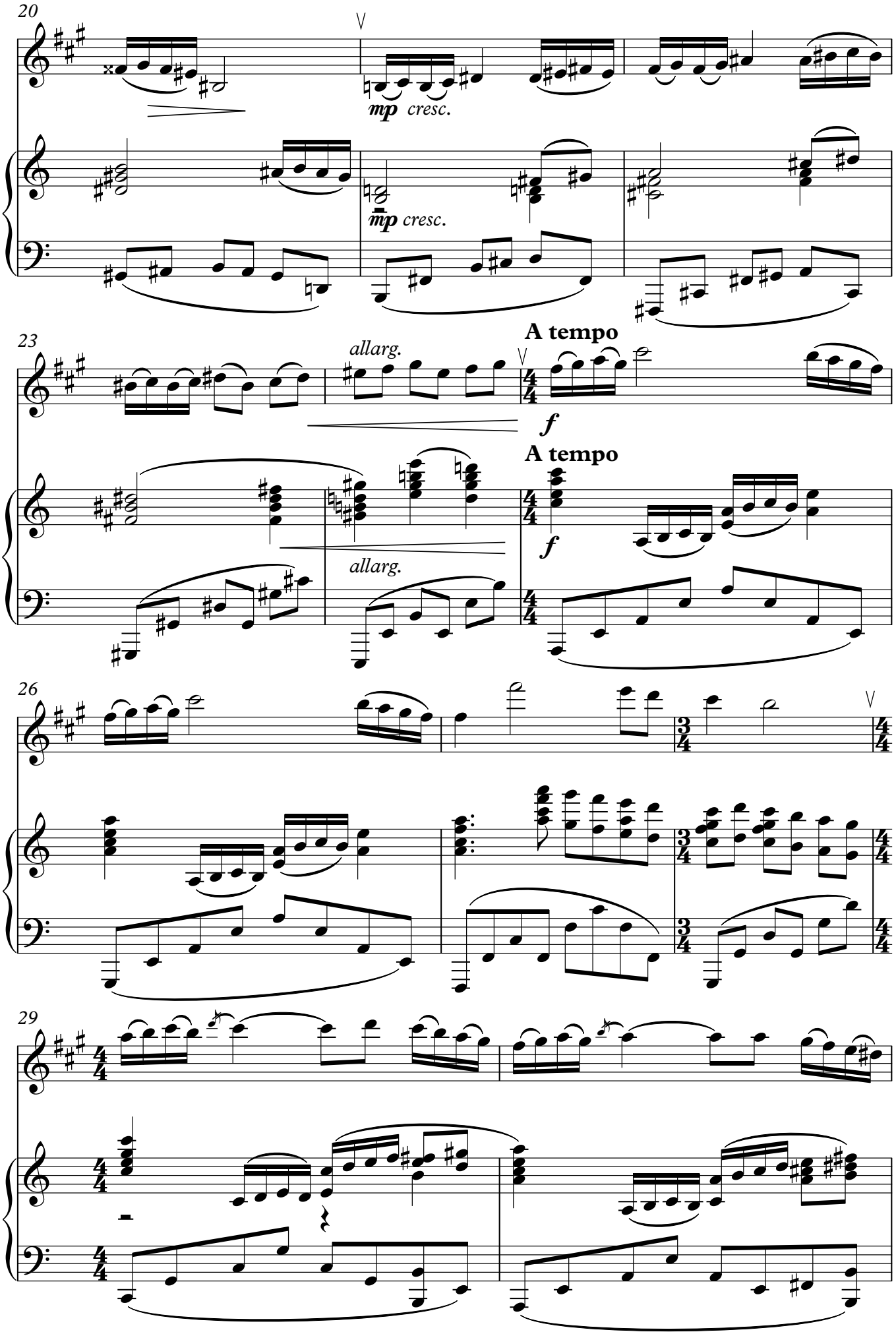
20
mp cresc.
mp cresc.
23
allarg.
A tempo
f
A tempo
f
allarg.
26
29

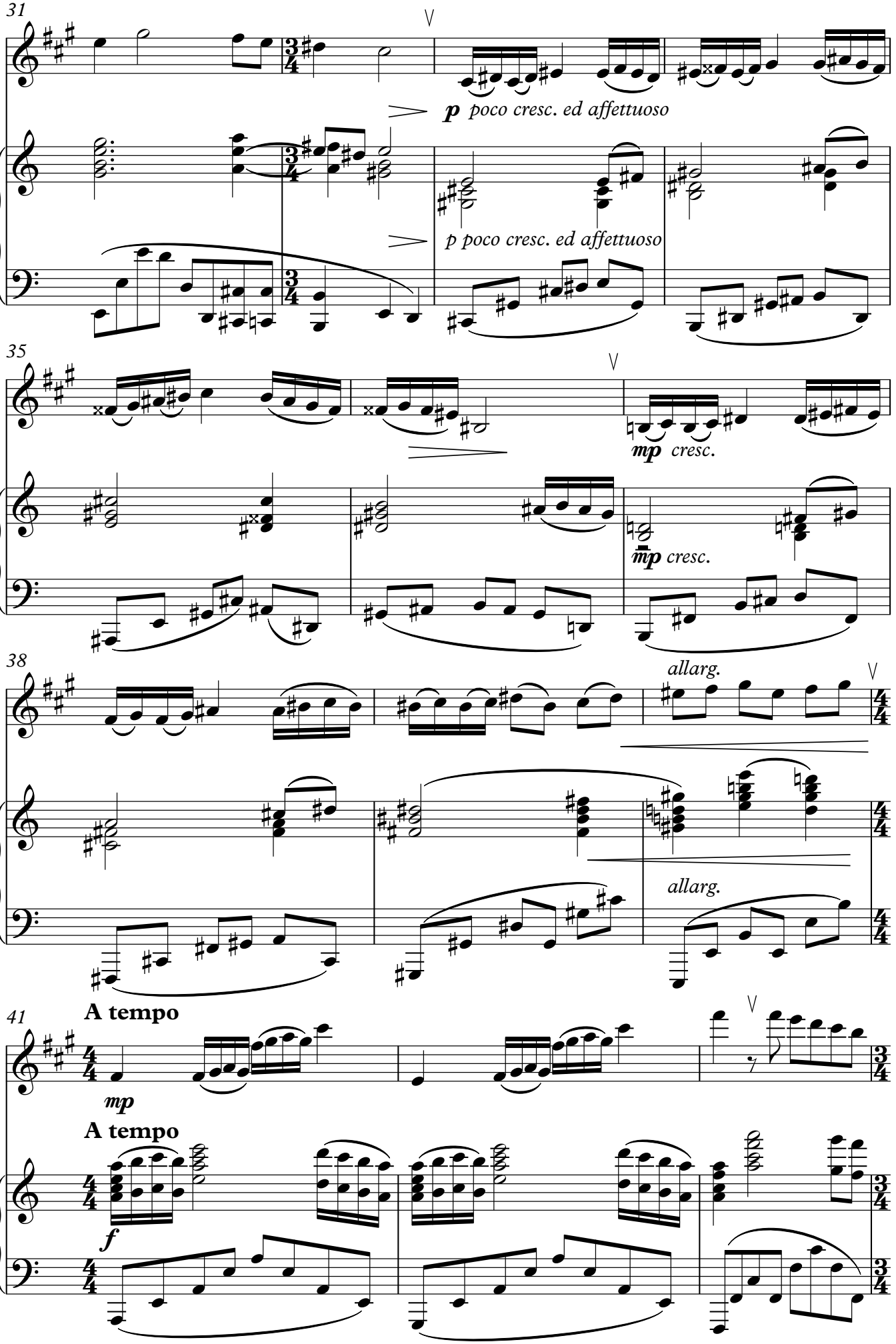
31
p poco cresc. ed affettuoso
p poco cresc. ed affettuoso
35
mp cresc.
mp cresc.
38
allarg.
allarg.
41
A tempo
mp
A tempo
f

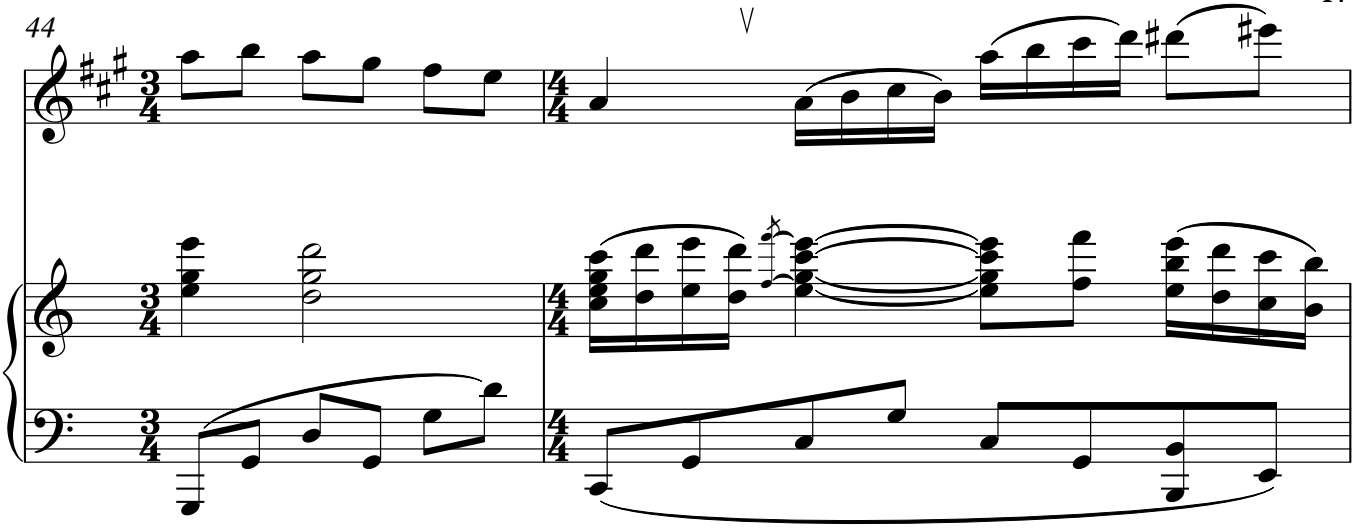
44

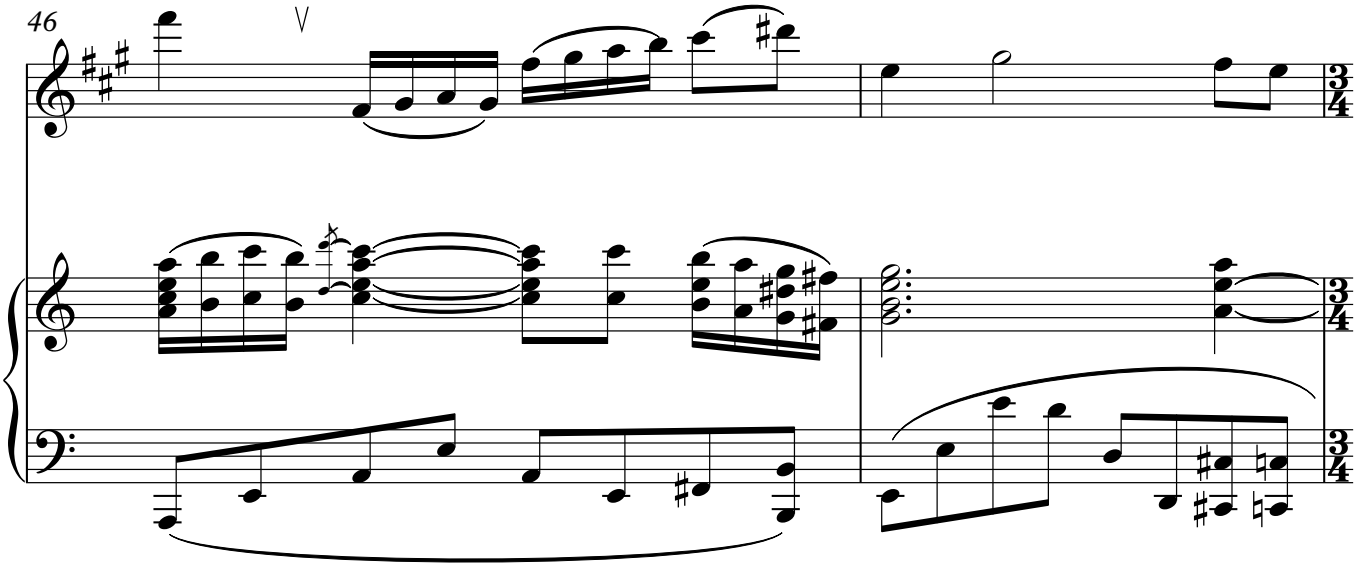
46

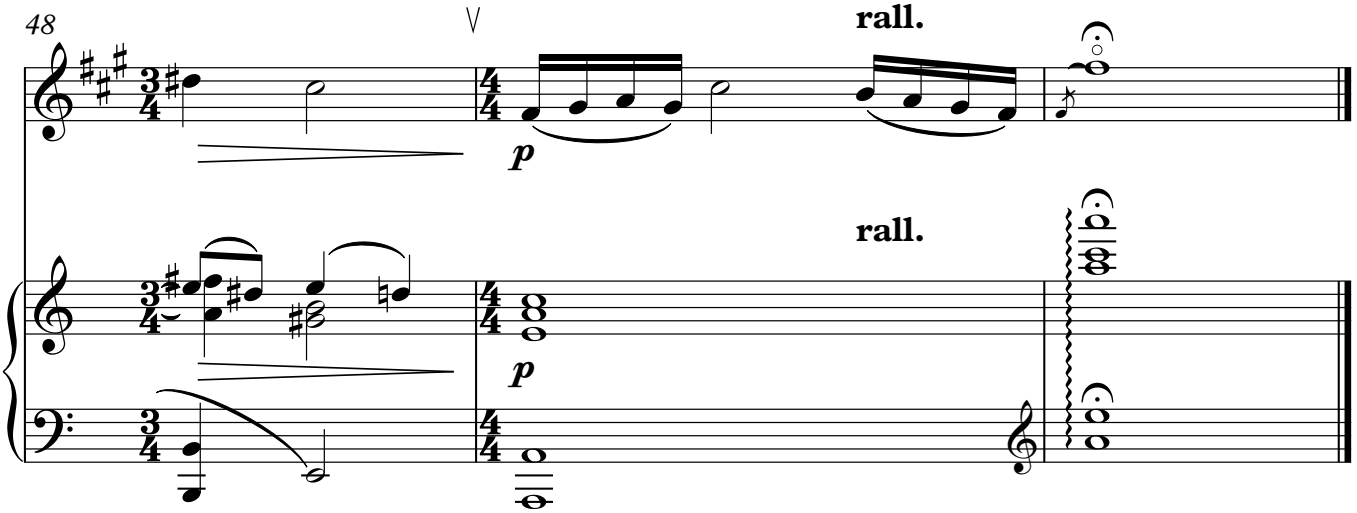
48
p
rall.
p
rall.

Пуаро Агати Крісті

Крістофер Ганнінг

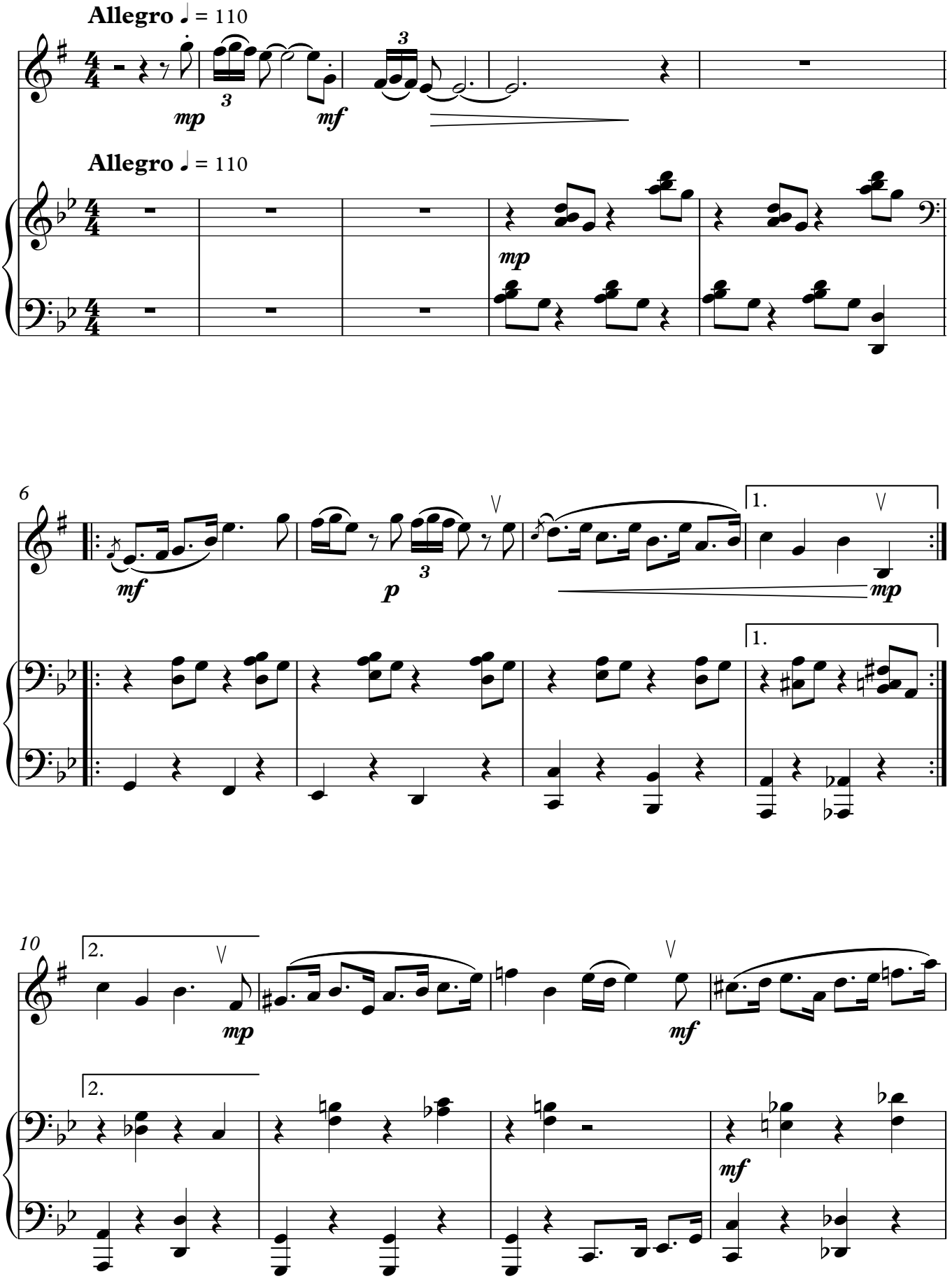

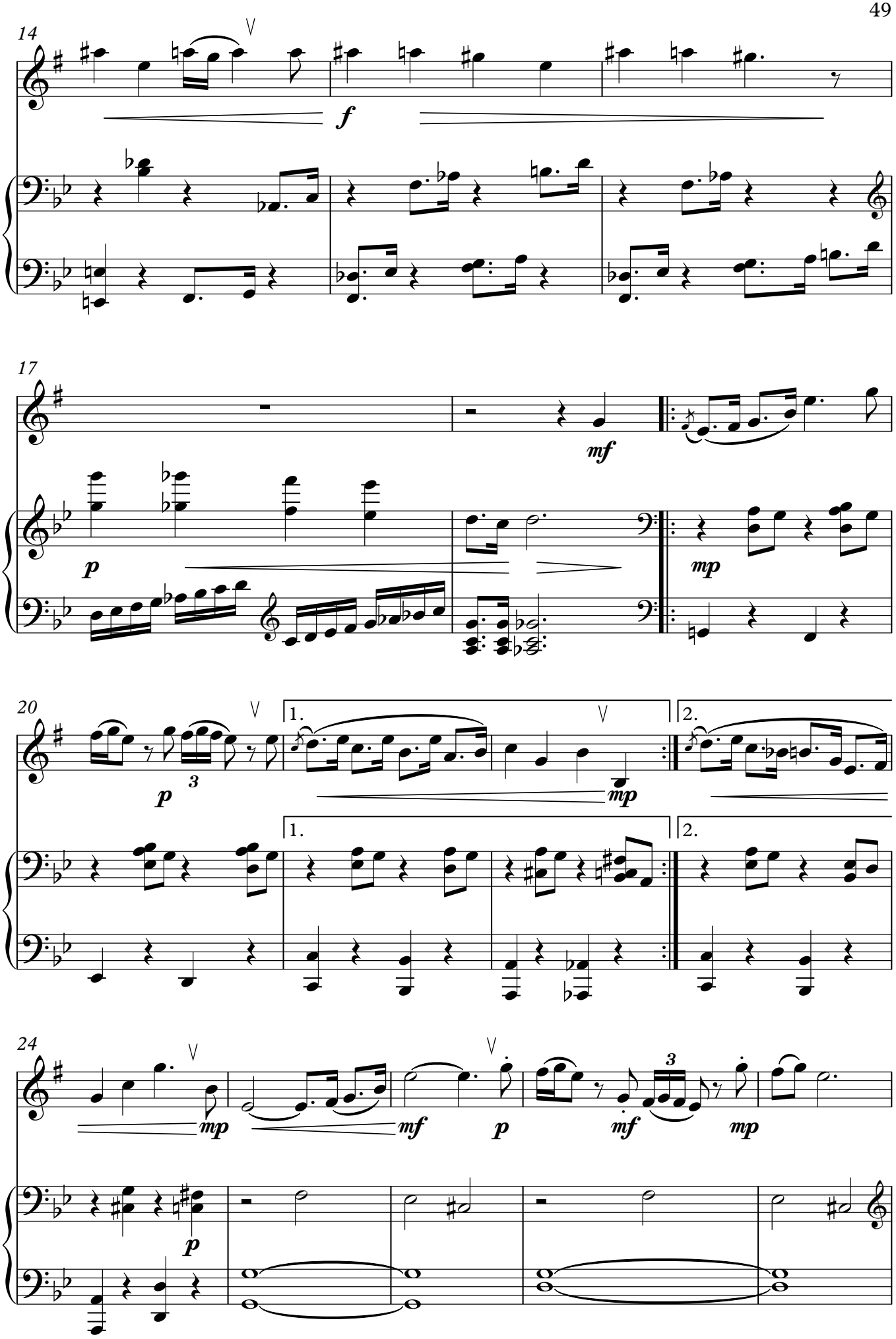
14
f
17
mf
p
mp
20
p
mp
1.
2.
24
mp
mf
p
mf
mp
p

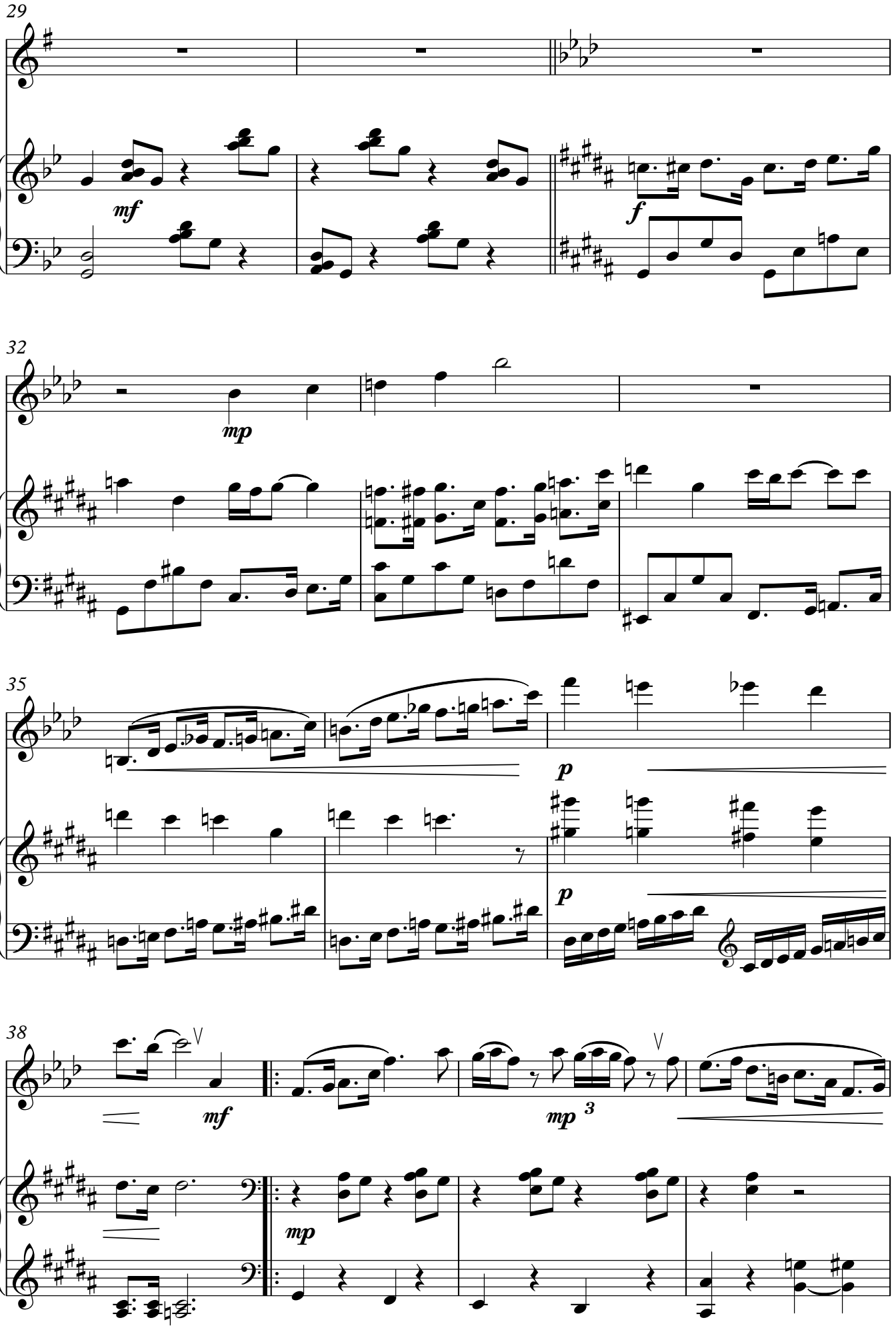
29
mf
f
32
mp
35
p
p
38
mf
mp
3
mp

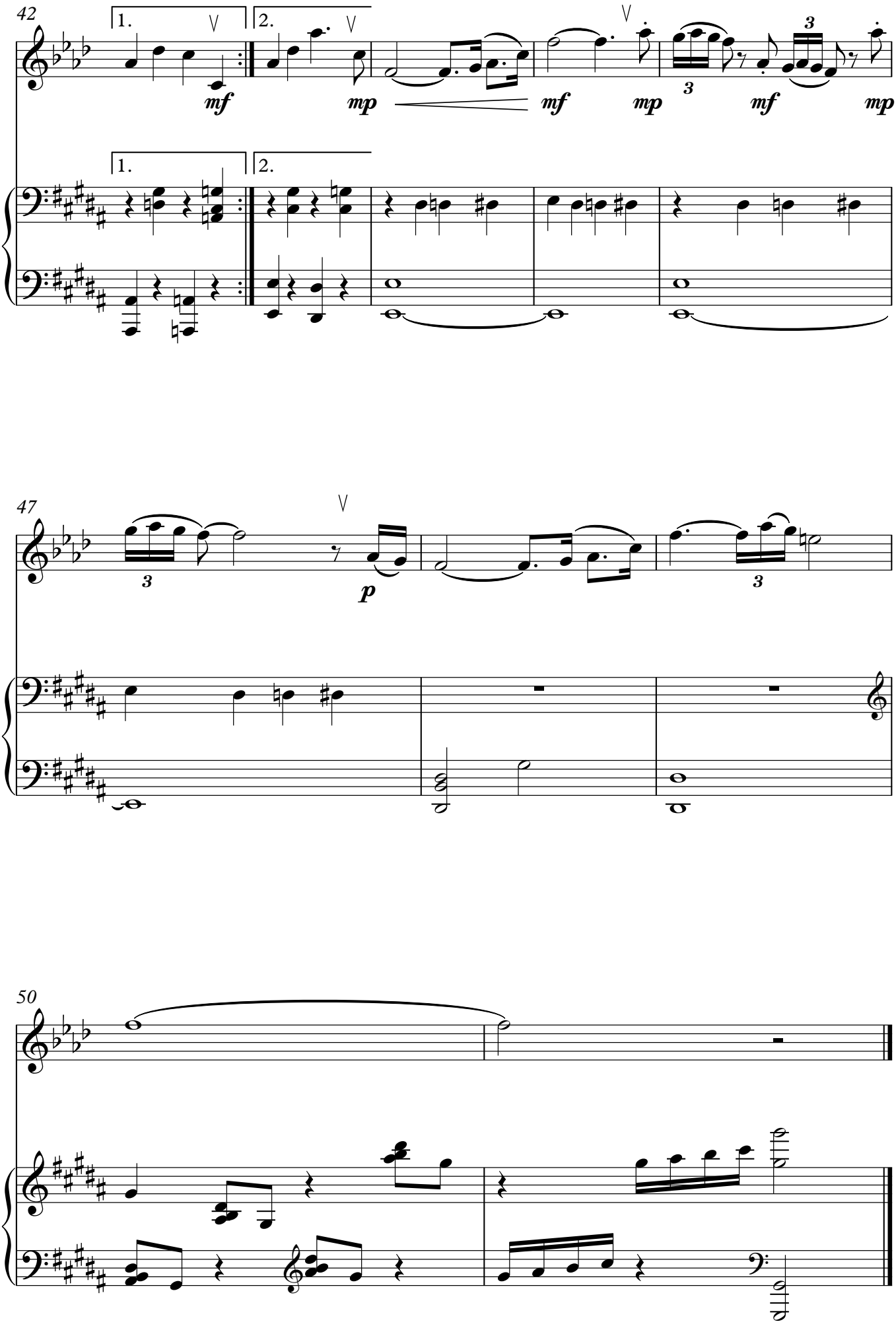
42
1.
2.
mf
mp
mf
mp
3
mf
mp
47
3
p
3
50

Сюїта
"Пірати Карибського моря"

Клаус Бадельт
Перекладення С. Новаковський
та Н. Більська

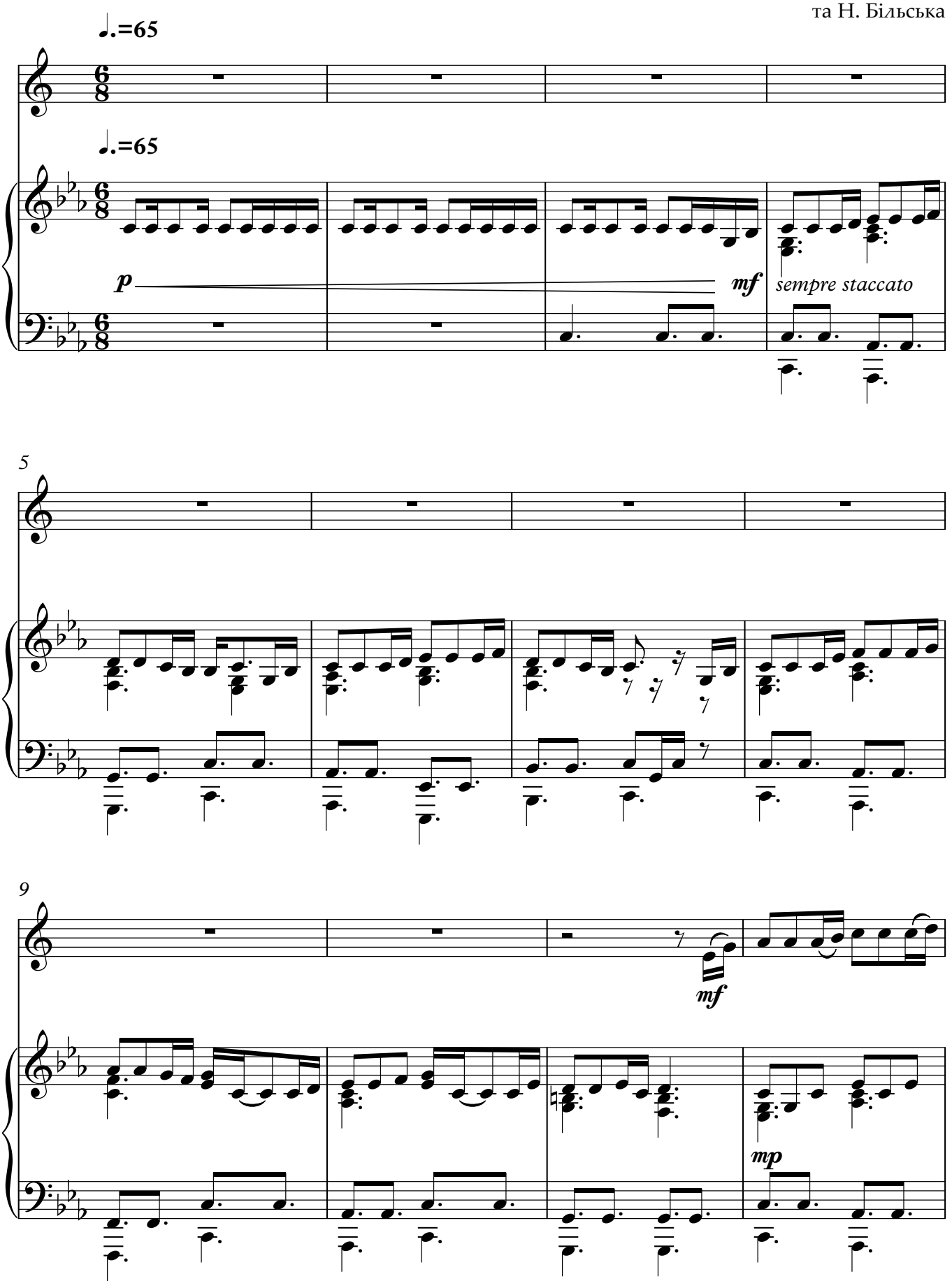

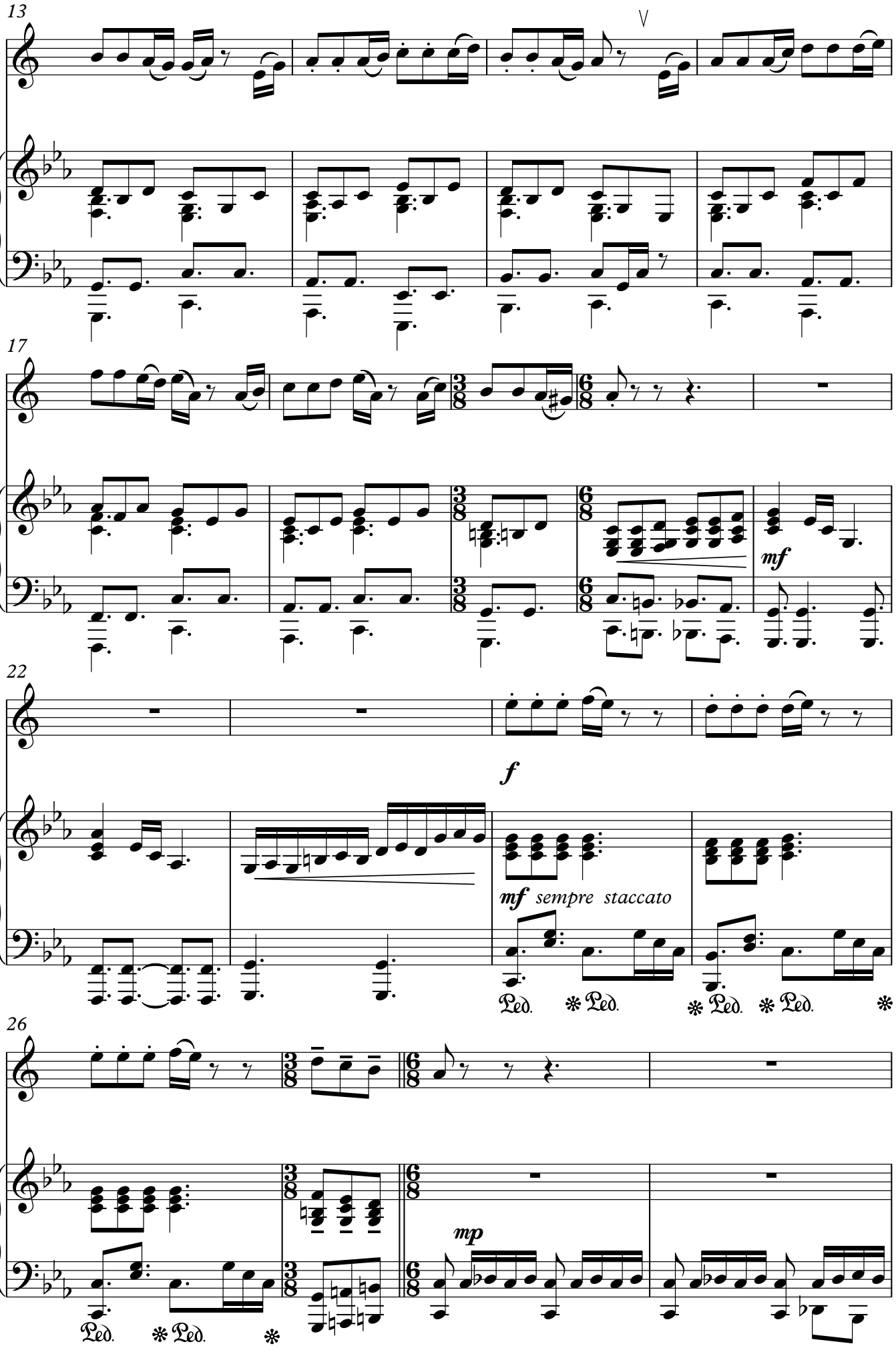
13
17
mf
22
f
mf sempre staccato
Ped. ✻ Ped. ✻ Ped. ✻ Ped. ✻
26
Ped. ✻ Ped. ✻
mp

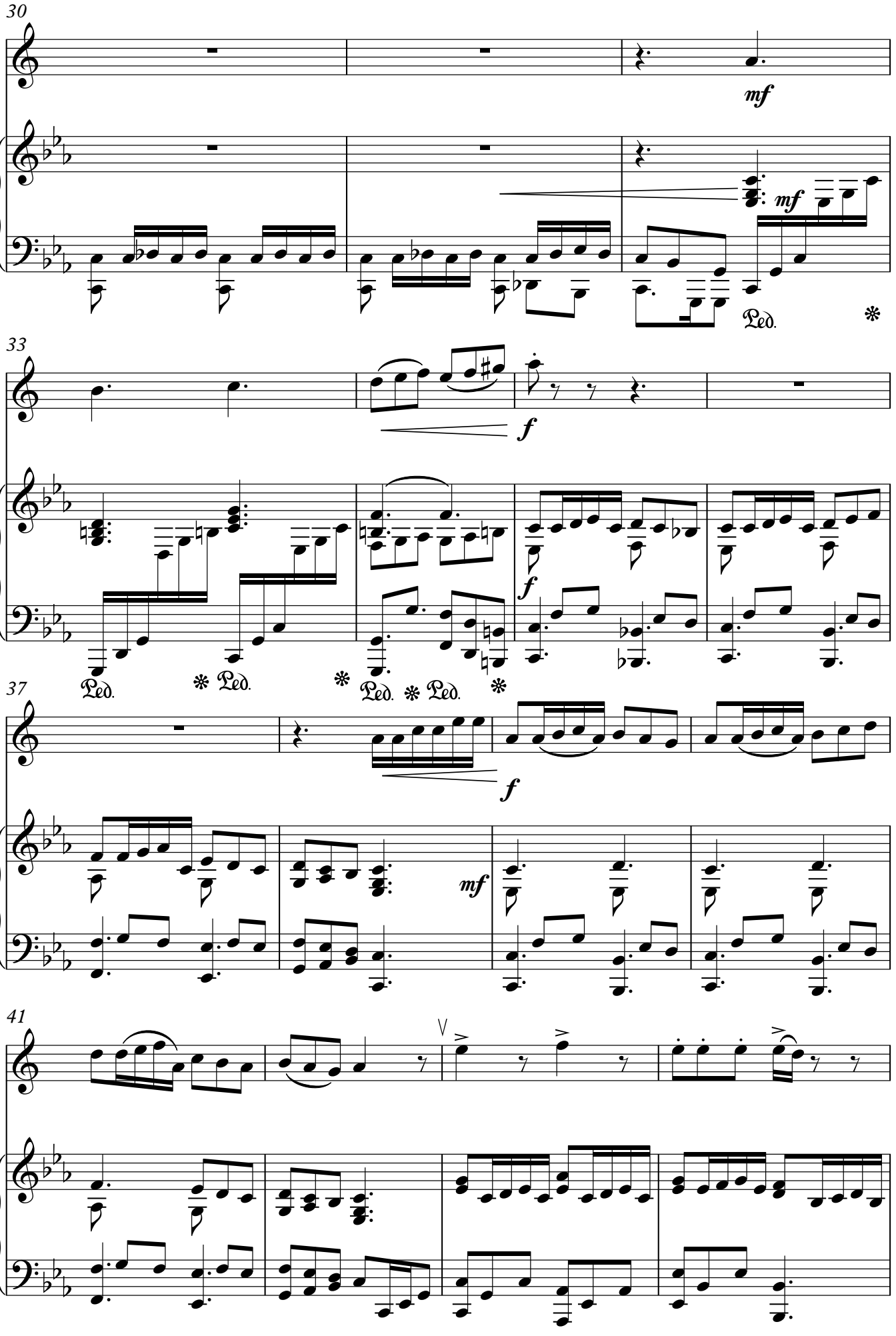
30
mf
mf
Ped.
33
f
f
Ped.
Ped.
Ped.
Ped.
37
f
mf
41

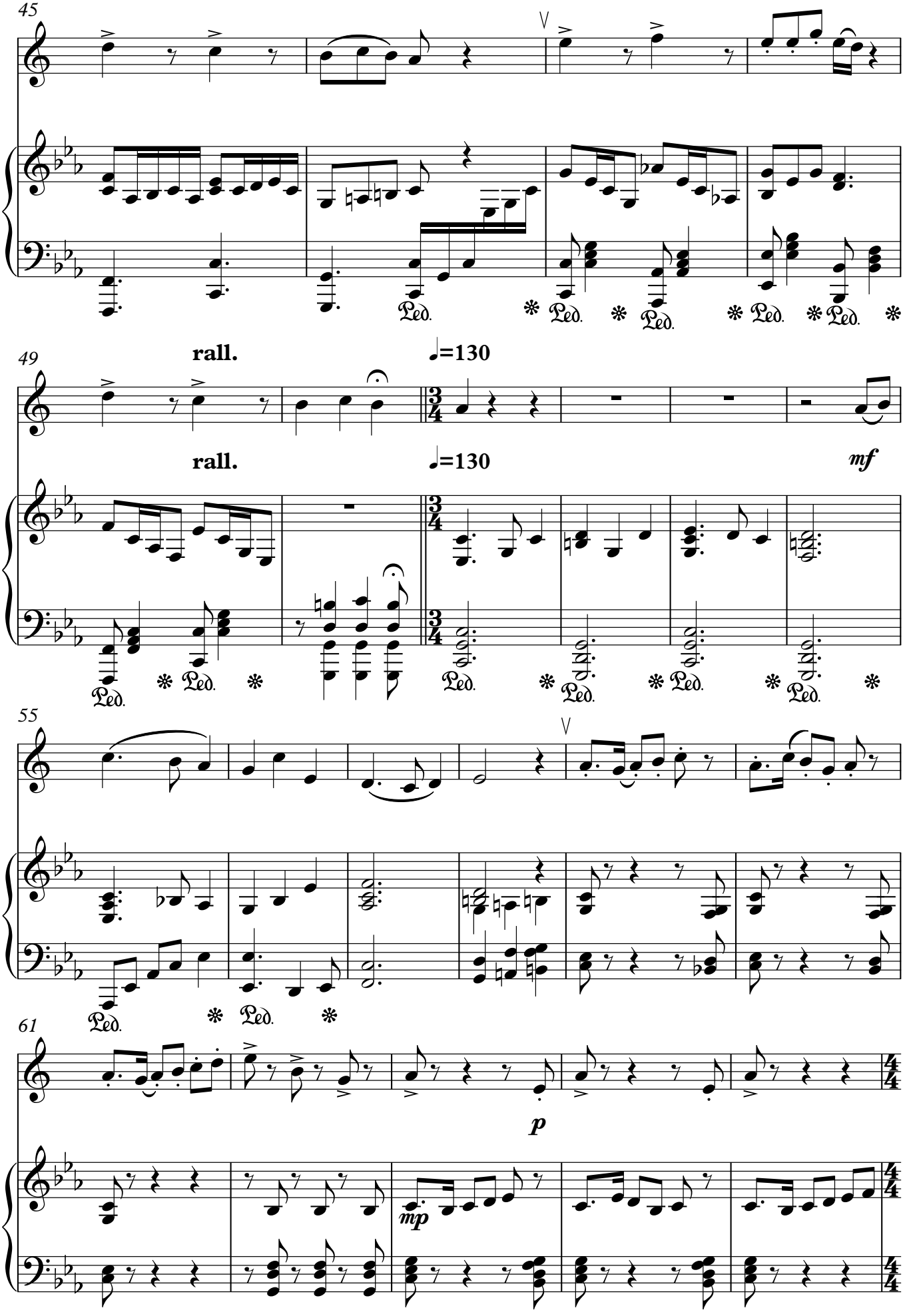
45
49
rall.
♩=130
rall.
♩=130
mf
55
61
p
mp

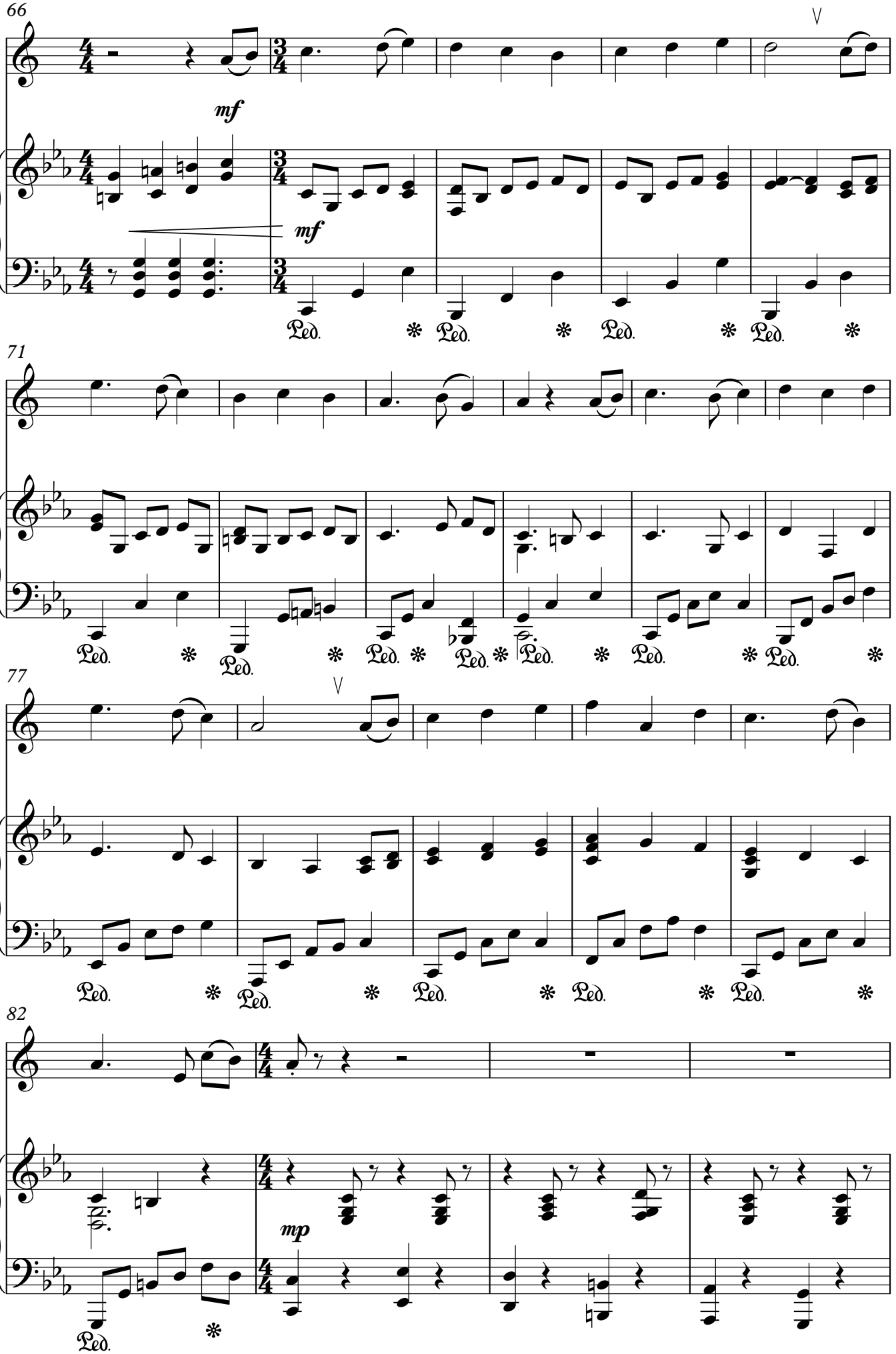
66
mf
mf
Ped.
71
Ped.
77
Ped.
82
mp
Ped.

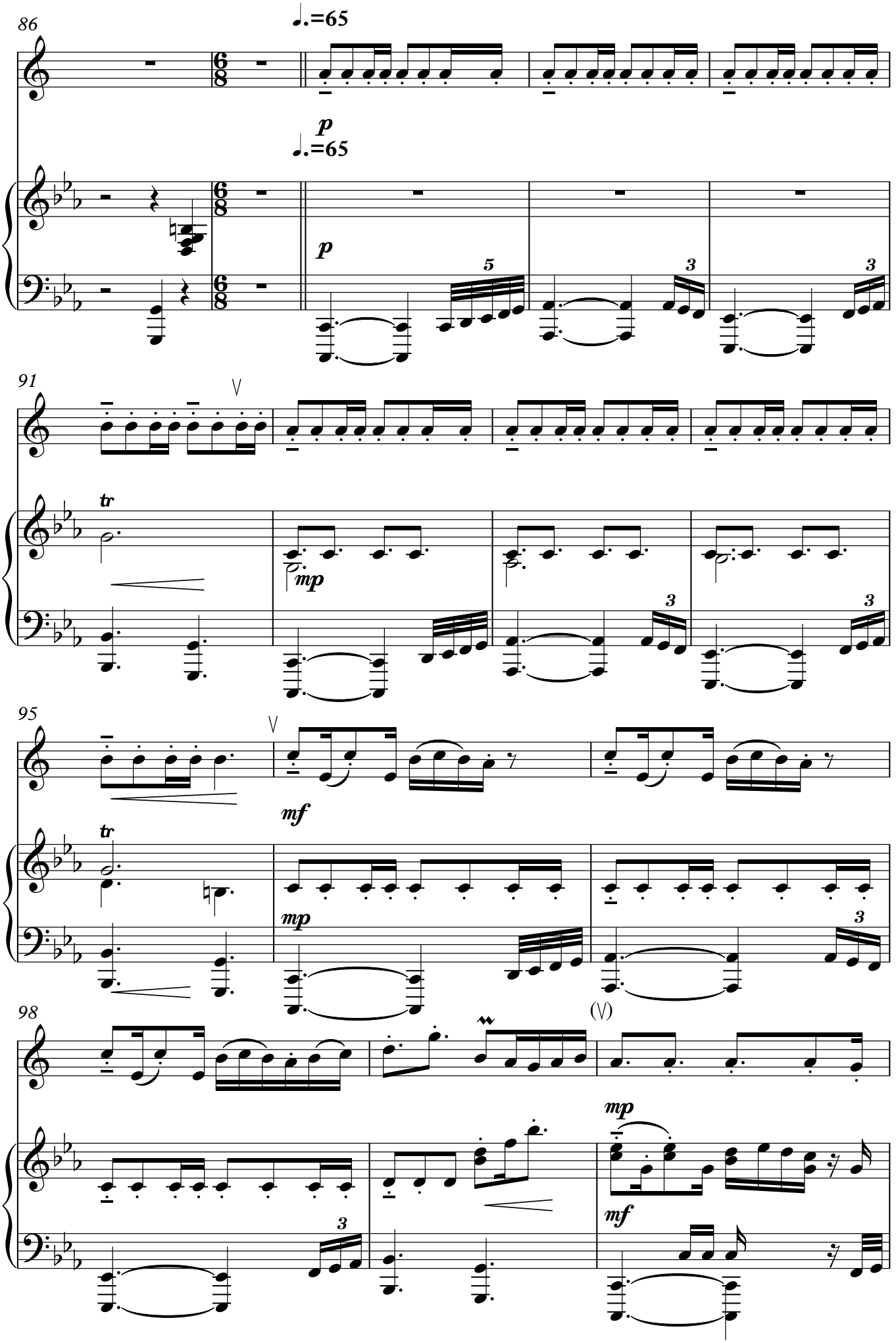
86
♩.=65
p
♩.=65
p
5
3
3
91
V
tr
mp
3
3
95
V
mf
tr
mp
3
98
(V)
mp
mf
3

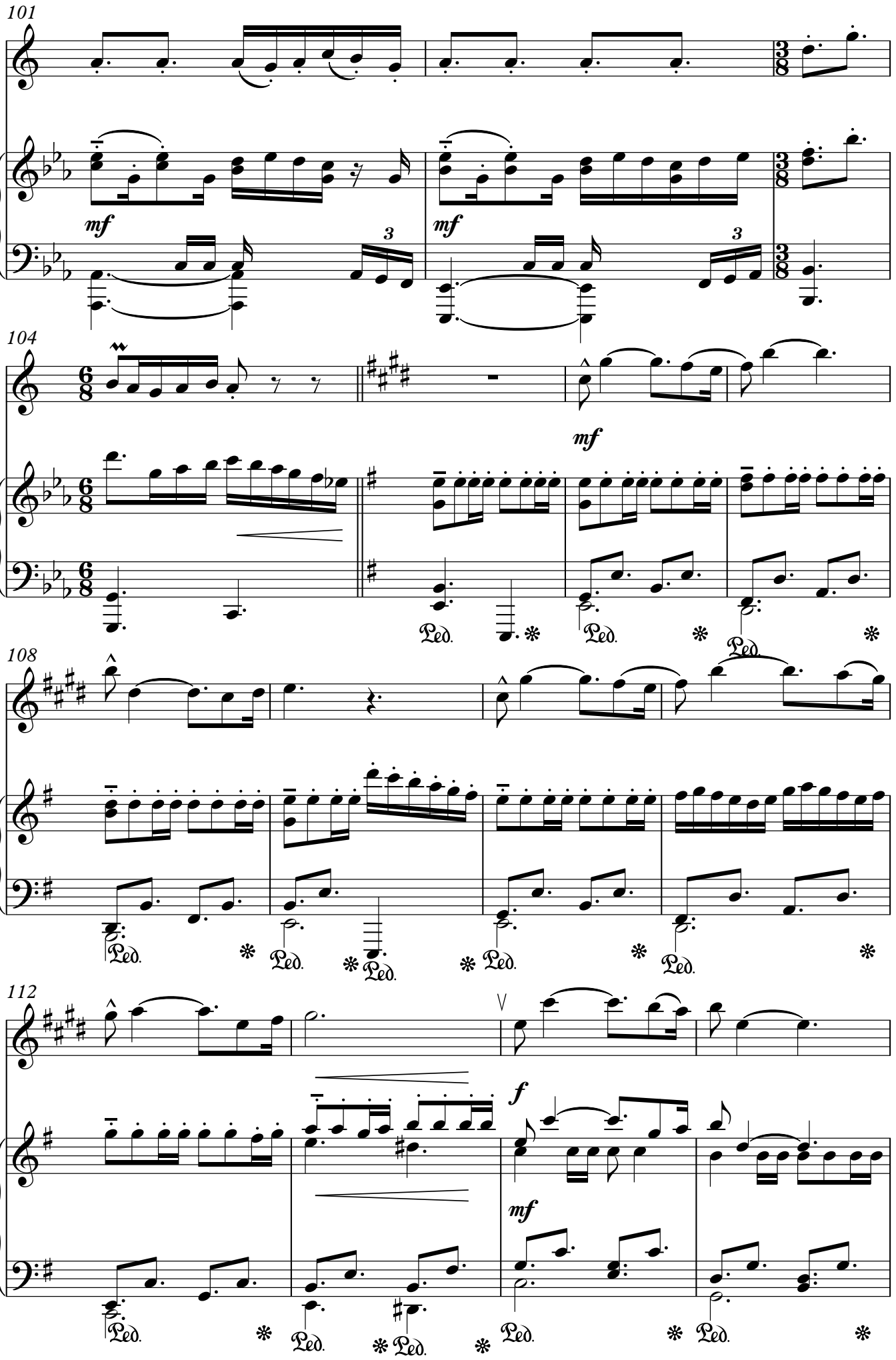
101
mf
3
mf
3
104
mf
Ped.
Ped.
Ped.
108
Ped.
Ped.
Ped.
Ped.
Ped.
112
f
mf
Ped.
Ped.
Ped.
Ped.
Ped.

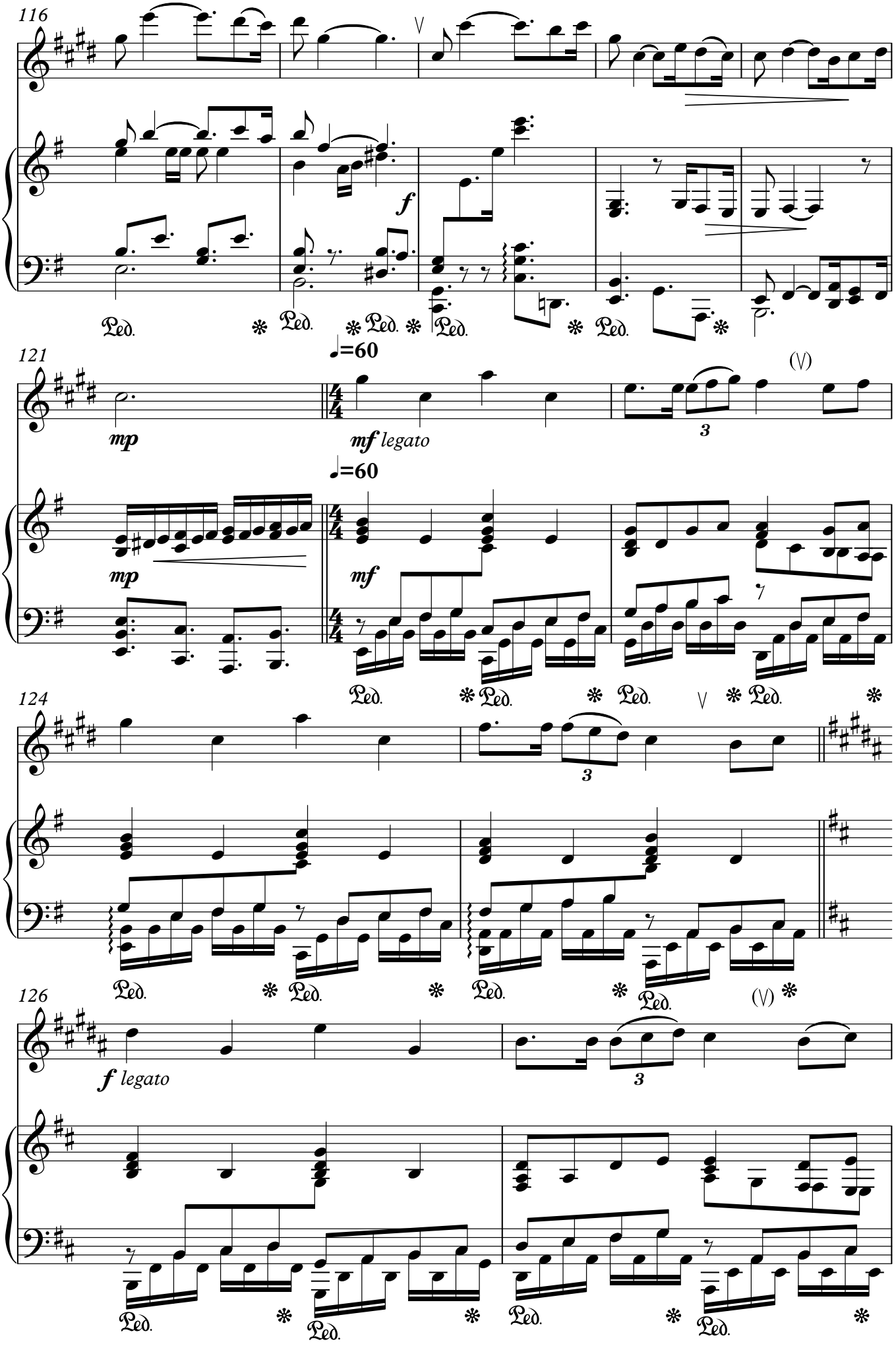
116
f
Ped.
121
♩=60
mp
mf legato
3
(V)
124
126
f legato

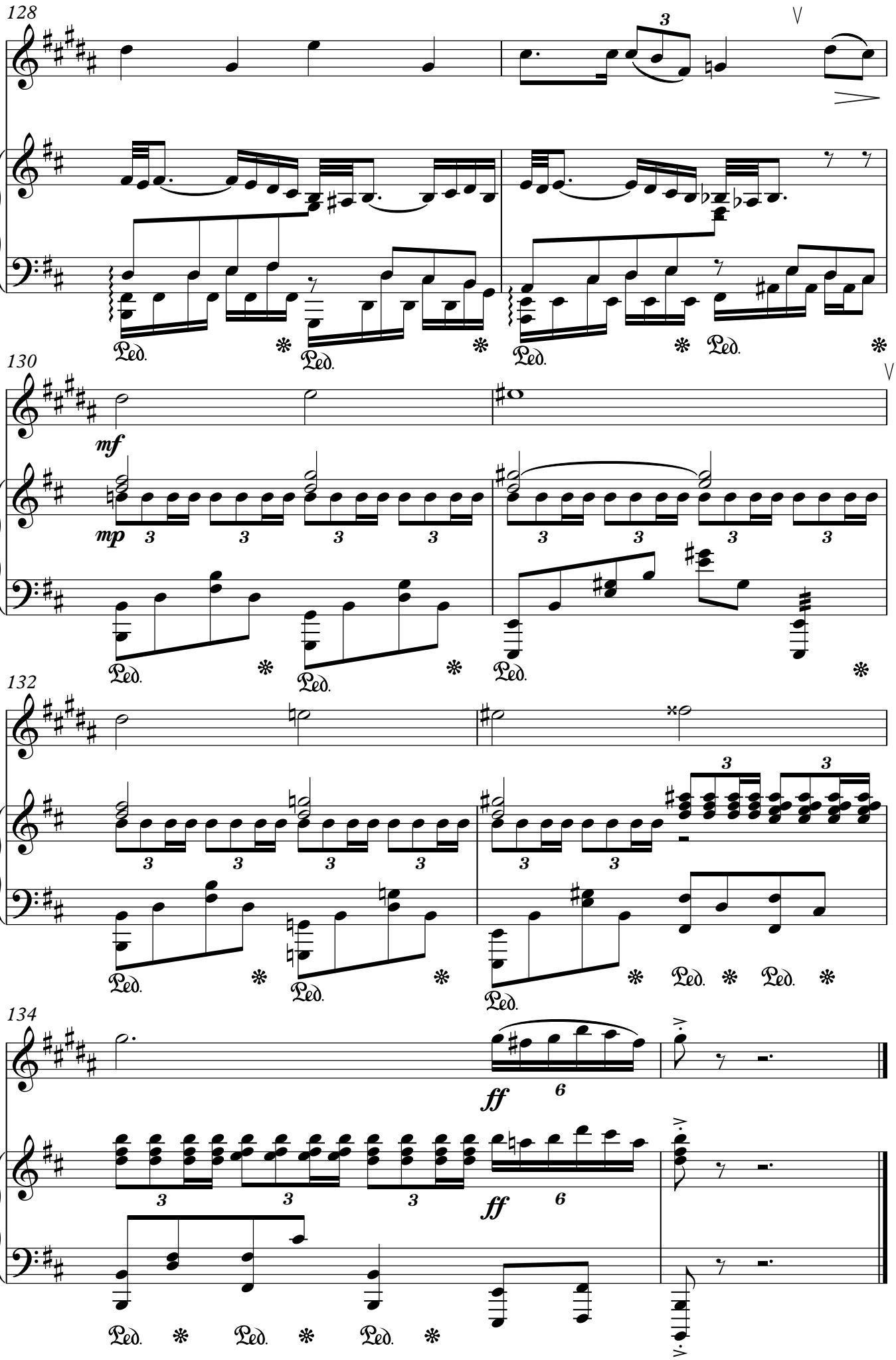
128
130
mf
mp
132
134
ff
ff
Ped.